

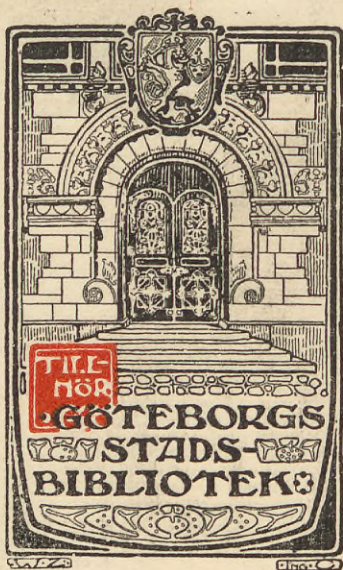

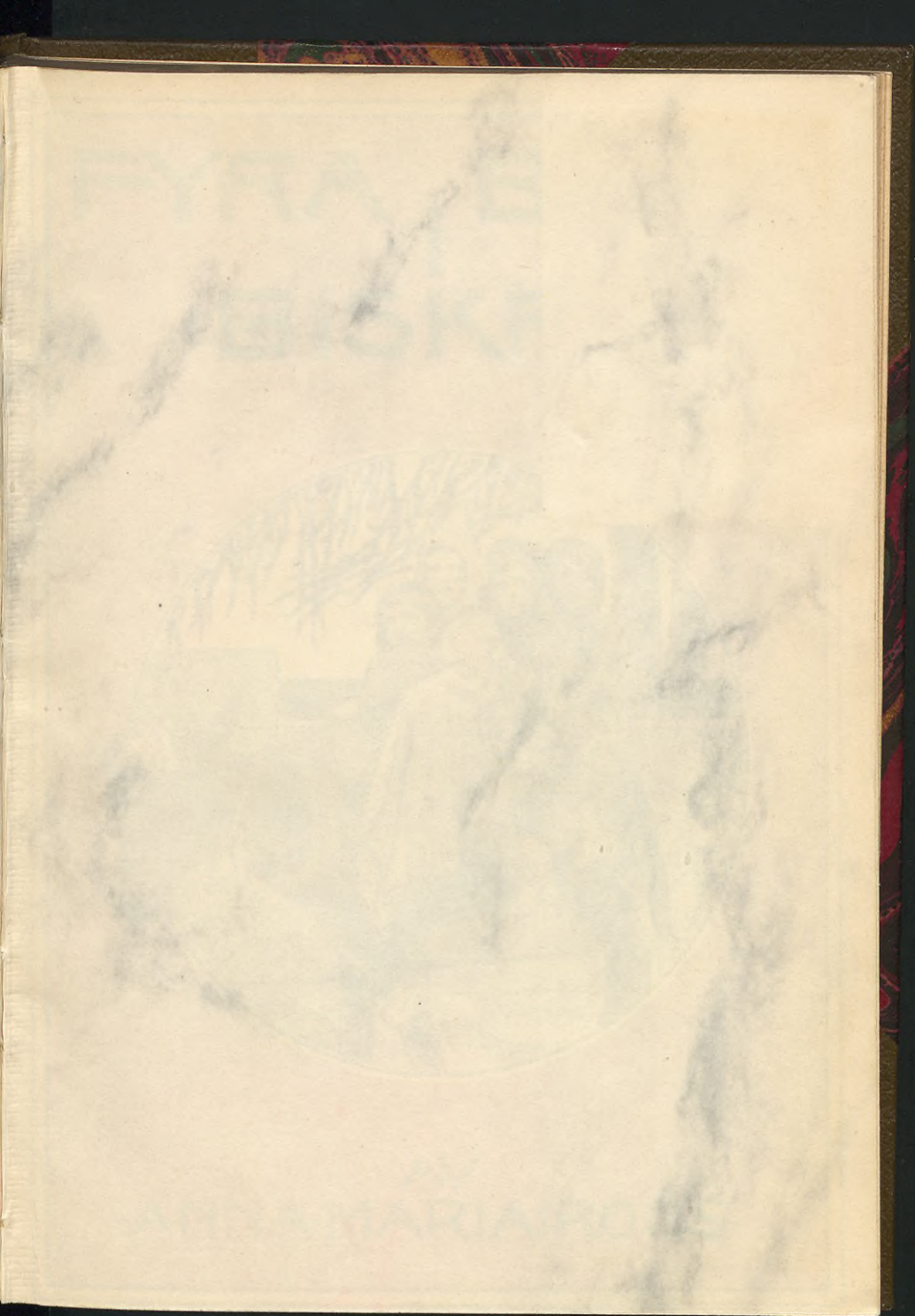
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Allmänna Sektionen

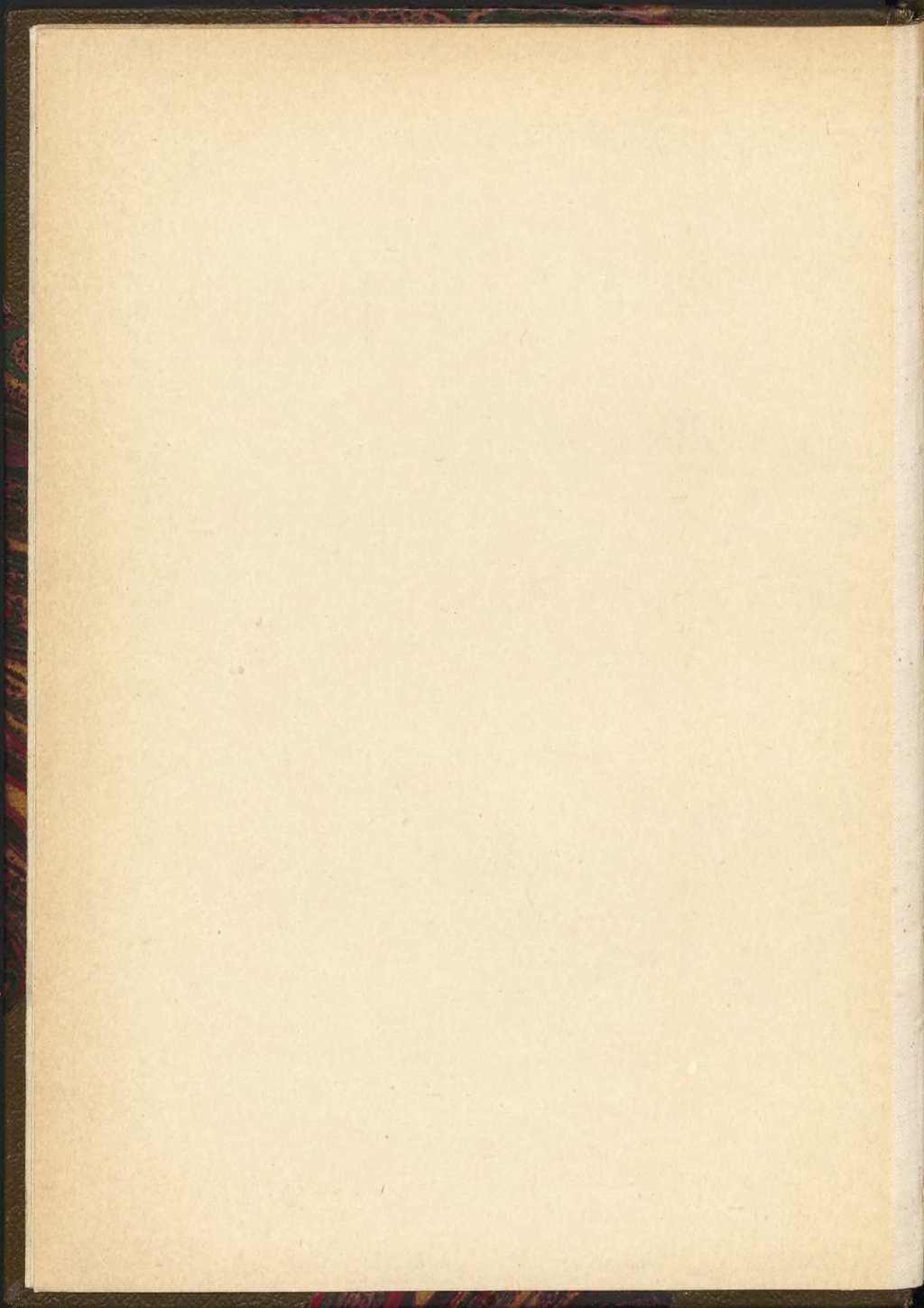
Pedag.
Sv. Barnb.

529

FYRA · BARN i · BISKRA ·

AV
· ANNA · MARIA · ROOS ·

FYRA BARN I BISKRA

SAGOR

OCH

VERKLIGHETSSKILDRINGAR

AV

ANNA MARIA ROOS

STOCKHOLM
FOLKSKOLANS BARNTIDNINGS FÖRLAG
(STINA QUINT)

FYRA BARN I RISKRA

BOON

1909

STOCKHOLM

TRYCKERI-A.-B. SKANDIA

1909

ANNA MARIA BOON

I. Hemma på Västrabo.

Septembersolen lyste klart över Västrabo vita herrgårdsbyggnad och över den stora sandgården, där fyra små ljushåriga flickor för tillfället befunno sig: den tioåriga Sara, fördjupad i en berättelsebok, Agathe, sexåringen, med en kisse i knät, som hon ömt strök över ryggen, Signe, fyraåringen, sittande i sanden med sin docka i famnen och bredvid henne lilla Richissa, sysselsatt med att äta en smörgås.

En lång, smärt dam trädde ut genom den stora porten, gick utför de breda trappstegen, slog sig ned på trädgårdssoffan emellan Sara och Gathi och frågade:

— Har ni lust att resa till Afrika, barn?

Sara såg upp från sin Robinson Kruse, Gathi upphörde för ett ögonblick med att smeka kisse, och Signe, som just skulle låta dockan sova, stannade mitt i vyssningen. Men den treåriga Richissa, som var en mycket beslutsam liten flicka, reste sig strax upp och sade:

— Bara Ia får äta upp sin smörgås först!

Fru Vendel skrattade. Sara utbrast:

— Är det en lek, mamma? Är det kanske ett sällskapspel, som heter »Resan till Afrika?»

— Nej, sade fru Vendel, det är inte lek utan allvar. Ni vet, barn, att mamma har varit klen de sista åren; nu vill doktorn, att jag skall vara ute i det varma Afrika en hel vinter, men pappa kan inte följa med mig; han måste vara hemma och sköta sin egendom. Jag har emellertid förklarat, att om jag skulle vara skild från både min man och mina små flickor i ett halft år, skulle jag längta så mycket efter dem, att jag inte bleve bättre utan snarare sämre.

Lilla blåögda Gathi smög sig intill modern och viskade:

— Vi skulle också längta rysligt efter dig, mamma!

Fru Vendel strök ömt sin lilla flicka över kinden. Det visste hon, att nog skulle Gathi längta — lilla Gathi, som så hängde fast vid mamma, att hon sörjde, bara modern var borta ett par dagar.

— Men mamma, skulle vi då verkligen få fara med dig? utropade Sara. Hennes ögon började lysa av iver. Det vore ju nästan lika roligt som att komma till Robinson Kruses ö!

— Ja, det blir nog så, sade fru Vendel. Pappa förstår, hur svårt det skulle vara för mig att lämna er, och han har lovat mig att få ta er med alla fyra.

— Ska Emilie komma med? frågade Signe, som tyckte mycket om den snälla dadda.

— Nej, sade fru Vendel, dadda kommer inte med.

— Men vem ska fläta ihop vårt hår om kvällarna, om inte dadda är med, undrade Signe bekymrad.

— Och laga våra klädningar, när det blir hål på dem? sade Gathi.

— Och stoppa våra strumpor! sade Sara. Mamma kan omöjligt orka med det alltihop.

— Nej, det har du rätt i, sade fru Vendel, men tant Nanny kommer med och hjälper mig att ta hand om er.

Och så få mina små flickor lära sig att så mycket som möjligt hjälpa sig själva.

Tant Nanny, som var sjuksköterska och för icke länge sedan varit och hälsat på hos sina släktingar på Västrabo, var mycket omtyckt av barnen; följaktligen väckte underrättelsen, att hon skulle komma med, allmänt bifall.

— Men Karin får väl komma med? frågade Signe och tryckte med ett uttryck av oro sin docka hårt mot sitt hjärta.

— Ja, din Karin får du visst ta med, lilla Ninga, sade modern.

— Men, mamma, det finns lejon i Afrika, viskade Gathi i en något bekymrad ton. Gathi älskade visserligen alla djur och skulle helst vilja ha ett helt menageri omkring sig, men vad lejonen beträffar, så hade hon ju hört, att det skulle vara något oroväckande att ha dem på nära håll.

— Och så finns det krokodiler och noshörningar och leoparder, fortsatte Sara. Hon såg helt upplivad ut, hon tyckte det egentligen skulle vara ganska lustigt att råka ut för några äventyr. Och så finns det araber, som resa omkring och handla med slavar, och om de få tag i en, så sälja de en till slav. Tänk du, Ninga, om du blir en liten slavinna åt en arab! Då måste du sopa åt honom och koka mat åt honom.

Lilla Ninga såg fundersam ut.

— Sopa kan Ninga, sade hon undergivet, men Ninga kan inte koka mat, utom skorppudding åt dockorna.

— Då slår araben Ninga alldeles förskräckligt, sade Sara.

Tårarna började samla sig i lilla Ningas blå ögon.

— Men när Ninga inte kan koka mat! Ninga ska säga det åt araben. Ninga når inte upp till köksspisens,

— Du får inte skrämma upp de små, Sara, sade fru Vendel. Nej, Ninga lilla, det är inte alls någon fara för att du ska bli slavinna åt någon arab. Och vi komma med all säkerhet inte att få se vare sig noshörningar eller krokodiler; troligen inte lejon heller. Det är till Biskra vi skola resa, och det ligger i Algeriet. Kommer du ihåg något om Algeriet ur din geografi, Sara?

— Jo då, det ha vi just nyligen läst, sade Sara. Algeriet gränsar i norr till Medelhavet och sträcker sig i söder in i öknen Sahara. Och Atlasbergen gå tvärs igenom landet, och det är en fransk besittning.

— Det är riktigt, sade fru Vendel. Och Biskra ligger söder om Atlasbergen och är en oas ute i Saharaöknen.

I detsamma blev fru Vendel bortkallad för att svara på en telefonringning. När hon kom tillbaka, voro barnen inbegripna i en livlig diskussion.

— Säg, mamma, ska vi bo i tält? frågade Gathi ivrigt.

— Eller ska vi bo i hyddor av palmlblad? föreslog Sara. Och ska vi rida dit på kameler?

— Nej, i Biskra finnas hotell, och man reser dit på järnväg, sade fru Vendel. Er pappa och jag voro där på vår bröllopsresa.

Och fru Vendel gick efter några fotografier, som hon visade barnen.

Borta från parken sågs en reslig herre med blonda mustascher komma gående. Det var herr Vendel, som varit ute och sett på ägorna.

Alla fyra barnen rusade mot honom.

— Pappa, pappa, ropade de, vi få resa till Afrika!

— Åja, sade pappa, jag har nog en aning om det. Men hör nu, mina små flickor, vill ni nu lova mig att vara riktigt snälla på den här resan, så att ni inte

göra er mamma alltför mycket besvär utan i stället försöka hjälpa henne så mycket ni kan?

Ja, det lovade de alla.

— Vi ka se så väl efter mamma, försäkrade lilla Ia.

2. Till Afrika.

Det blev att fara på många tåg och båtar och ligga på många hotell, innan man kom fram till Biskra. Och under den långa sjöresan över Medelhavet blåste det så hårt, att alla barnen voro sjösjuka, och mamma och den snälla tant Nanny hade mycket att göra med att hjälpa dem. Men barnen kommo ihåg, att de lovat sin pappa att försöka inte göra mamma för mycket besvär. Och de voro helt tåliga och klagade inte. Lilla Ninga hade sin älskade docka, Karin, hos sig i bädden, och hon lekte, att Karin var sjösjuk och viskade tröstande till henne:

— Var inte ledsen, Karin lilla, vi ä' snart framme!

Det var afton, när man kom fram till Afrikas kust — till den lilla staden Philippeville, där man skulle landstiga. Barnen, som sovit en stund på eftermiddagen, stodo yrvakna och stirrade på de stora bergen, som höjde sig framför dem, och på de underliga människor, som rörde sig på stranden.

— Titta, så många sotare, viskade lilla Ia bävande, då de mötte några svarta karlar, just som de gingo över landgången.

— Det är inga sotare, det är negrer, skyndade Sara att upplysa. De äro alltid svarta, ser Ia, och man kan inte tvätta dem vita om söndagarna, som man gör med sotare.

— Så underligt, att människorna äro klädda i säc-

kar, sade Gathi, då de strax därpå stodo framför tullhuset, omgivna av en hop mörka människor med gråvita kläder, som hängde i stora veck omkring dem.

— Det är inte säckar, de kallas burnuser, de där kapporna, och sådana bära nästan alla araber, underrättade Sara, helt stolt över de kunskaper, som hon inhämtat, då hon sett på några av mammas afrikanska fotografier.

En god stund fick man stå i tullhuset, och mamma och tant Nanny öppnade alla koffertar och kappsäckar, och tullherrarna tittade överallt och lyfte på kläderna. Småflickorna hade flera gånger under resan med undran åsett detta besynnerliga förfarande, vars orsak de ej kunnat utgrunda; nu kunde inte Ninga hålla sig längre, utan frågade:

— Mamma, vill de där herrarna se efter, om vi har packat riktigt ordentligt?

Hon hade en orolig hågkomst av att hennes dockas kläder inte blivit riktigt väl hoplagda, och hon fruktade att få en tillsägelse för den saken av de där herrarna med blanka knappar i sina rockar, som sågo så stränga ut.

— Nej, Ninga lilla, sade hennes mamma, jag ska förklara för dig efteråt, vad tull är för något; nu har jag inte tid.

Äntligen blev man fri från tullen och fick gå till hotellet, där snart både stora och små sovo gott.

Följande morgon for man på järnväg till den vackra staden Constantine; där låg man åter en natt, och äntligen nästa dag satte man sig på ett tåg, som gick till Biskra.

Det roligaste barnen hade under den färden, var, när de i närheten av en station fingo se en hop rödbenta storkar. Somliga gingo och klevo på en äng, andra stodo eller lågo i sina bon uppe i några knotiga pilträäd.

Aldrig hade barnen trott, att man kunde få se så många storkar på en gång.

— De kanske nyss ha kommit från Sverige, de där storkarna, sade fru Venidel. Kanske de haft sina sommarbon i Skåne. Ni minns storkarna hos farbror Hans, där vi voro för ett par veckor se'n.

Alla barnen gåvo sig till att ropa ut genom kupéfönstren:

— Vi ska hälsa er från Skåne! Vi ska hälsa så mycket från Skåne!

Ett par arabiska herdar, som gingo och väktade en hjord av smutsiga får, stirrade undrande på de små ljushåriga barnen, vilka tittade ut genom kupéfönstret och ropade sina hälsningar.

Uppe i Atlasbergen var marken för det mesta kal och skoglös, men efter några timmar, då banan började slutta starkt utför, fick man plötsligt se en stor skog av höga, gröna träd.

— Sådana underliga, vackra träd, mamma! sade Gathi.

— Det är palmer, sade mamma.

— Se där, ropade Sara till, där hänger ju apelsiner i några andra träd!

Småsystrarna trängdes i fönstret för att se.

— Nej, det där är inte apelsiner, sade mamma, det är citroner. Det är inte apelsinernas tid än, de äro ännu gröna kart, men citroner finnas året om, ständigt både blom och kart och mogen frukt på samma träd.

Nu hade man hunnit ned på slättlandet, och efter åter en stunds färd sade mamma:

— Ser ni, där är Biskra!

Strax därpå stannade tåget vid en station, där en mängd araber i vita burnuser stodo. Och man steg ur kupén och var en liten stund därefter uppe på hotellet.

Detta lilla Biskrahotell var inte likt de hotell, som

man legat på under resan. Det var ett litet vitt hus, som var byggt som ett U, och inne i U'et fanns en trädgård, som för resten hade en förlängning bortom U'ets ena ben. Det första, barnen märkte, när de kommo in i denna trädgård, var en liten inhägnad, där några djur rörde sig. De skyndade genast dit.

— Mamma, vad är det här för djur? ropade de. O, sådana söta djur!

Det var verkligen de vackraste djur man kunde se. De hade smärta, fina kroppar, voro ljusgula till färgen med bruna fläckar och hade vackra, mörka ögon.

— Det är gazeller, sade mamma.

— Se, mamma, de äta ur hand, ropade barnen under största förtjusning, då de sågo en gammal herre stå och mata dem med bröd.

Så snart barnen fått sin middag, skyndade de ut till gazellerna med brödstycken. Och gazellerna voro inte alls rädda, de stucko ut sina fina nosar genom ståltrådsnätet och äto, vad barnen räckte dem.

Snart upptäckte barnen längre bort i trädgården ett lider, där det bodde kalkoner och getter och höns och ett slags stora fåglar med små vita fläckar på de gråa fjäderrarna — det var pärlhöns, sade mamma.

När Gathi såg, att här fanns så gott om djur, fick hon strax klart för sig, att här skulle hon komma att trivas. Sara hade upptäckt, att värdens hade en flicka av ungefär hennes egen ålder, och beslöt att med snaraste göra bekantskap med henne. Vad Ninga och Ia beträffar, hade de snart slagit sig ned i sanden på gården med var sin hink och spade och voro fullt belåtna med sin tillvaro — i synnerhet som de fått både apelsiner och dadlar till middagen och fått veta, att sådant vankades här för varje dag.

Men mamma och tant Nanny voro mest glada åt de

båda terasserna uppe på husets tak, där man kunde njuta av det härliga solskenet eller, när det var alltför hett, finna skugga under några ståtliga palmer, som växte nere på gården och vänligt lutade sig fram över den nedre terassen. Från den övre terassen såg man ut över några vackra kringliggande trädgårdar, och i fjärran syntes Atlasbergen, som just nu skimrade i den nedgående solens sken.

Ja, alla kände sig belåtna med Biskras och beslutna att trivas där.

3. Under palmer och mimosor.

Tanför hotellet låg Biskras park med breda gångar, ståtliga palmer, höga häckar av guldblommande mimosa och långa kanaler, där grodorna kväkte.

Där höllo de tre mindre barnen till för det mesta, medan Sara var borta i skolan, en skola, som hölls av några franska nunnor och dit hon gick var dag i sällskap med Marie, hotellvärdens dotter, för att lära franska, räkning, historia m. m.

Ofta kommo arabiska pojkar och ville leka med de små svenska flickorna. De större gossarna voro klädda i vit burnus, men de mindre buro vanligen blott en grann gul skjorta — på arabiska kallad gondora —, medan huvudet hos alla var betäckt av en eldröd mössa eller fez.

Bland arabgossarna var det en, som Ninga blev särdeles god vän med. Han hette Mabrouk, var sex år gammal och hade klara, svarta ögon och vita tänder, som lyste i det bruna lilla ansiktet. Ofta gingo Ninga och Mabrouk hand i hand i parkens gångar och försökte tala med varandra. De svenska barnen hade snart

nog lärt sig litet franska, som de ständigt hörde omkring sig, och de arabiska barnen kunde i allmänhet också några franska ord. Men när Ningas franska inte räckte till, talade hon svenska, och småningom lärde sig Mabrouk att förstå litet svenska.

Allt emellanåt hörde barnen, medan de lekte i parken, ett starkt och underligt rytande. De första dagarna brukade de förskräckta titta upp, undrande om det var något lejon eller något annat farligt vilddjur. Men sedan de varit några dagar i Biskra, sade de helt lugnt, när de hörde detta rytande:

— Det är bara en kamel, som lägger sig ned. Ty de visste nu, att kamelerna vanligen, då de befallas att lägga sig ned, uppgiva sitt dova, missnöjda rytande, som om de anade, att man tänkte pålägga dem någon börda.

Det är gott om kameler i Biskra, och ofta mötte man, när man gick på dess gator, ett tåg av de stora ökendjuren, vandrande i rad efter varandra, oftast lastade med dadlar och kommande från någon oas i det inre av den stora öknen. I själva Biskra hade dädelskörden begynt kort efter det Vendéls anlande, och det var mycket roligt att se araberna klättra upp i de höga palmerna och plocka ned de långa klasarna, vardera med hundratals söta bruna dadlar.

En dag, då barnen sutto på den stora mittelgången i parken under valvet av den vackra mimosahäcken och ivrigt öste sand i sina hinkar, kom en poliskonstapel vandrande, såg på dem med bister uppsyn och sade:

— Det är intet tillåtet att gräva här i sanden!

Barnen förstodo honom inte utan fortsatte att gräva.

Han upprepade sin tillsägelse med ännu bistrare min. Tananny, — det var så lilla Ia drog ihop »tant Nanny», och de andra barnen hade tagit efter henne — som satt

bredvid på en bänk, översatte för barnen, vad han sagt, och tillsade dem att upphöra med sin lek. Det var ju ingen annan råd. Men när barnen en stund senare gingo in i hotellet för att äta sin middag, sågo de helt be-
drövade ut. I portgången mötte de den gamle franske majoren, som bott många år i Biskra i sitt eget hus men som alltid kom och åt sina middagar på hotellet.

— Hur är det fatt? frågade majoren, när han såg de små ansiktena, vilka annars brukade lysa av glädje, ha ett helt modstulet uttryck.

Tananny förklarade saken.

Den gamle majoren såg helt uppbrakt ut.

— Sådana påhitt! sade han. Inte göra barnen någon skada med det. Jag skall tala med mairén om saken.

En fransk mairé — det är ungefär detsamma som en borgmästare, utom att han har ännu mer att säga i den stad, han styr.

Dagen därpå begav sig majoren på besök till mairén. Och med triumferande min kom han därifrån.

— Nu är det klart, sade han. Mairén har gett sitt tillstånd, barnen få gräva i sanden, så mycket de vilja, och poliskonstapeln är redan tillsagd om saken.

Barnen tackade den snälle majoren och skyndade gladeligen ut i parken med sina hinkar och spadar. Och Mabrouk, som hört förbudet föregående dag, blev i högsta måtto förundrad och överväldigad, när han fick höra, att hans små vänner hade fått rätt gentemot den store franske poliskonstapeln, som alla arabpojkar voro så rädda för.

* * *

*

En dag, då mamma och Tananny och alla barnen sutto ute i parken, kommo ett par arabgossar dit, bärande steglitsor och hämplingar, som de fångat med giller;

var och en av de stackars små fåglarna hade en segelgarnståt knuten om ena benet, och i segelgarnståten buro pojkarna dem.

Pojkarna stannade framför bänken, där fru Vendel satt, och sade:

— Köp en fågel! Bara tre sous stycket!

Fru Vendel tog i sin hand en vacker liten steglitsa, som hängde i en tåt; hon ämnade köpa den för att skänka den friheten, men först ville hon säga till arabgossarna, att det var illa gjort att så misshandla de stackars små fåglarna. Medan hon ännu talade härom, rusade plötsligt pojkarna bort, de hade märkt den store poliskonstapeln nalkas, och det var för försäljare icke tillåtet att i parken komma och besvära folk med sina varor. Men ack, den pojken, som ägde den lilla steglitsan, vilken fru Vendel höll i handen, hade, då han så brådstörtat gav sig i väg, ännu hållit i tåten om dess ben, och när han så oförmodat och häftigt ryckte i denna, slets den lilla fågelns ben av vid leden.

Det var för bedrövligt att se den lilla stympade fågel ligga i fru Vendels hand med slutna ögon. Gathi var nära att börja gråta.

— Skynda till fontänen efter litet vatten, sade fru Vendel.

Ninga sprang genast till fontänen strax bredvid och fyllde både sin bleckhink och en blecktallrik, som hon brukade använda till dockbrödkorg, med vatten. Fru Vendel lade ned fågelns i den lilla blecktallriken.

— Det är alltid en lisa för djur att få en sjuk lem neddoppad i vatten, sade hon.

Men hur skulle man sedan bära sig åt med den lilla stackaren?

— Få vi ta hem honom, mamma, bad Gathi ivrigt.

Får jag sköta om honom? Får jag bli den lilla fågelns jungfru, mamma?

— Ja, vi få nog lov att ta hem den, sade mamma. Den kan ju inte reda sig själv nu, då den bara har ett ben.

Barnen sprungo in i hotellet efter brödbitar, som de bjödo åt den lilla steglitsan, men hon ville inte äta någonting — kände sig väl alltför sjuk ännu. Hon låg alltjämt med slutna ögon, som hon blott då och då öppnade.

Plötsligt hördes ett kvittrande från den lilla fågel. Och i nästa ögonblick flög den till allas omätliga överraskning upp ur sitt våta bad och satte sig på en gren borta i häcken. Tydligen kände den sig redan bättre efter sin vattenkur. Men hur den kunde orka sitta på bara ett ben, det begrep ingen. Nu flög den emellertid längre in i den täta häcken och var försvunnen.

Aldrig mer sågo barnen den lilla steglitsen, fast de ofta tittade efter den. Kanske hade någon av de katter, som ibland ströko omkring i parken, tagit den. Eller kanske hade den fått dö i fred inne i något bo i den guldblommande mimosahäcken. Gathi hoppades, att det senare var fallet.

4. Jul i oasen.

Mamma, hur ska vi kunna fira jul här i Biskra? sade Sara i klagande ton en solvarm dag i början av december.

— Ja, här, där det inte finns någon gran! instämde Gathi.

— Och inte någon snö, tillade Ninga.

— Och inga pettadasgrisar, sade Ia, — det var det

närmaste hon kunde åstadkomma till ordet pepparkaksgrisar.

— Man kan nog fira jul, var man än är, sade mamma. Ni ska få se, att vi få en riktigt trevlig jul, — så trevlig som den kan bli, när vi inte ha pappa här.

Och mamma ordnade och styrde, och det blev en utmärkt rolig jul, det är säkert.

Uppe på den stora takterrassen firades den — den stora terrass, som utgjordes av matsalens tak. Där fanns gott om utrymme, och där placerade man ett stort bord och därovanpå den knippa stora palmgrenar, som skulle föreställa julgran. Där hängde inga äpplen men så mycket mer av apelsiner, dadlar och fikon, och granna karameller hängde där också. Själva karamellerna voro köpta i den stora kryddboden nära hotellet, men mamma och Tananny hade klätt dem i de fina omhöljerna av silkespapper och klippt fransar på dem. Och stora tallrikar med kakor och fint bröd och russin och mandel stodo runtomkring palmen och dessutom två hela brickor med paket.

Hela hotellets personal hade av fru Vendel inbjudits till julaftonens fest. De voro alls inte vana att fira någon jul. — Till nyåret få vi gåvor, sade lilla Marie, men julaftonen, nej, den är som en vanlig dag för oss.

Och de, som voro än mer ovana vid att fira någon jul — det var förstas araberna. Hamma och köksarbarna trodde knappt sina öron av glädje, när de blevo bjudna på fest till den svenska frun med alla de små söta, ljushåriga barnen.

Vid tre-tiden infunno de sig alla på den stora terrassen. Först kom värden, herr Rosière, och hans nätta fru i svart sidenklädning, med dem följde deras lilla dotter Marie och värdens feta svärmor, som var hotellets

kokerska och som kallades »gamla frun»; så den duktiga Henriette, som städade alla rummen och just inte ofta hade någon ledig stund; så Joseph, den snälle förste kyparen, som var son till Henriette; så Hamma, araben, som var andre kypare och som också var så snäll mot barnen. Och allra sist kommo Hassan och Gaga, de båda köksaraberna, som brukade sitta i en berså och diska tallrikar och skala potatis. Gaga hade en ny randig jacka och såg helt rentvättad ut; ingen hade någonsin sett honom så fin, och han log av förväntan och glädje, men Hassans svarta ögon voro sorgbundna som vanligt — fast man nog kunde märka, att också han kände sig jämförelsevis belåten i dag.

Värdens tyckte nog, att det var lite underligt — det kunde man märka — att vara inbjudna på fest tillsammans med sina köksaraber; de voro, såsom flertalet fransmän, vana att med förakt se ned på araberna. Men fru Vendel förklarade för dem, att det hörde till julen, — såsom den firades uppe i nordén, — att alla skulle åtminstone för en stund känna sig som syskon. Och som värdfolket hade stor respekt för fru Vendel, sade de inte emot henne.

Först bjödos alla på kaffe, och araberna tyckte det var mycket lustigt, att de skulle ha dopp till kaffet. Det hade de aldrig varit med om. Sedan skulle man dansa runt omkring »julgranen», såsom barnen kallade den stora palmgrenen, för att det ändå skulle låta jullikt. Alla togo i ring, och köksaraberna voro helt förlägna över att få hålla de små svenska flickorna i hand, en sådan ära hade de aldrig kunnat drömma om. »Gamla frun» förklarade, att hon var för tjock och gammal för att dansa, men det hjälpte inte, hon skulle med, och där svängdes om under mycket skratt och glam. Så dansade man »väva vadmal», och det var mycket lustigt att lära de franska

och arabiska gästerna den dansen; de sprungo alltid åt galet håll och voro alldeles yra i huvudet.

Sedan man dansat, blev det julklappsutdelning. Den ena brickan blev sparad tills senare, då familjen Vendel skulle fira sin enskilda julafton, men paketen på den andra brickan delades ut till gästerna. Några paket hade utanskrifter, men några lottades ut. Och när den svårmodige Hassan fick ett litet munspel, ljusnade han plötsligt upp och brast i skratt. Ingen på hotellet hade sett Hassan skratta så hjärtligt förr.

Efter ett par timmar togo gästerna avsked med många tacksägelser och gingo ned i bottenvåningen — var och en till sina sysslor. Och nu fingo barnen sina julklappar, och mamma och Tananny fingo också sina, och där rådde stor glädje och belåtenhet.

Nu började solen gå ner bakom de skimrande, violetta Atlasbergen.

— Nu är det bäst vi gå in, sade mamma.

Och när de väl kommit in i mammas rum, tog mamma fram några jultidningar, som hon fått skickade hemifrån Sverige, och sade:

— Nu ska jag läsa högt för er en julsång, och nu ska vi inbilla oss, att vi äro hemma i Sverige.

Julängeln.

Där flyger en ängel i julekväll
över snöhöljd jord, under stjärnströdd päll.

Han flyger fram över hav och land.
Där skimrar ett sken, var han lyfter sin hand.

Där susar som sång, var hans vinge rörs,
där tändes fröjd, var hans stämma hörs.

Han blickar in i de torvtiga tjäll,
då dansa barnen vid sprakande håll.

Han blickar in i rikemans hus,
då le de små åt de tindrande ljus.

Till den arme viskar han tröst i hans ve;
till den rike: »Minns, det är sällhet att ge!»

Han flyger hän över ödslig mo,
där tjuoter ulv och där ylar lo.

Men vilddjuren lägga sig stilla ned,
då ängeln viskar sitt »Julefred»!

Och uven, som ropar sitt dystra »Uhu»,
ser ängeln och muttrar blid: «Är det du?»

Den fattiga fink, som av hunger skrek,
av ängeln förs till ett havrenek.

Och ängeln kommer till frostiga fjäll,
där älvor sova i vintertjäll.

Små älvor, som bodde i sommarens tid
i fagra blomster å äng och å lid,

de flyktat hitin, när kölden blev sträng,
de sova i berget i syskonsäng.

Och ängeln ropar: »Vaknen, I små,
att fröjdas åt julen, I också!

Vaknen, små älvor, uti ert tjäll!
Nu är julefröjd, nu är julekväll!»

Och älvorna vakna upp ur sin blund
och fröjdas och le i den signade stund.

De dansa, de leka i julenatt
med svingande fjät, med klingande skratt.

Men när det ringer till ottesång,
då kommer ängelen än en gång

och ropar: »Somnen, I små, som förut,
tills vårsol lyser och lockar er ut!» —

Och ängelen flyger mot stjärnornas höjd,
där möta små änglar, som sjunga av fröjd.

Han ropar glad: »Min gärning är gjord;
jag burit till jorden välsignelsens ord.

Den mörka jord har en stund av frid.
Hör klockornas klang, som ljuder så blid!

Nu stiga röster i jublande kor
att prisa Den, som i höjden bor.

Nu glädes all världen och sjunger hans lov,
den spådes, som en gång i krubban sov.

O hören! — vad brusande lovsångers ljud,
som stiga med våra till Herren Gud!»

Så satte sig Tananny till pianot, och alla sjöngo en
julpsalm. Och när barnen en stund senare togo godnatt
och tackade sin mor för allt, frågade hon dem:

— Nå, ha vi inte haft en rolig julafton, fast vi inte
hade någon riktig gran?

— Jo, jo! ropade barnen. Det har varit så roligt!
Och Gathi viskade:

— O, mamma, det var så roligt att se, hur glada
Henriette och Joseph voro och araberna — de ha nog
inte ofta så roligt!

Mamma kysste sin Gathi och sade:

— Det är nog alltid den bästa julglädjen: att söka
göra glädje åt andra.

5. Pappa på besök.

Det rådde stor glädje bland barnen, ty pappa hade
kommit på besök.

Pappa hade, redan när de reste, sagt, att om det
vore honom möjligt, skulle han göra sig ledig från sina

göromål på några veckor och fara ut och hälsa på sin hustru och sina barn. Och nu hade han verkligen kommit — ett par veckor efter jul.

Dagen efter pappas ankomst gingo pappa och mamma ut tillsammans efter att hemlighetsfullt ha sagt till barnen, att de kanske skulle få se någonting om en stund... Efter ett par timmar kommo pappa och mamma tillbaka, åtföljda av en arab, som ledde en åsna. Och så fingo barnen veta, att pappa köpt den åsnan åt mamma, för att hon skulle kunna göra ridturer med den. Och ibland, när barnen voro riktigt snälla, skulle också de få rida på åsnan.

Det blev stort jubel bland barnen. Och åsnan fördes i triumf bort till stallet, där hon blev granne till getterna och pärlhönsen och kalkonerna och snart trivdes gott ihop med dem.

Åsnan skulle ha ett namn naturligtvis, och efter många överläggningar beslöts det, att hon skulle få heta Aissa efter en arab, som pappa kände — en jägare, som han brukade gå ut och jaga med.

En gång försöktes det, om alla barnen kunde på én gång få plats på åsnan, och det gick verkligen. Och så fotograferade Tananny dem.

* * *

*

En dag råkade pappa på de tre minsta flickorna, sittande i rad på trappan upp till övre terrassen, medan Sara satt mitt framför dem på en stol.

— Vad leka ni, barn? frågade pappa.

— Vi leka skola. Å pappa, kom och lek med!

Och Sara flyttade sig bredvid de andra, medan pappa satte sig på stolen.

— Jaså, ska jag hålla skola nu en stund? Om jag skulle höra efter, vad ni veta om Biskras historia? Ni vet ingenting om den? Nej, det kunde jag tro. Nå, om jag skulle ge er en liten lektion i det ämnet.

Och så började pappa berätta.

— Ser ni, de första, som, så vitt vi veta, bebyggde Biskra, det var romarna. Sara har ju läst om romarna, och Gathi har kanske också hört litet om dem. De härskade under sin största makts dagar över alla länder runt omkring Medelhavet, och de rådde också över Algeriet och Marocko, som de kallade Mauretanien och Numidien. Kommer ni ihåg den vackra stenbron över floden vid El-Kantara, där vi voro på utfärd häromdagen? Den ha romarna byggt. Varhelst romarna ha härskat, där finner man ståtliga minnen av deras ädla byggnadskonst. Vid den tid, då det romerska väldet börjat vackla och falla sönder, kom emellertid en skara germaner av den stam, som kallas vandaler, hitöver. De voro tappra krigare, och de erövrade snart hela Mauretanien. Men efter att några årtionden ha bott i detta härliga, varma klimat, blevo de lättjefulla och njutningslystna, och när det grekiska kejsardömet sände hit en här under befäl av den tappre och kloke Belisarius, blevo vandalerna snart besegrade. När vandalernas sista konung belägrades och fann, att han ej längre kunde försvara sig, skickade han — berättas det — ett bud till romarnas läger och begärde att få en brödkaka, en svamp och en lyra: brödet till att mätta sig med, svampen till att torka sina av tårar svullna ögon och lyran till att trösta sig med i sin sorg.

Ett par hundra år efter Belisarius erövrades detta land av araberna. Ni ha ju hört talas om Muhammed, som gav araberna en ny religion — Islam, som de kalla den. Muhammed ålade sina anhängare att med svärdet utbreda hans lära, och det var icke många år efter hans död, som

hans anhängare på sitt segertåg redan hunnit hit. Så tvangs Algeriets folk, som då var kristet, att bli muhammedanskt. På 1500-talet erövrades Algeriet av turkarna, som ju också äro muhammedaner men av annan ras än araberna, och de upprättade i Algeriet några stater, som huvudsakligen levde på sjöröveri. De sände ut kapare, vilka anföllo de handelsfartyg, som beforo Medelhavet, rövade de skatter de medförde och togo passagerare och besättning till fånga för att sälja dem som slavar. Tusentals kristna — såväl män som kvinnor — var det, som på den tiden levde som slavar i dessa nejder.

Flera av Europas konungar under medeltiden och nyare tiden gjorde krigståg hit för att befria dessa fångar och söka tvinga »Barbareskstaterna», som dessa stater kallades, att upphöra med sina röverier. Med det sista lyckades man dock icke riktigt, förrän fransmännen på adertonhundratalet erövrade Algeriet. Nu är det, som vi veta, fransmännen, som råda här, och blott i det inre av landet, i den stora öknen, finnas ännu kringströvande beduin-stammar, som leva på rov och emellanåt göra plundringståg in på de bofasta arabernas områden.

— Men pappa, invände Sara, du säger, att fransmännen styra här, men det är ju en arab, som styr Biskra, han, som de kalla basch-agan.

— Fransmännen, sade herr Wendel, äro så kloka, att de vilja ge araberna ett visst mått av självständighet, och de utnämna därför jämte de franska ämbetsmännen också arabiska styresmän, som ha domsrätt i vissa fall. Men egentligen har nog den franska mairén här mer att säga än basch-agan, hur mycket grannare än den senare ter sig. — Nå, nu är min lektion slut, och när jag kommer tillbaka från min ökenfärd, skall jag höra efter, om ni komma ihåg något av vad jag berättat.

Herr Wendel hade gjort en färd inåt Saharaöknen, som räckte i flera dagar. När han kom tillbaka, skulle just arabernas stora »fantasia» äga rum.

— Vad är en fantasia? frågade Gathi sin pappa.

— Ordet är lånat från italienskan, sade herr Wendel. Araberna mena därmed ett slags folkfest, som delvis består av kapploppningar. Ja, du skall själv få se, vad det är. Mamma och jag ha beslutat, att Sara och du ska få komma med och se på:

På ett stort fält utanför staden voro läktare uppresta, och där fingo jämte pappa och mamma Sara och Gathi plats för att åse skådespelet. Där kom en lång rad av praktfullt klädda araber, ridande på vackra hästar med granna munderingar. Sedan de först ställt upp sig i en halvkrets, började de rida banan runt i jagande fart, allt under det de avlossade skott ur sina långa bössor, vilka voro laddade med löst krut. Det var ett larm och ett vimmel av granna färger, men de präktiga hästarna skyggade icke.

Somliga ryttare visade också sin skicklighet i att, allt under det de redo framåt i jagande fart, böja sig ned, tills de hängde i blott ena stigbygeln, och från marken upptaga något föremål.

Det hela var mycket roligt och märkvärdigt, tyckte både stora och små, och när Sara och Gathi kommo hem till hotellet, ville de för småsyskonen visa, vad de fått se. Sara satte sig upp på åsnan, och som Aissa, likt Biskras åsnor i allmänhet, aldrig kunde förmås till någon rörlighet, utan att någon gick bakom och drev på henne, så gick nu Gathi bakom med ett spö och drev på Aissa. Medan nu Aissa i mycket måttlig lunk travade fram över hotellgården, lutade sig Sara ner — allt under det hon med vänstra handen fasthöll sig i åsnans hals — och skulle försöka ta upp Ias sandhink, som stod på marken.

— Ser ni, så här gjorde araberna! ropade hon.
I detsamma ramlade hon pladask i backen.

— Jaså, gjorde araberna så? sade pappa, som uppifrån terrassen åsåg äventyret. Det märkte vi inte.

Sara reste sig upp igen; det var inte lång bit, hon fallit, och hon håde alls inte gjort sig illa, men hon hade i alla fall mist lusten för att härma arabernas »fantasia».

Ett par dagar senare måste pappa resa hem.

— Hälsa så mycket till Miran och till kisse, sade Gathi.

— Hälsa så mycket till Emelie, sade Ninga.

Och Ia sade med djupt deltagande:

— Tattas pappa, nu får pappa inte mer dadlar och apelsiner för varenda dag, som vi får.

• 6. Tananna och Tanedda.

Fru Vendel satt och såg i Saras skrivbok. När Sara hade att öva sig i skönskrift, fick hon skriva, vad hon ville, och nu hade hon fyllt en hel sida med dessa ord: När komma tanterna?

Fru Vendel log.

— I nästa vecka komma de troligen, Sara; jag har nyss haft brev, att de avrest från Stockholm, och nu ha de väl hunnit till Paris.

— Är det sant, mamma, vad Sara säger, frågade Gathi, att den ena tanten kan måla tavlor och den andra berätta sagor?

— Jo, så är det, bekräftade fru Vendel. Tant Hedda målar tavlor, och tant Anna kan fullt upp med sagor.

— Då ka Ia be Tananna berätta en saga för var dag och Tanedda måla en tavla var dag åt Ia, sade lilla Ia.

Och Ninga frågade:

— Kommer de hit för att berätta sagor för oss och måla tavlor åt oss?

— Ånej, sade fru Vendel, fördenskull är det inte de komma. Men jag har skrivit till dem, att Biskra är härligt och att dess luft är bra för den, som är klen, och nu vilja de komma och se palmerna och öknen och araberna — de ha aldrig varit utanför Europa förr.

Några dagar därefter stodo fru Vendel, Tananny och alla barnen nere vid stationen mitt ibland ett vimmel av araber och negrer i vita burnuser och småbarn i gula költar.

Man väntade på tåget. Och så hördes en lokomotiv-pipa, och där kom nu tåget susande in på perrongen. Alla kupédörrar slogos upp, och massor av araber stego ut; ur en kupé kommo två damer, som fru Vendel genast skyndade emot.

— Välkomna till Biskra! ropade hon.

Och de främmande tanterna omfamnade henne och hälsade så på tant Nanny och alla barnen, som stodo litet högtidliga och förlägna.

Men tanterna voro strålände glada att vara framme och tyckte, att Biskra var förtjusande.

En stund senare, när alla sutto ute på den stora takterrassen och tanterna undfägnats med té och apelsiner och dadlar, tog lilla Ia mod till sig, kröp upp i tant Annas knä och sade:

— Tananna berätta en saga för Ia!

— Nej, vet du, Ia, utbrast fru Vendel, så här genast ska du verkligen inte besvära tanterna.

Men Tananna log och såde:

— Inte vet jag, om jag kommer ihåg någon saga nu strax, jag kanske har tappat bort dem på vägen, men en liten visa kan du alltid få höra. Vill du höra en visa om två små troll, som hette Murr och Plurr?

— Den visan har Ninga hört, inföll Ninga, de bodde i ett såll, och så började det regna.

— Ja, men den här visan är om en dag, då de små trollen hade vackert väder, sade Tananna, och den låter så här:

Trollet Muir och trollet Plurr
gingo ut och spatserade.
Humlan flög upp med ett väldigt surr,
gräshoppan satt och kvintilerade.

Prästkragen spände bladen på tork
efter sommarskuren;
vid sitt hål satt en åkersork,
satt och teg som muren.

— Nej, se på sorken! sa' trollet Murr,
den ska vi genast jaga!

— Den ska vi taga, sa' trollet Plurr,
och till vår middag laga.

Ned från höjden där dök en hög,
sorken i klorna grep han.

— Nej, skrek Murr, nej se, en så'n gök!

— Vår middag, sa' Plurr, den knep han!

— Nu ka Tanedda rita de små trollen åt Ia, sade lilla Ia, med sitt bestämda tonfall.

Och så ritade Tanedda de små trollen.

Men senare på kvällen, då Tananna kom in i barnkammaren för att säga godnatt åt de fyra små, som just lagt sig, ropade de allihop:

— En saga, Tananna, en saga!

Och så berättade Tananna sagan om

Kisse Måns och trollet Ambu-Wambu.

Det var en gång en liten gosse, som hette Per. Han bodde med sin mor i en liten grå stuga, som låg i skogsbrynet och kallades för Lisseltorpet. Mor Karin var

änka och måste arbeta och sträva både bittida och sent för att skaffa mat åt sig och sin gosse.

— Hade vi bara en ko, sade hon ibland, så vore det ingen nöd, då finge vi skön mjölk varenda dag, och har man bara mjölk, behöver man inte mycken annan mat.

— Ja, och hade vi bara en hund eller en katt, sade lille Per, då vore det inte så ledsamt, när du, mor, är borta på arbete i gårdarna, för då hade jag alltid något sällskap.

— En hund bleve alltför dyr att föda, menade mor Karin, en hund skulle vi då rakt inte ha råd att ha.

— Men en katt försörjer sig själv, sade lille Per. Han tar råttor och möss. Säg, mor, en katt kunde vi väl hålla?

— Nåja, medgav mor, en katt — det vore ju en

annan sak. Men nu så ha vi ingen katt och ingen ko heller, och vi få nog reda oss utan dem båda, tänker jag.

Så var det en dag, då mor var borta på arbete, som Per satt helt allena utanför stugan och lekte med ett par grankottar, som han hade stuckit träpinnar i till ben. Den ena kotten var stor, det var en ko, lekte Per, och den andra kotten, som var liten, var en kisse.

— Kiss, kiss, sade han, snart får du skön präktig mjölk, när jag bara har mjölkat min stora bruna ko.

— Miau, sade det strax bakom honom.

Per spratt till och vände sig om. Där stod en kisse, en riktig levande kisse, inte en grankottkisse. En svart och vit kisse var det.

— O, du lilla kisse, utropade Per förtjust, kommer du och hälsar på mig! Vill du leka med mig?

— Miau, sade kissen.

Det betyder nog ja, tänkte Per. Och så sade han:

— Kanske vill du stanna här och bo hos oss och bli vår kisse?

— Miau, sade katten.

Och då tyckte Per, att saken var avgjord. Och så gav han kisse lite av den mjölken, som mor köpt åt honom och lämnat honom till middag. Så tog han fram ur fickan en segelgarnståt och höll upp den framför kissen, och kisse hoppade efter tåten och tumlade omkull och hoppade igen och snurrade omkring och skuttade vilt och tyckte tydligen, att detta var en mycket lustig lek. Och Per tyckte han hade så roligt, så han visste ej ordet av, förrän det blev afton, och modern kom hem.

— Se, mor, här har jag nu en kisse, ropade Per emot henne. En kisse, som har kommit fram ur skogen och som vill bli min kisse och stanna här hos oss. Och jag kallar honom för Kisse Måns.

— Inte kan vi behålla den katten, sade mor Karin, den tillhör väl någon av grannarna. Han ger sig nog iväg om en stund för resten.

Men kisse stannade och följde med in i stugan, när de gingo in, och när det så blev mörkt, nändes inte mor Karin köra ut honom utan lät honom ligga och sova på spiselhällen. Men följande dag sade mor Karin:

— Nu går jag ut och hör efter i granngårdarna, om det är någon, som mist en katt.

Men var hon kom, sade man: — Nej, vi ha inte mist någon katt.

I den sista gården hon kom till, tillade man likväl: — Vår katta har haft ungar, som hon gömt i skogen, och som vi aldrig sett — kanske det är en av dem. I så fall får ni gärna behålla den.

Så kom mor Karin hem och sade till Per:

— Jo, du får behålla din kisse!

Då blev Per så glad, så han sade:

— Då, mor, ska jag ge dig en ko! När jag blir stor, ska jag ge dig en ko!

Mor Karin log och sade: — Ja, det dröjer väl en stund till dess.

Men nu ska ni veta, att inne i den skogen, som låg bortom Lisseltorpet, bodde ett troll, som hette Ambu-Wambu.

Ambu-Wambu bodde vid ett träsk emellan några mörka alar och granar. Det var ett ganska mäktigt troll, och det kunde en riktigt utmärkt trollkonst. När det ville, kunde det göra sin högra arm tio gånger längre än den vanligtvis var.

En dag kom en skata hoppande, satte sig på en algren och tittade på Ambu-Wambu.

— Tycker du inte, jag är ett ovanligt fint troll? frågade Ambu-Wambu, som var gruvligt egenkär.

— Ha, ha, jag vet just inte det, skrattade skatan. Du har ju ingen trollkatt, vet jag! Alla fina troll ha egen hofkatt, och feen Viribunda har till och med sju, det vet jag bestämt.

— Då borde jag kanske skaffa mig en, sade trollet fundersamt.

— Haha ha, ja, det borde du verkligen! Adjö med dig, ha ha ha, skrattade skatan.

Men i ett nu, just som skatan ville flaxa bort, slungade trollet ut sin högra arm och grep henne i sina långa klor.

— Understår du dig att skratta åt mig? röt trollet.

— Förlåt, ursäkta, högtärade troll, ha ha, ursäkta, sade skatan ängsligt, det är bara mitt sätt, det där, ha ha ha, det är lite nervöst, jag kan inte hjälpa det. Jag försäkrar, att jag inte menade något vanvördigt med det, högst utmärkta troll! Vågar jag bedja det ärade trollet att släppa mig ur sina klor?

— Nåja, jag skall släppa dig, ditt kräk, sade Ambu-Wambu, ifall du skaffar mig en katt, och det i denna dag.

— Det ska jag visst göra, försäkrade skatan. En alldeles förträfflig katt ska jag skaffa det högtärade trollet, en synnerligen prydlig hus- och hovkatt.

— Håll ord med det! sade trollet och släppte sitt tag. Men kom ihåg, att om du söker lura mig på katten, så har jag långa armar!

— Ja — det har jag nog märkt, haha ha, skrattade skatan och flaxade i väg.

Nå, så flög hon omkring, skatan, och tittade efter en katt. Och så kom hon till Lisseltorpet och såg katten Måns gå ensam och jama utanför stugan. Per hade för tillfället gått bort till sin mor, som var i granngården och hjälpte till att ta upp potatis.

— Den där bli bra, tänkte skatan. Det är just en sådan där dum kissunge, som man kan locka med vad som helst.

Så tog skatan i näbben ett långt halmstrå, flög och satte sig på en lågt hängande björkgren över kisse och lät strået dingla nedåt.

Kisse Måns, som var van vid att Per lekte med ho-

mom med segelgarnståten och strån och som just gick och kände sig lite ensam, blev helt förtjust att få

något att nafsas efter. Han hoppade upp och krefsade med klorna efter strået. Skatan hoppade bort en liten bit till en annan gren, i det hon alltjämt lät strået dingla; katten var strax efter. Och så höllo de på, och kisse var så ivrig med leken, att han inte alls märkte, att han kommit långt in i skogen, förrän han hörde en grov och förskräcklig stämma mullra!

— Jaså, där kommer du verkligen med katten, ser jag.

Kisse tittade hastigt upp, fick se ett fult, lurvigt troll och skulle just med ett förfärat jamande ta till flykten, då trollet sköt ut sin långa arm, grep honom i nacken och satte honom på sin vänstra skuldra.

— Seså, där skall du sitta, sade trollet Ambu-Wambu. På vänstra axeln brukar alltid den mycket förnåma feen Viribunda ha sin favoritkatt, har jag hört sägas.

— Miau, jamade kisse Måns, snälla trollet, får jag lov att gå hem till Per! Annars leds han efter mig.

— Du får visst inte gå härifrån, sade trollet Ambu-Wambu. Du kan för resten vara glad åt att ha kommit så väl ut! Det är inte vilken katt som helst, som når så långt som till att bli hovkatt hos ett mäktigt troll! Och fullt upp att äta ska du få, jag ska ge dig av min egen mat. Nej, rör inte på dig. Du ska sitta just på det där stället, så skyddar du på samma gång den enda fläck på min kropp, som kan såras av skott eller svärdstyng. Håll dig i skinnet, så ska du strax få dig en halv råtta!

I samma ögonblick grep trollet i sina klor en stor, fet råtta, som kilade förbi, slet henne itu, åt själv upp hälften och gav kisse Måns den andra hälften.

Men kisse Måns var i alla fall inte alls glad åt att sitta där, han längtade hem till Lisseltorpet.

— När trollet somnar, tänkte han, så ska jag nog smyga mig bort.

Men det var, som om Ambu-Wambu gissat, vad han tänkte, ty han ropade i detsamma:

— Hör hit, min uggla!

— Uhu, svarade doft en uggla uppe i en mörk gran.

— Vakta på den här katten, ifall jag somnar, så att han inte smiter undan. Jag skall titta ett tag på min gulds katt för att förvissa mig om, att jag har den i gott behåll, men sen kan det nog hända, att jag tar mig en liten lur.

Trollet tog i en stubbe, som stod bredvid honom och som tycktes vara jordfast. Men när Ambu-Wambu lyfte på den, märktes det, att den var lös. I jorden under stubben lyste det av rödaste guld. Trollet tittade på guldets ett tag, grymtade litet av belåtenhet och satte så ned stubben på dess plats igen.

— Oh-o, gäspade han, nu tror jag verkligen, jag är sömnig.

Strax därpå hade han somnat.

Men uppe i granen satt ugglan och spände sina runda, glödande ögon i stackars kisse Måns, så att han vågade inte röra sig ur fläcken.

Under tiden hade mor Karin och Per kommit hem till Lisseltorpet.

Per ropade strax: — Kiss, kiss, och väntade få se kisse Måns komma jamande av belåtenhet. Men ingen kisse kom. Per till att leta överallt, inne i stugan och utanför. Men kisse förblev borta.

— Nu måste du lägga dig, sade mor Karin.

— Men jag hittar inte kisse Måns, sade Per klagande.

— Nå, han är väl ute och strövar, han kommer nog hem senare på natten. I säng med dig nu!

Och Per måste lägga sig.

Mycket tidigt följande morgon vaknade han. Det var blott en svag gryning ute, men han tyckte, han måste upp för att se efter, om kanske kisse Måns gick utanför stugan och frös och inte kunde komma in. Han sfeg upp helt tyst för att inte väcka mor, smög över golvet, öppnade sakta dörren och klev ut.

Runt omkring stugan gick han. Nej, där syntes ingen kisse.

Men vad var det, som skymtade där i det grå halv-dunklet? En liten grå yarelse med röd toppmössa, som gick och sysslade med någonting invid en granrot. Det måste vara en tomte.

Per tog mod till sig.

— Snälla tomten, vet tomten, vart kisse Måns har tagit vägen? frågade han.

— Åjo, det vet jag kanske, sade tomten.

— Åh, säg mig det då, snälla tomten! bad Per.

— Ja, men då ska du lova, att du väl håller efter din katt, så att han inte jagar små fåglar, sade tomten. För det tycker jag så illa om.

Jo, Per lovade, att han skulle hålla efter Måns med den saken.

Då berättade tomten, att han sett kisse lockas av en skata inåt skogen.

— Jag märkte, att skatan inte gjorde det av bara okynne utan i någon bestämd avsikt, sade han. Och så träffade jag för en stund sedan en ugglan, jag känner, som kom flygande inifrån skogen, och som sa: »Nu har min kusin, som är i tjänst hos trollet Ambu-Wambu, fått en kisse att vakta. Jag var nyss och hälsade på henne ett slag, men hon hade knappt tid att säga mig ett enda 'uhu', bara för att hon satt och glodde på den lilla kattstackaren.» Det är nog din kisse, som Ambu-Wambu fått tag i.

— Då går jag dit bort och befriar honom, sade Per. Jag tar med mig min pilbåge.

Och han grep sin båge, som han fått en gång av Jon i Backen och som nu just låg utanför stugudörren tillika med ett par pilar.

Men så kom han att tänka på något. — Hur ska jag hitta till Ambu-Wambu? frågade han tomten.

— Ja, säg det, sade tomten fundersamt. Jag har verkligen inte tid att gå dit just nu i bråda morgonstunden. Men vi ska höra, om den där ugglan inte vill visa dig vägen.

— Var god och hör hit, ugglan! ropade han.

En ugglan, som satt uppe i en tall, stack fram huvudet.

— Uhu, vad är det fråga om? sade hon sömnigt.

— Vill du visa den här gossen vägen till Ambu-Wambu?

— Vad får jag för det? frågade ugglan.

Per såg spörjande på tomten.

— Bjud på ett stycke korv, om du har! viskade tomten.

Per kom ihåg, att hans mor i går i granngården fått ett stycke korv, och han visste, att han skulle få en bit därav till middag. Gärna offerar jag min middag för att rädda kisse Måns, tänkte han.

— Du ska få en bit korv, sade han.

— Näja, kör för det då, sade ugglan. Följ nu efter mig!

Och så flög hon, och Per följde efter, springande så fort han kunde i det svaga gryningsljuset och hoppande över grenar och tuvor. Ibland såg han inte till ugglan, och då skrek han:

— Ugglan, var är du? — Uhu, svarade ugglan. Och då hörde Per, var hon var. Så, när de kommit ett gott stycke inåt skogen, stannade ugglan och sade:

— Nu har du bara att gå några steg rakt fram, så är du hos trollet. Adjö, nu flyger jag hem. Och så flög hon.

Per gick mycket försiktigt några steg framåt. Så fick han se trollet Ambu-Wambu, som låg och sov tätt vid kärret. Och på trollets axel satt kisse Måns ängsligt hopkrupen. Men uppe i en gran satt en ugglan och stirrade hotfullt på kissen.

Emellertid började just nu den vaktande ugglan att bli betydligt sömnig och trött.

— Nu dagas det ju redan, muttrade hon för sig själv, nu kunde verkligen trollet vakna och själv vakta sitt kattkräk. Han borde komma ihåg, att det är min tid att få sova nu. Fast han är ett troll, så kunde han väl ändå tänka lite på sitt tjänstfolk.

Så där satt ugglan och muttrade, och småningom började hon blinka helt sömnigt. Rätt som det var, sov hon.

Per märkte, att hennes rödglimmande ögon slötos till. Han stod stilla och bara såg på sin kära kisse.

— Jag undrar, tänkte han, om jag ska våga locka »kiss, kiss»? Eller kanske han redan sett mig? Jag tycker nästan, han tittar hitåt.

I detsamma tog kisse ett språng ned till marken. Med ett par hopp var han framme hos Per och strök sig emot hans ben.

Kisse hade inte för inte suttit en hel natt på ett mäktigt trolls axel; så mycket hade han därunder lärt, att han nu kunde tala till Per, så att denne begrep honom.

— Miau, sade kisse Måns sakta, tag din båge och skjut trollet i vänstra axeln, för där kan ett skott gå igenom hans tjocka skinn och döda honom.

Per lyfte genast bågen, siktade på trollets vänstra skuldra och sköt.

— Au, sa trollet Ambu-Wambu. Mer hann han inte med, för så var han död. Ugglan vaknade upp.

— Uhu, sade hon. Jaså, nu är jag fri från den tjänsten! Nu ska jag sova riktigt skönt.

Och så somnade hon igen.

— Nu, du kisse Måns, ska vi gå hem till Lisseltorpet, sade Per. Tänk, vad mor ska bli glad att få igen oss!

— Än gladare bleve hon väl, menade kisse Måns, om hon finge lite med av trollets skatter. Försök att lyfta på den där stubben, Per!

Per lyfte upp stubben. Och se, där blänkte röda guld det emot honom. Han stoppade i fickorna så mycket han fick rum med. Och så gick han hemåt, och kisse Måns visade vägen och hittade alldeles utmärkt.

När de kommo till Lisseltorpet, hade solen redan

hunnit högt på himmelen. Mor Karin hade varit uppe länge och var helt ängslig för sin gosse.

— Här är jag, mor, ropade Per, och kisse Måns har jag med!

Mor Karin tog sin gosse i famn och strök kisse över ryggen.

— Jag önskar, jag hade en tår mjölk att ge er båda, sade hon.

— Snart, mor, ska du få gott om mjölk i huset,

ropade Per glad. Se här! Och han tog upp ur fickan en näve guld. Räcker inte det här att köpa en ko för?

— Jo, kära hjärtandes, sade mor Karin, det räcker gott! Det räcker allt till några höns och en gris med. Men var i all världen har du fått detta ifrån?

Och så talade Per om alltsamman.

Ja, där var stor glädje i Lisseltorpet den dagen. Redan samma dag gick mor Karin och köpte en ko, som just fanns till salu i en av granngårdarna. Och när kvällen

kom, drucko de mjölk alla tre, mor Karin, Per och misse.

Men bäst de sutto där, kraftrade det på fönsterrutan. Och ett par runda, glödande ögon tittade in.

— Uhu, jag skulle hämta min korb, sade en hes stämma.

— Ja visst, jag sparade just min korb åt dig i mid-dags, sade Per. Han tog fram den, öppnade fönstret och räckte den åt ugglan. Och så var också hon nöjd.

— Nu ställa vi ut en skål mjölk åt tomten, sade Per. Han bad inte om'et, men han ska få det ändå.

Så ställde de ut en skål mjölk vid granroten. Och morgonen därpå var den tom. Så att det var nog tomten, som druckit ur den.

7. På torget.

Där Tananna vaknade nästa morgon och såg solen skina in i rummet med de vitkalkade väggarna och visste, att det var palmer, som hon hörde susa utanför, och hörde små arabpojkers rop och skriandet av åsnor, så tyckte hon, det var helt underligt, när hon så nyss gått ibland snö och is i Sverige. Så hörde hon några av-lägsna toner av en sång, och då tänkte hon — halvvaknen som hon var — att det var ändå märkvärdigt, vad arabernas sånger läto välbekanta, de måtte vara ganska lika svenska visor.

Men i nästa ögonblick, när hon blev riktigt vaknen, kände hon igen både sången och de sjungandes stämmor: det var småflickorna, som sjöngo »Fyra små grisar».

Hon gläntade på dörren — jo, därnere på gården dansade de fyra små i ring och sjöngo.

Hon skyndade att kläda sig och kom ned till barnen. Och de förde henne strax till gazellerna och pärlhönorna och åsnan, och Tananna beundrade dem vederbörligen.

— Nu ska vi gå till torget, föreslog Sara. Tananna kan inte tro, vad det är roligt där.

— Ja, torget är verkligen värt att se, sade fru Vendel. Och det är mest intressant om morgnarna, då där är fullt med folk.

En stund senare voro alla på väg till torget, som låg bara fem minuters väg från hotellet.

Det var ett stort torg fullt med stånd, där allehanda varor såldes, och omgivet av låga, vitkalkade hus med arkader. Emot arkaderna öppnade sig små bodar, och inne i dem sutto araber, som sålde varjehanda, mest brokiga ylle- och bomullstyger.

Det var mycket folk på torget men endast män; de arabiska kvinnorna äro i Biskra, liksom nästan överallt i muhammedanska länder, förbjudna att gå ut ur sina hus.

I hörnet av ett stånd hängde en bunt stora, gråsvarta vippor — det var schakalsvansar, vilka man använde till att vifta bort flugor med. På ett annat ställe satt en arab och vaktade en bräda, på vilken syntes en hel rad besynnerliga gråa djur.

— Vill ni inte köpa ökenåsnor? frågade araben.

Det var ett slags stora ödlor, vilka araberna kalla ökenåsnor, därför att de bo ute i öknen och därför att den grå färgen på deras skinn är densamma som åsnornas.

På en annan bänk strax bredvid sågs en annan liknande rad. Men det var inte levande ödlor utan uppstoppade.

— Vill Gathi ha en ökenåsna? frågade hennes mamma. Hon trodde nästan, att Gathi skulle tycka, att de voro

alltför fula och klumpiga, men Gathi, som älskade alla djur, svarade hänförd ja och fick så en levande ödla.

I ett hörn satt en arab och sålde blommor: rosor och pelargonier och lackvioler. Och ibland kom en arab fram till honom och köpte en blomma och stack den bakom örat, så att den hängde ned på kinden — det är arabernas sätt att pryda sig med blommor.

På ett bord satt en skoflickare i röd fez och lagade skor; runtomkring stodo några kunder och väntade på att få sina skor lagade.

Tananny hade tagit med sig en av Ningas skor för att få den lagad, och när skomakaren fick se Tananny och de små flickorna, log han och nickade; han kände igen dem, ty de hade varit där i samma ärende förut. Han kunde bara tala arabiska, men det gjorde inte så mycket; Tananny bara pekade på hålet på skon, och skomakaren nickade — det förstod han gott, att det hålet skulle lagas.

Men Tananny ville gärna veta, hur snart skon kunde bli färdig, och så frågade hon det på franska och såg sig om på de araber, som stodo runt omkring, i hopp att någon av dem skulle förstå henne och vilja tjäna som tolk. Ja, det var en av araberna, som förstod henne, och han översatte frågan för skomakaren, och denne svarade »om en timme», vilket svar den tjänstvillige araben översatte för Tananny.

— Då vänta vi väl här på torget, tills det är färdigt, sade fru Vendel. Kom, ska vi gå och höra på sagobebättaren en stund.

I ett hörn av torget satt en stor krets av araber nedhukade på marken, och mitt i kretsen satt en man och berättade sagor för dem. Denne man, som hette Hussein, satt där dag efter dag och berättade sagor, och

alltid var där fullt med folk, som hörde på honom. De ha gott om tid, de flesta araber i Biskra; många av dem göra ej stort annat på hela dagen än gå på torget för att köpa hem mat till familjen, och fastän uppköpet kanske blott består i några sallatsblad, dröja de på torget i flera timmar. Där träffa de sina bekanta, där höra de på sator, där spela de domino, och där gå de emellanåt in på något litet kafé och dricka en kopp kaffe eller ett glas vatten med citronsaft i.

Sagoförtäljaren — en mycket mörkhyad man med svarta, underliga ögon — berättade naturligtvis sina sator på arabiska, och efter en liten stund, hade småflickorna tröttnat på att stå och titta på honom och hans uppmärksamma åhörare.

— Kan inte Tananna berätta en saga för oss i stället? föreslog Ninga.

Jo, Tananna lovade att berätta en saga, medan man väntade, och så gick man in i arkaderna och fann en tom bänk utanför en butik. Butikägaren hälsade och log vänligt. De svenska damerna hade en gång köpt ett litet stycke tyg hos honom, och det var nog för att araben skulle anse sig vara god vän med dem. Han förklarade på deras förfrågan, att de visst finge sitta på hans bänk, och då den inte riktigt räckte till, tillsade han en arab, som satt inne i boden på en halmstol, att stiga upp, och bjöd så stolen åt fru Vendel.

— Ja, sade Tananna, nu borde jag väl egentligen berätta någon österländsk saga, eftersom vi sitta i en bazar, omgivna av araber, men just nu kommer jag verkligen inte ihåg någon sådan; jag kommer bara ihåg en historia om en liten svensk flicka som råkade ut för tre kineser — det är ju i alla fall lite orientaliskt.

Och så berättade Tananna:

Sagan om Hei-Ho, Pei-Po och Tse-Tsu-Tsang.

Det var en gång en liten flicka, som hette Gunnel. En dag sade hennes mamma till henne:

— Vill du fara med mig till Forshammar och hälsa på tant Cecilia?

— O ja, så roligt! sade Gunnel; hon tyckte mycket om att resa.

Och så reste Gunnel och hennes mamma på järnväg till Forshammar. Det var en halv dags färd, och det var afton, när man kom fram.

Tant Cecilia var vid stationen och mötte och ävenså farbror Joachim och deras stora grå hund, som hette Rex. Och så stego alla upp i vagnen och åkte — utom Rex, som sprang bredvid. Och hästarna sprungo, och det bar i väg genom en vacker park med höga lindar och almar, och det dröjde inte många minuter, förrän man var framme vid Forshammar.

Tant Cecilia förde gästerna till deras rum.

— Här ska du bo, sade hon till Gunnels mamma, och i det här lilla rummet bredvid ska Gunnel bo.

Gunnel såg sig omkring i det lilla rummet, det var ett mycket märkvärdigt rum, ty på väggarna såg man fullt med kinesiska gubbar och granna blommor och stora, underliga fåglar.

— Du tittar på väggarna, sade tant Cecilia. Ja, det här är gamla målningar, må du tro, de ha suttit här mycket mer än hundra år. Min morfars farfar hade tre skepp, som gingo på Ostindien och Kina, och de förde hem många underliga saker och däribland de där målningarna, som man tapetserade det här lilla rummet med. Så att de äro äkta kinesiska, och vi kalla också det här rummet för det kinesiska rummet.

En stund därefter fick Gunnel taga god natt och gå in och lägga sig. Hon tittade på väggarna hela tiden, medan hon klädde af sig, och då hon kommit i säng, släckte hon inte strax ljuset utan låg ännu en stund och såg på de sällsamma figurerna.

Runt omkring de ljusblå väggarna löpte en bred fris, och på denna sågos kinesgubbar, som rodde i en båt, kastade boll, fångade fisk, matade stora påfåglar och hade mycket annat för sig. Och såg man noga efter, märkte man, att det var samma tre kineser, som voro med på alla tavlorna; två voro små och tjocka och runda och hade ett godmodigt utseende; den tredje, som var längre och magrare, var präktigare klädd än de andra och såg helt högtidlig ut.

Gunnels mamma kom in.

— Kära barn, har du inte släckt ljuset än! sade hon. Nu får du lov att sova!

Och så kysste hon sin flicka och blåste ut ljuset och gick ut igen och stängde dörren.

Men fastän ljuset var släckt, var det ej alldeles mörkt i rummet, ty det var månsken ute och rullgardinen för fönstret var vit med ett stort slott målat i en medaljong mitt på.

Gunnel kunde ännu rätt väl urskilja kinesgubbarna. Och så — helt plötsligt, bäst hon låg och stirrade på dem, blev det alldeles ljust i rummet...

Hon märkte strax, varifrån ljuset kom. På en av tavlorna — den, där man såg de tre kinesgubbarna ro i en liten båt ute på en flod, — syntes ovanför strandens pilträd en måne; det var den, som nu plötsligt började skina lika klart som månen utanför, ja, nästan ännu klarare.

— Ro jämna tag, Hei-Ho och Pei-Po! sade den kinesgubbe, som satt i aktern och styrde; det var den

magre gubben, som såg högtidlig ut.

Han var klädd i sin spetsiga mössa, och i ena handen höll han en stor, brokig paraply.

— Vi höra och lyda högtärade

Tse-Tsu-Tsang, utropade på en gång de båda roddarna, reste sig ett ögonblick från bänken och bugade sig djupt. Bå-

da hade de små sneda, svarta ögon i sina runda ansikten och voro så lika varandra som ett par bär, men Hei-Ho hade en rödbrokig rock och Pei-Po en blåblommig.

— Månen skiner i afton anmärkte Tse-Tsu-Tsang med en förnumstigt tankfull min.

— Den gör så, högtärade Tse-Tsu-Tsang, utropade Hei-Ho och Pei-Po och bugade sig åter.

Båten gled fram på floden emellan knotiga, silfvergrå pilar och sakta susande vass.

— Jag skulle mycket hellre vilja vara i land och spela boll än sitta och fara så här på floden, mumlade Tse-Tsu-Tsang med en bekymrad grubblande min i sitt rynkiga ansikte.

— Vill du gå i land, så låt båten lägga till! anmärkte mångubben, som satt emellan ett par tunna skyar och tittade ner på de tre kinesgubbarna.

— Det var en förträfflig idé, högtärade måne, utropade Tse-Tsu-Tsang. — Vila på årorna och lägg till! ropade han befallande till Hei-Ho och Pei-Po.

— Vi höra och lyda, o Tse-Tsu-Tsang, sade Hei-Ho och Pei-Po.

Båten lade till, och Tse-Tsu-Tsang reste sig för att stiga i land. I detsamma susade en vindfläkt genom vassen, så att den bugade djupt.

— Det är rätt, sade Tse-Tsu-Tsang gillande, det är mycket rätt och artigt, att vassen bugar sig till farväl, när jag lämnar floden.

Mångubben skrattade plötsligt till ett brett löje.

— Vad skrattar du åt, högtärade måne? frågade Tse-Tsu-Tsang.

— Åt dig, o Tse-Tsu-Tsang, svarade månen.

— Det undänber jag mig, skrek Tse-Tsu-Tsang förargad. Jag tål inte, att man skrattar åt mig!

Månen drog hastigt en sky framför sitt ansikte, så det blev alldeles mörkt.

— Nu ser jag ju inte att stiga i land, sade Tse-Tsu-Tsang ängsligt. Oj, oj, oj, jag kanske stiger miste och ramlar i floden, och då blir min fina, gula sidenrock förstörd! Högtärade måne, var god och lys fram igen och fäst dig inte vid, vad jag sade nyss i hastigheten. Jag tillåter dig att skratta, så mycket du vill!

Månen sken åter fram och log. Men Gunnel märkte, att Tse-Tsu-Tsang efter detta undvek att se upp mot den.

— Nu ska vi spela bollspelet, sadē Tse-Tsu-Tsang, sedan de alla tre kommit i land på en grön äng. Han satte sig på en stubbe och lade händerna i kors över magen med mycken värdighet. Hei-Ho och Pei-Po plockade fram ur de gördlar, som sammanhöllo deras vida rockar, var sin boll och var sitt lilla bollträ — liknande en liten tennistracket.

Så kastade Hei-Ho sin boll till Pei-Po och Pei-Po sin till Hei-Ho, och vardera tog emot den andres boll med sitt bollträ och skickade den strax tillbaka. Så höllo de på en stund, utan att någon av bollarna föll till marken.

— De äro verkligen skickliga, tänkte Gunnel.

Men så försummade Hei-Ho att taga emot Pei-Pos boll, och den föll till marken.

— Jag har vunnit! utropade Tse-Tsu-Tsang och slog sig på knäna av förnöjelse, där han satt på sin stubbe.

— Så besynnerligt, tänkte Gunnel, han spelar ju inte alls med!

Hei-Ho och Pei-Po började åter spela. Om en stund flög en boll från Hei-Ho förbi Pei-Pos bollträ och föll till marken.

— Jag har vunnit! utropade åter Tse-Tsu-Tsang förtjust.

— Nej, men det här är ju alldeles galet, utropade Gunnel; hon kunde inte hålla sig längre. Det var ju Hei-Ho, som vann nu, och nyss var det Pei-Po!

Hei-Ho och Pei-Po vände sig båda hastigt mot den lilla flickan, som satt upprätt och ivrig i sin säng.

— Vi äro båda två den mäktige mandarinerna Tse-Tsu-Tsangs tjänare, sade de brådslande; sålunda: vilken av oss, som vinner, så är det den högtärade Tse-Tsu-Tsang, som vunnit.

— Men då är det ju ingen idé alls med att spela, utbrast Gunnel.

De små roddarna svarade ej, men den mäktige Tse-Tsu-Tsang vände sig nu till den lilla flickan.

— Vad är du för en? sade han med förnäm min. Vad heter du?

— Jag heter Gunnel.

— Du har en fläta på ryggen, sade Tse-Tsu-Tsang strängt. Hur vågar du ha det? Vi ha flätor, ty vi ha rätt till det, men en liten flicka har inte lov till det.

— Men i mitt land ha alla små flickor flätor, sade Gunnel. Ätminstone bruka alla fläta ihop sitt hår till natten, tillade hon.

— Det är alldeles detsamma, vad små flickor ha i ditt land, sade Tse-Tsu-Tsang, men när du kommer hit till oss, får du lov att vara, som det brukas hos oss, förstår du.

— Men det är ju i stället ni, som kommit till mitt land, tänkte Gunnel förvånad. Men hon kom sig inte för att säga det.

— Nå, du skall i alla fall få vara, som du är för i natt, sade Tse-Tsu-Tsang nådigt, eftersom du väl inte begrep bättre.

— Nu ska vi fiska, ropade han till Hei-Ho och Pei-Po.

— Vi höra och lyda, o Tse-Tsu-Tsang, ropade de båda tjänarna, bugade sig och skyndade bort.

De kommo strax tillbaka, ledande vardera en stor fågel, som de höllo om halsen. Fåglarna skriade och slog med vingarna. Hei-Ho och Pei-Po togo fram ur sina gördlar var sin benring och trädde ringen över fågelns huvud, så att den gled ned på halsen. Så släppte de fåglarna, klappade i händerna och ropade:

»Flyg, fågel och fånga
fiskar, stora och många!»

Fåglarna flögo ned till floden, där doko de, kommo upp med var sin fisk i näbben och flögo med dem till Hei-Ho och Pei-Po. Dessa togo fiskarna, skuro hastigt upp dem med en kniv, uttogo innanmätet och gävo det åt fåglarna, sedan de befriat dem från ringarna. Fåglarna slukade ivrigt den erhållna födan; så satte Hei-Ho och Pei-Po åter på dem ringarna och ropade:

»Flyg, fågel och fånga
fiskar, stora och många!»

— Jag förmodar, det är kormoranter, sade Gunnel, som intresserad sett på. Hon vände sig till Hei-Ho och Pei-Po, ty hon tyckte, att de små rundkindade tjänarna voro mycket snällare än den förnämde mandarin. — Jag har läst om sådana fåglar i en bok om Kina, som var mycket rolig.

Fyra barn i Biskra.

— Ja, det är kormoranter, sade Hei-Ho, och de äro mycket skickliga att fånga fisk.

— De äro mycket tama, tillade Pei-Po, och eftersom de ha en ring om halsen, kunna de inte sluka fisken själva utan komma till oss med den.

— Nu ha vi nog med fisk, sade Tse-Tsu-Tsang efter en stund. Nu ska ni kalla hit alla mina fåglar.

Hei-Ho och Pei-Po stucko ned händerna i de pungar, som hängde vid deras gördlar, drogo fram var sin handfull korn, kastade ut det på marken och ropade: Zi, zi, zi, kom, kom, kom!

Springande och trippande och flaxande kommo granna guldfasaner och skimrande silverfasaner och skrockande pärlhöns och stolta påfåglar, och alla började de plocka åt sig av kornen. Och från ett par buskar i närheten kommo också flygande ett par sällsamma fåglar. Gunnel kände igen dem; det var en paradisfågel med yvig, praktfull stjärt och en härfågel med en stor kam på huvudet.

— Den där heter Upupa epops på latin, anmärkte Gunnel; hon var lite stolt över att hon kom ihåg det.

— Det är min fågel, det där, utropade häftigt Tse-

Tsu-Tsang, vad har du för rättighet att ge namn åt min fågel?

Det var fasligt, vad han är lättstött, tänkte Gunnel. Högt sade hon:

— Det är inte jag, som gett honom det namnet, jag tror, att det är Linné, eller också är det någon annan lärd herre.

— Om de äro aldrig så lärda, så ha de inte rätt att ge namn åt mina fåglar, sade Tse-Tsu-Tsang. Hälsa och säg dem det!

— Jag tror inte, jag känner någon herre, som är så lärd, att han ger namn åt fåglar, sade Gunnel, men om jag någon gång träffar någon sådan, skall jag komma ihåg att framföra er hälsning.

Plötsligt kom Gunnel att tänka på någonting.

— Kanske ni äro släkt med tre kineser, som sitta på våra tallrikar, sade hon, — på våra allra bästa dessert-tallrikar, tillade hon hastigt, då hon kom ihåg, huru lättstött Tse-Tsu-Tsang var. Riktigt fina tallrikar, där vi äta blanc-manger och jordgubbskompott och våfflor med körsbärssylt. De sitta på en kulle utanför ett rött hus med många små förgyllda klockor på taket, och de titta ut åt en sjö med en segelbåt på.

— Ja, de äro kusiner till mig, sade Tse-Tsu-Tsang. Vad var det, du sade, att ni äta på de där tallrikarna?

— Blanc-manger och jordgubbskompott och våfflor med körsbärssylt, upprepade Gunnel. Och mycket annat också, tillade hon.

— Är det goda rätter, det där? frågade Tse-Tsu-Tsang.

— O ja, mycket goda! sade Gunnel.

— Nå, bjuder du av dem åt mina kusiner? frågade Tse-Tsu-Tsang.

— Nej, det har jag aldrig tänkt på, sade Gunnel förlägen.

— En sådan oartig flicka! skrek Tse-Tsu-Tsang gällt och rusade upp och rakt emot henne med upplyft paraply. Gunnel blev så rädd, att hon skrek till...

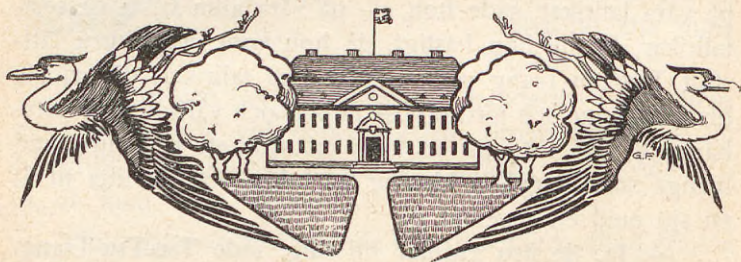
— Vad skriker du för, kära barn? sade hennes mor, som stod bredvid sängen. Klockan är åtta, och du måste gånast stiga upp för att hinna bli färdig till frukosten.

Då Gunnel kom ner till frukosten och neg för tant Cecilia, sade denna:

— Har du sovit gott, mitt lilla barn? Ha inte kineserna pratat med dig?

— Bruka de göra det? frågade Gunnel.

— Ibland, sade tant Cecilia och log. Men de göra det aldrig mer än första natten någon bor i deras rum, så att nästa natt får du nog sova i fred!

Medan Tananna berättade, samlade sig småningom en hel skara araber omkring; de begrepu ju inte ett ord, men de förstodo, att någonting berättades, och de voro roade av att stå och betrakta dessa främlingar från ett fjärran land, av vilka i synnerhet barnen voro så ljushyllta och ljushåriga, att de aldrig sett maken.

— Jag tror du fått en nästan lika stor åhörarekrets

som Hussein därefter, sade fru Vendel, då Tananna slutat. Men nu ska vi gå och höra efter om Ningas sko är lagad.

Ja, det var den. Och så gick man hem — Gathi bärande sin ökenödla, som hon ömt tryckte mot sitt bröst.

8. Gathis födelsedag.

Det rådde stor iver och brådska på hotellet en morgon: det var Gathis födelsedag, och den skulle firas med utklädning.

Tanedda var arab och Tananna arabkvinna, och Sara och Ninga och Ia hade på sig gula arabiska gondoras, som mamma köpt åt dem. Och alla kommo tågande i en rad och hade med sig blommor och presenter åt Gathi. Men den allra roligaste presenten var dock en, som Gathi fick av sin mamma: en liten levande sköldpadda, som fru Vendel köpt på torget.

Gathi kunde inte bli trött på att beskåda och beundra sin nya skatt. Vad det var vackert, hans hårda glänsande skäl, vad de voro lustiga, de fyra små fötterna, som stucko fram därur, och i synnerhet det lilla huvudet med de små kloka ögonen. Oftast höll han huvudet försiktigt indraget i skalet, men ibland stacks det ut på en lång hals, och de små ögonen sågo sig spejande omkring.

Naturligtvis skulle sköldpaddan strax ha ett namn, och ett arabiskt namn. Man funderade och valde, och slutligen bestämde Gathi, att han skulle heta Saadi. Till bostad om nätterna fick Saadi en hattask av trä, och till vistelseort om dagarna en stor porslinsskål, när han alltid hade några salladblad att äta.

Hela förmiddagen lekte barnen med Saadi, men när

det blev afton, sade Gathi till Tananna: Vill inte Tananna berätta en saga för mig i dag, eftersom det är min födelsedag?

— Jo, det vill jag visst, sade Tananna, och det är väl bäst den handlar om djur, kan jag tro? Jag skall berätta för dig sagan om

Prins Takhani och den vise Pramabatna.

Borta i landet Indien växte inne i en stor skog två höga, blommande träd helt nära varandra. Det ena trädet var översållat med stora, klarröda blommor, liknande bågare av eld. Det andra bar genomskinligt vita blomster-skålar, liknande näckrosor, simmande bland grönblanka blad. Emellan de båda träden låg en liten öppen gräslinda. Men annars var skogen runt omkring tät och snårig.

I det vitblommande trädet bodde en fe, som hette Antala. I det med de röda blomstren bodde hennes syster feen Ursa. Ibland, när hela skogen runt omkring stod orörlig och icke en vindfläkt förnams, hördes plötsligt ett hemlighetsfullt sus från de båda träden, de vajade sakta av och an och böjde sig emot varandra. Då tystnade för ett ögonblick, fulla av vördnad, alla fåglar, som annars sjöngo runt omkring. De visste, att nu talade feen Antala och feen Ursa med varandra.

En dag hördes i skogen ett buller av kvistar, som brötos, och torra löv, som trampades ned. En vacker axishind med vita fläckar i sin mörkbruna fäll kom ilande i långa språng med sin unge på ryggen. Efter dem kom en mörkfläckig panter med gnistrande gröna ögon i snabb, jagande fart. Nu var han helt nära. Hinden fick ett ångestfullt uttryck i de milda, vackra ögonen, hjortkalven gav till ett skri av förfäran.

Då — just som hinden hann in på den lilla gröna

gräslindan emellan de båda träden — böjde sig grenarna
viskande emot varandra.

— Är du redo, syster? sporde feen Antala.
— Jag är redo, svarade feen Urasa.

Och med ens öppnade sig marken framför hind och kalv, och båda djuren störtade ned och voro försvunna.

Pantern, som redan krökt sig till det avgörande språnget upp på hjortens rygg, gav till ett rytande av missräkning. Och med ett par långa skutt försvann han in i snåren.

En stund senare hördes åter tramp och då bryta skogens stillhet — denna gång än högre och våldsammare.

Fram sprängde på en löddrig, grå häst en yngling, klädd i praktfull dräkt och med ett juvelspanne i den vita turbanen. Tätt efter honom kom en skara ryttare med vild uppsyn, vilka högt svängde sina krokiga sablar. In på den grönskande lindan emellan de båda träden red den unge med ilande fart...

Då gick en susning emellan de blommande grenarna...

— Är du redo, min syster?

— Jag är redo.

Och så öppnade sig marken, ynglingen försvann tillika med sin häst, och jorden slöt sig åter samman.

Förföljarna stannade förvånade.

— Vad vill detta säga? utbröt deras anförare. Prinsen måste ha gömt sig här i några snår!

Alla sprungo av sina hästar och började leta. Men de funno ingen.

— Om vi ej återföra prins Takhani till Lahore, sade anföraren, skall shah Jehan straffa oss alla. Han tycktes försvinna ned i jorden. Kanske har han här någon hemlig tillflyktsort. Vi måste gräva i marken.

De började alla med sina sablar gräva i jorden.

Åter gick ett sus genom de båda trädens grenar. Och plötsligt utgick från alla blommorna, de röda såväl som de vita, en så stark, bedövande doft, att de, som voro dem närmast, sjönko medvetlösa till marken.

De andra ryckte hastigt sina kamrater bort ur det

farliga grannskapet, begynte gnida deras händer och tinningar och lyckades småningom väcka dem åter till sans.

— Här driva andar eller feer sitt spel, sade anföraren, här är intet att göra. Vi måste vända tillbaka till shah Jehan och säga till honom, att vi sett prins Takhani störta ned i en djup klyfta, och att det ej var möjligt att hämta upp hans döda kropp. Kommen ihåg, att ingen får yppa, huru här gått till. Ty om shahen börjar frukta, att prinsen ännu är vid liv, skall han dräpa oss alla.

Ryttarskaran sprängde bort. Och skogen stod tyst som förut.

* *
*

När prins Takhani vaknade upp ur den sanslöshet, i vilken han försänkts genom sitt nedstörtande, fann han sig vara i en vid, välvd grottsal, som åt ett håll öppnade sig emot en solig äng. Framför honom stod en gammal man med långt, vitt skägg och mildt blickande ögon.

— Välkommen i mitt rike, prins Takhani! sade den gamle. Här är du trygg för dina förföljare.

— Tack för din hälsning, sade prinsen och reste sig från den hög av mjukt gräs, på vilken han fallit. Men vem är du, och varav vet du mitt namn och att jag varit förföljd?

— Mitt namn är Pramabatna, sade den gamle. Så mycket har jag väl lärt under mina forskningar här i ensligheten, att jag kan läsa en mans namn i hans ansikte. Och att du var oskyldigt förföljd, kan jag förstå därav, att du blivit mig sänd av mina vänner, de goda feerna Antala och Urasa, vilka bo vid porten till mitt rike, den ena i ett rött hibiscusträd, den andra i en vit magnolia.

— Jag var förföljd av utskickade från min farbror, shah Jehan, sade prins Takhani. Han har styrt riket Lahore alltsedan min faders död, under den tid jag var ett barn. Då jag nu var vid den ålder, att jag borde själv övertaga regeringen, greps han av åtrå att behålla makten. Och till det slott, där jag bodde, sände han män, som skulle mörda mig under sömnen. Men genom en trogen tjänare, som råkat få veta något om anslaget, blev jag i sista stunden varskodd, och i den tidiga morgongryningen red jag ut genom slottets port, just som mördarskaran sågs på avstånd komma ridande. De igenkände mig och satte efter mig. I flera timmar förföljde de mig. Redan märkte jag, hur min snabba springare började tröttna — då kom plötsligt och underbart räddningen.

— Det blir bäst för dig att dröja här en tid, sade den gamle. Här är du trygg för alla förföljelser.

Prins Takhani såg sig omkring. Ute på den sollysta ängen, mot vilken grottan vette, gingo bland grupper av höga träd giraffer och hjortar, sebror, antiloper och gaseller. Två jättehöga elefanter såg han där också. Och likaså såg han sin egen häst, vilken med honom störtat ned genom klyftan, gå där lugnt betande bland de andra djuren.

— Men åt denna sida är ju din tillflykt öppen, sade prinsen. Vad hindrar, att shah Jehans folk intränger från detta håll i din grotta?

— Kom själv och se, sade den gamle.

Prinsen gick med eremiten ut på den sollysta ängen. Och där såg han, att den, fastän vidsträckt, var kringssluten av höga, branta klippväggar, vilka tycktes nå ända upp till molnen.

— Du befinner dig här, sade den gamle, i botten av en ofantlig krater efter en för länge sedan utslucken vulkan. Ingen människa kan klättra uppför dessa

klippväggar, vare sig de yttre eller de inre. Sålunda kan ingen komma hit — och ej heller härifrån — annat än på en väg, som jag ensam känner.

En ung axiskalv, som lekt på den blomsterhöljda ängen, kom fram till den gamle och strök smeksamt sitt huvud mot hans arm. En liten fågel kom flygande och satte sig på hans skuldra. Och en strimmig antilop med långa vackra horn kom fram och nosade nyfiket på prins Takhani.

— Så underligt! De äro inte alls rädda, sade prinsen.

— Här äro inga djur rädda, sade den gamle. De äro vana vid, att ingen gör dem något ont. Och du skall yeta, att det är lag här i mitt rike, att ingen får döda eller skada eller skrämma ett djur. Visste människorna bättre, vad som är deras sanna fördel, skulle de göra alla djur till sina tjänare och vänner i stället för till sina fiender.

Plötsligt hörde prinsen en sång, en ljuvligt klingande sång — han vände på huvudet.

Under en hög palm, som växte mitt på ängen, satt en ung flicka i vit klädnad och sjöng. Runt omkring henne i gräset, på trädets grenar och även på hennes arm och skuldra sutto väl hundrade fåglar, som alla sjöngo med. Det märktes, att de försökte sjunga efter hennes toner.

— Där hör du! sade den gamle. Ha djuren lärt sig att ej frukta människan, förstå de väl, att de böra lyda henne och lära av henne.

— Singara, ropade den gamle, då flickan slutat sin sång. Kom hit, Singara! Hädanefter skall du ej behöva ha endast djuren till sällskap och mig, gamle man, som så sällan tager mig ledigt från studierna. Här är en yngling, som nyss kommit hit ned. Och nu lämnar jag eder och återvänder till mina forskningar.

— Vad han ser god ut, denne gamle man, sade prinsen, då Pramabatna gått, till den unga flickan, som hade mörka, milda ögon, liknande en gasells.

— Ja, sade flickan, han är en vis och helig man. I många år har han bott här nere i denna fridlysta värld, därför att han led alltför mycket av att se det onda, som förövas bland människorna. Här kan han i ro forska och begrunda. Men all sin kunskap och visdom använder han till att hjälpa dem, som lida. Många förföljda har han givit en tillflykt här i sitt fredliga bo, och många sjuka hjälper han, då han ibland begiver sig upp på jorden.

— Har du länge varit här nere? frågade prinsen.

— Ja, i flera år, svarade Singara.

— Var du också jagad och förföljd?

— Jag var en ensam och övergiven flicka. Min fader hade nyligen blivit ihjälriven av en tiger, min mor var död för längesedan. Så gick jag en dag ensam ute i skogen och fick se två träd, som tycktes mig de vackraste, jag någonsin sett, det ena bar lysande röda blommor, det andra skinande vita. Jag gick fram för att närmare betrakta dem. Då hörde jag som ett visslande ljud bakom mig — en jättestor orm kom farande efter mig — jag tog ett par språng framåt. Så öppnade sig jorden plötsligt framför mig, jag sjönk ned, jag var räddad — liksom du nyss!

Dagarna gingo, ljuvligt och stilla. Prinsen hjälpte Singara med att klättra upp i de höga dadelpalmerna och avplocka deras frukter och med att i en handkvarn mala det yete och annan säd, som växte därnere på ett litet åkerfält. Om kvällarna hämtade de båda vatten ur källan och vattnade därmed törstande blommor och växter. Därvid voro dem elefanterna till god hjälp. De togo vatten

i sina snablar och sprutade ut det, där de blevo befallda att göra det.

En dag frågade den gamle Pramabatna prinsen:

— Längtar du mycket tillbaka till slottet i Lahore?

— Nej, sade prinsen, jag är lyckligare här. Här är intet kiv, ingen avund, ingen strid, här är frid, och här är gott att vara.

Då log den gamle och såg belåten ut.

Någon tid därefter frågade åter den vise Pramabatna:

— Längtar du till ditt gyllene slott i Lahore?

— Nej, sade prinsen, jag längtar ej efter dess gyllene prakt, ty solsken på en grön äng är vackrare än allt guld och alla juveler i världen. Men jag tänker ofta på att folket i Lahore visst får lida mycket, ty shah Jehan är en hård och grym man, som säkert också utkräver stora skatter, ty han vill ständigt föra krig mot andra furstar.

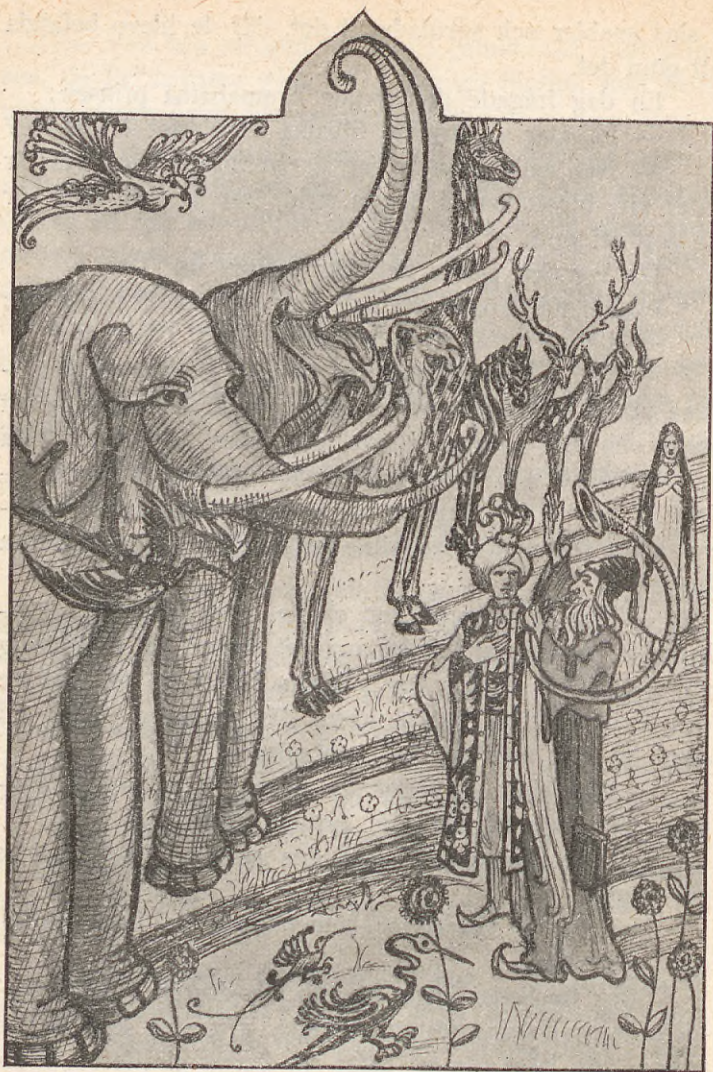
— Det är så, sade den gamle. Det folk, vars härs-kare du borde vara, lider mycket under en orättfärdig styrelse. Och därför bör du nu återvända till Lahore och återtaga dina fäders tron. Du är nu i stånd att styra ett folk med klokhet och mildhet.

— Men hur skall jag, en ensam man, kunna återtaga riket Lahore? frågade prinsen förundrad.

— Var obekymrad! sade den gamle. Du skall icke gå ensam.

Han tog ett silverhorn, som hängde vid hans gördel, och blåste däri.

Strax flockades kring honom alla djuren i hans rike. Elefanterna kommo tungt travande, lyfte sina snablar och trumpetade högt för att hälsa sin herre, girafferna, hjortarna och antiloperna böjde sina fina, hornprydda huvud inför honom, små silkesapor kommo skuttande med höga skri, och stora, sköna fåglar kommo farande och slog

ned på marken framför Pramabatna och prins Takhani.
— Ställen upp er i led! befälde den vise Pramabatna.

Och hela djurskaran ordnade sig till ett tåg. Främst gingo de båda elefanterna, sedan hela skaran av giraffer, sebror och kameleer, hjortar, antiloper och gaseller. Och de små aporna och ekorrarna hoppade upp på ryggen av de större djuren och redo på dem och likaså många av fåglarna.

Men de båda elefanterna voro ännu utan ryttare.

— Böj knä! befallde Pramabatna den ena av elefanterna.

Elefanten lydde strax.

— Stig upp på hans rygg, prins Takhani! uppmanade den gamle.

Prinsen gjorde så.

Pramabatna vände sin blick emot den unga Singara, som kommit fram mellan palmerna. Hon stod och såg med sorgsna ögon, hur prinsen steg upp på elefanten för att begiva sig bort.

— Kanhända, sade den gamle — och där var som ett litet leende i hans djupa ögon — kanhända skulle du, barn, vilja följa med prins Takhani och vara honom till hjälp?

Både prinsen och Singara rodnade av glädje.

— Jag vågade icke bedja om detta, mumlade prinsen.

— Om prinsen önskar det, och om du, min fader, tillåter det, så vill jag gärna, svarade Singara.

Pramabatna befallde den andra elefanten knäböja, och Singara steg upp på hans rygg, varvid elefanten artigt hjälpte henne med snabeln.

— Du, Mulok, sade Pramabatna till prinsens elefant, är mycket klok, du skall gå i spetsen och visa vägen till Lahore.

Elefanten trumpetade högt ett ja, full av stolthet över berömmet.

Så blåste åter den gamle i sitt silverhorn — tre gånger efter vartannat.

Med ett brak skilde sig klipporna åt. En lång, bred gång hade öppnat sig genom berget ut till skogen där utanför.

— Faren i frid, mina barn! sade den gamle. Gören väl åt alla och hjälpen, var I kunnen, så skall lyckan följa eder!

Och tåget satte sig i rörelse. Först prinsen och Singara på sina elefanter och så hela skaran efter dem i led av två och två.

När de kommit ut ur berget, hördes ett nytt dån, och berget slöt sig åter bakom dem.

Genom urskogarna tågade de fram. Den kloka elefanten Mulok ledde tåget på dolda stigar, fordom trampade av honom själv och hans kamrater.

Allt emellanåt avryckte elefanterna med sina snablar härliga frukter från träden, som de gingo förbi, och bjödo helt uppmärksamt sina ryttare denna läckra kost.

I en liten hydda i urskogen bodde den vise fakiren Bhagi, som länge i enslighet grubblat över livets gåtor.

Då han fick se det sällsamma tåget komma dragande genom skogen, utropade han:

— Se, här kommer den, som skall befria Lahores folk från tyrannen. Denne är den rätte konungen. Ty så är det förutsagt i de uråldriga böckerna: Den fursten, som kommer utan vapen, ledsagad av en ung kvinna och följd av skogens vilda, skygga djur, honom skall segern följa, och han skall befria sitt folk från orättfärdighetens förtryck.

Och fakiren lämnade sin hydda och gick före tåget, och var han gick fram, ropade han högt:

— Se, fursten kommer, han, som skall befria sitt folk!

Och människorna förundrade sig och sade:

— I trettio år har denne vise man levat i skogarnas enslighet, och nu kommer han ut bland människor för att förkunna oss detta. Förvisso måste det vara sant, det som han förebådar.

Och stora skaror slöto sig till prins Takhani och tågade med honom och ropade och sade:

— Denne är prins Takhani, som skall hjälpa oss från förtryckaren. Frid och rättfärdighet skall han bringa oss.

Och då de nalkades staden Lahore, var det en omätlig skara, som följde prinsen. Och väktarna på stadsmuren blevo förskräckta och lupo till shahen. Och då shah Jehan hörde förtäljas om den annalkande skaran och vad de ropade, bleknade han av förfäran. Men han sade:

— Jag vill draga ut och kämpa mot dessa upprorsmakare. Kallen samman hela min här!

Men då han sprang upp på sin svarta stridshingst och häftigt högg sporrarna i hans sidor, stegrade sig plötsligt springaren. Och shahen föll baklänges och slog ihjäl sig emot palatsgårdens marmorstenar.

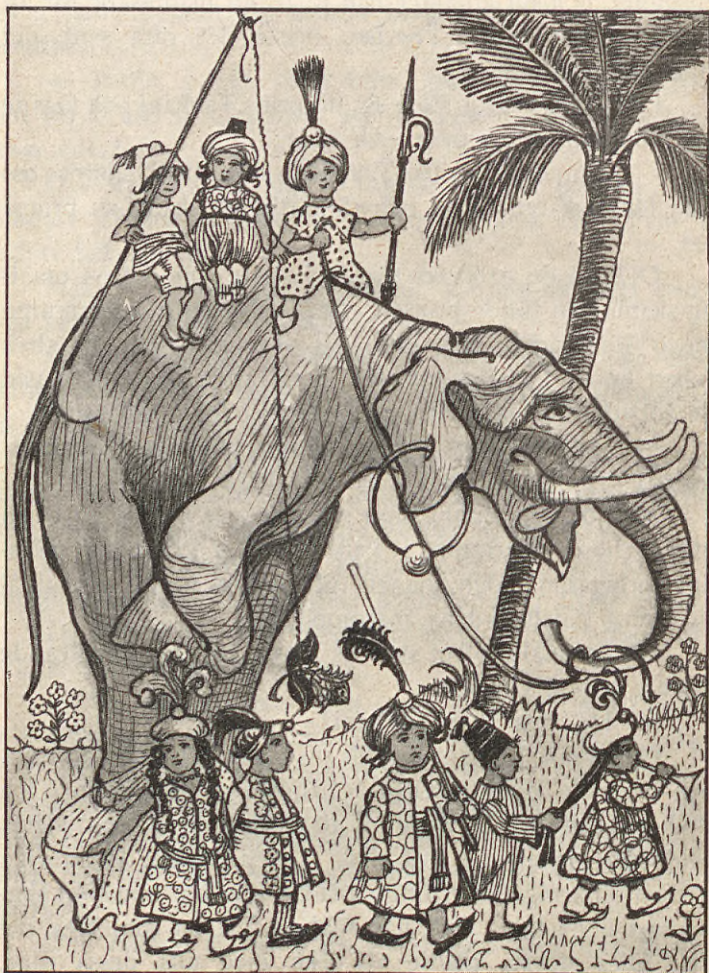
Då öppnade folket stadens portar för den annalkande skaran, och alla ropade:

— Hell vår shah Takhani!

Och shah Takhani tog till sin maka den väna Singara, och de levde länge lyckliga i Lahores gyllene borg. Och shahens omsorg blev alltid att främja fred och stävja våld och grymhet i sitt rike. I den vackra, vidsträckta parken omkring slottet fingo alla de djur bo, som följt shahen på hans tåg. Och när shahen fick en son, blev det den lilles största glädje att leka med alla dessa djur, som alls icke fruktade människorna utan voro deras vänner.

En gång i månaden fingo alla barn i Lahore lov att komma in i parken och se djuren och leka med dem.

Och de redo på elefanterna och kamelerna och hjortarna
och matade de näpna gasellerna och skrattade åt de små

lustiga silkesaporna, som skuttade omkring bland trädens
grenar.

Men allra roligast blev det, när den lille prinsen ropade:

— Mulok bjuda namnam!

Då plockade den kloka elefanten Mulok med sin snabel ned de härligaste frukter från träden, och delade ut dem bland alla barnen. Och då blev det stor jubel bland de små.

Ibland kom själva shah Takhani ut och hälsade på barnen. Och då hände det, att han sade:

— Se ni, barn, vi ska göra oss till vänner med djuren! Det fick jag lära av den vise Pramabatna.

9. Ali och Bachir.

Ninga kom springande till Tananna, som satt på terrassen i skuggan av palmerna.

— Här ska Tananna få en blomma, sade hon och räckte fram en ljusröd ros.

— Tack, lilla Ninga. Var har du fått den rosen? sade Tananna.

— Den har Ninga fått av en arab, svarade den lilla.

— Det är för märkvärdigt, vad Ninga ofta får blommor av araber, sade fru Vendel; nästan var dag kommer hon hem med blommor, som hon fått av araber.

— Araberna här äro mycket barnkära, anmärkte Tananna.

— Ja, sade fru Vendel, men de andra barnen få aldrig några blommor — det är bara Ninga.

Ett par dagar därefter sutto fru Vendel och Tananna ute i den stora mittgången i parken, som är omgiven av mimosahäckar, vilka växt tillsammans till ett valv. Just nu blommade mimosorna — det lyste av de otaliga små guldgula bollarna.

I sanden lekte barnen med sina dockor och bleckhinkar. Så reste sig Ninga plötsligt och sprang fram till ett par unga araber, praktfullt klädda i guldbroderade burnuser — den ena blå, den andra röd — som sutto på en soffa på andra sidan den breda gången. Vänd till den ene, som hade en ros instucken vid örat under turbanen, ropade hon på franska, pekande på blomman:

— Blomman! Ninga vill ha blomman!

Araben smålog, tog rosen och räckte den åt den lilla flickan, som nu triumferande kom till sin mor och överlämnade blomman till henne.

— Jaså, det är på det sättet du får dina blommor, utbrast fru Vendel skrattande och på samma gång något förtretad. Nej, vet du, Ninga, du får inte på det sättet tugga blommor av främmande. Jag måste verkligen be den där araben om ursäkt.

Och fru Vendel reste sig och gick tillsammans med Tananna tvärs över gången fram till de båda araberna.

— Jag får be om ursäkt för min lilla flicka, sade hon. Hon förstår inte bättre.

— Äh, min fru, sade den unge araben, som rest sig upp och hälsat, ni behöver inte alls be om ursäkt; vi tycka mycket om er lilla flicka, och vi ge henne så gärna våra blommor.

— Vi tycka mycket om alla de små svenska flickorna, tillade den andre araben, vi bruka ofta sitta och se på dem här i parken.

Fru Vendel och Tananna talade en stund med de båda araberna, vilka berättade, att de voro kusiner och mycket goda vänner. Den ene, som var lika ljushyllt som någon europé och som bar den blå burnusen, hette Ali och var brorson till baschagan över Biskra. Den mörke i den röda burnusen hette Bachir.

Efter detta hände det emellanåt, att de båda ara-

berna nere i parken talade såväl med de små flickorna som med deras mamma och deras tanter.

En dag sade fru Vendel till dem:

— Skulle ni inte vilja komma upp till oss på terassen i morgon, så kunde jag få fotografera er?

De båda araberna sade, att de gärna skulle komma. Och nästa morgon kommo de också leende och glada, iförda sina vackraste kläder: broderade jackor under de vida guldstickade burnuserna och kring sina vita huvudbonader långa rep av kamelhår virade många varv.

— Så fina de ä', a'aberna, sade Ia beundrande.

Fru Vendel bjöd dem på te och syltad frukt, och sedan blev det fotografering av: först de båda araberna ensamma och sedan tillsammans med alla svenskorna, både stora och små.

Man började tala om de gamla arabiska sagorna, och så frågade Tananna de båda araberna, om de inte skulle vilja berätta någon saga. Jo, Bachir, som var livligast och mest talför, lovade strax att berätta något.

— Kanske ni vill höra sagan om »De tre tornen i sjön Wan»? frågade han.

Ja, det ville alla. Och Sara, vilken såsom den äldsta av barnen bäst kunde franska, följde uppmärksamt med, medan de yngre, som inte riktigt förstodo allt, tröstade sig med att de efteråt skulle be någon av de stora att berätta om alltihop på svenska.

Sagan om de tre tornen i sjön Wan.

Vid den stora sjön Wan bodde en gång för längesedan en fiskare, som hade en enda son vid namn Ahmed. Ibland, när Ahmed var ute på sjön med sin fader för att lägga ut fiskenäten, hände det, att de kommo i när-

heten av de tre tornen, vilka på den tiden höjde sig från en liten klippö ute i sjön. Om dessa tre torn, vilka alla voro dystra och gråa, gingo många underliga rykten bland strandens invånare. Och sällsamma ting förnam den, som var i tornens närhet. Från ett av tornen brukade fasansfulla jämmerrop uppstiga, som om där låge en människa, vilken på det grymmaste plågades. Från ett annat av tornen — det som låg längst i norr, sågs ofta om kvällen en eld flamma upp med ett högt och dystert sken, och stundom sågs en svart gam höja sig från dess tak och med susande vingslag flyga runt omkring de tre tornen. Men från det tredje tornet — det som låg mot öster — kunde man stundom i stilla kvällar få höra en den ljuvligaste sång — en sång, som var outsägligt fager men på samma gång full av klagande sorg.

Mången gång bad den unge Ahmed sin fader att få ro närmare till de tre tornen, vilka folket plögade kalla »Fasornas torn», men hans fader vägrade alltid sägande, att det plögade bringa olycka, när någon varit nog djärv att nalkas denna sorgernas ö. En gång hade sålunda den stora, svarta gamen slagit ned på en fiskarbåt, som nalkats de tre tornen, och genom ett kraftigt hugg med sin näbb åstadkommit en läcka i dess sida. Båten hade sjunkit, och blott den ene av de båda fiskarna, som sutto i densamma, hade lyckats simmande rädda sig till stranden.

— Sålunda, sade den gamle fiskaren, är det klokast av dig, min son, om du aldrig söker utforska den hemlighet, som ruvar över denna ö.

En dag, då den unge Ahmed gick i en skogsdunge på stranden, fick han se en grop i sanden av det slag, som myrlejonen bruka gräva. Han stannade och betraktade gropen. En myra, som just kom krypande, ramlade i detsamma ned i hålet helt nära myrlejonets öppna

gap. Ahmed böjde sig hastigt ned och hjälpte upp myran ur gropen.

Då talade myran med späd stämma och sade:

— Till tack för din hjälp vill jag giva dig en gåva: när du är i fara och trångmål och skulle ha gagn av att göra dig liten, då må du blott säga: »Ack, ack, ack, en myra!» så blir du strax förvandlad till en myra. Men när du åter vill bliva förvandlad till en människa, då skall du säga: »Icke myra mer! Icke myra mer!»

Och så kröp myran bort, och Ahmed fortsatte sin väg.

Efter en stund fick han se två örnar, som voro i strid. De hackade varann med näbbarna och revo varann med klorna, så fjädrarna röko omkring dem.

— Vad striden I om, I örnar? frågade Ahmed.

Den ena örnen svarade:

— Vi hava ända sedan daggryningen stritt om ett lamm, vilket vi dödat: jag gav lammet det första hugget; min broder gav det det sista och dödande hugget; nu vill min broder hava hela lammet, men min mening är, att vi böra dela det.

Ahmed frågade:

— Var finns då detta lamm?

Örnen svarade:

— Det ligger där nere under den stora eken.

Ahmed såg efter under eken och fann blott en blodfläck men intet lamm; däremot såg han spår av schakaler runt omkring.

Han ropade till örnarna:

— Upphören med eder strid! Lammet är redan bortsläpat och uppätet av schakaler.

Då upphörde de båda örnarna med sin strid, och liksom skamsna flögo de hastigt bort.

Men strax därpå kom den ena tillbaka:

— Vi vilja tacka dig, o Ahmed, sade han, för att

du räddat oss från en dåraktig strid, som annars ej skulle ha slutat förr, än en av oss varit död. Vi giva dig denna gåva: När du är i fara och trångmål, behöver du blott ropa: »Ack, ack, ack, en örn!» för att strax bli förvandlad till en örn. Men vill du åter bliva människa, behöver du blott säga: »Icke mer en örn! Icke mer en örn!»

Örnen flög bort, och Ahmed begav sig åter till sin faders hydda.

Dagen efter det detta hänt, var Ahmed på kvällen ensam ute för att lägga ut fiskenäten. Fullmånen lyste klar, och vädret var stilla och lugnt. Bortifrån det östligaste av de tre tornen ljöd en kvinnas röst i sång — så skön, som Ahmed aldrig i sin levnad förr hört.

— Hon sjunger skönare än ängeln Israfel, tänkte han för sig själv.

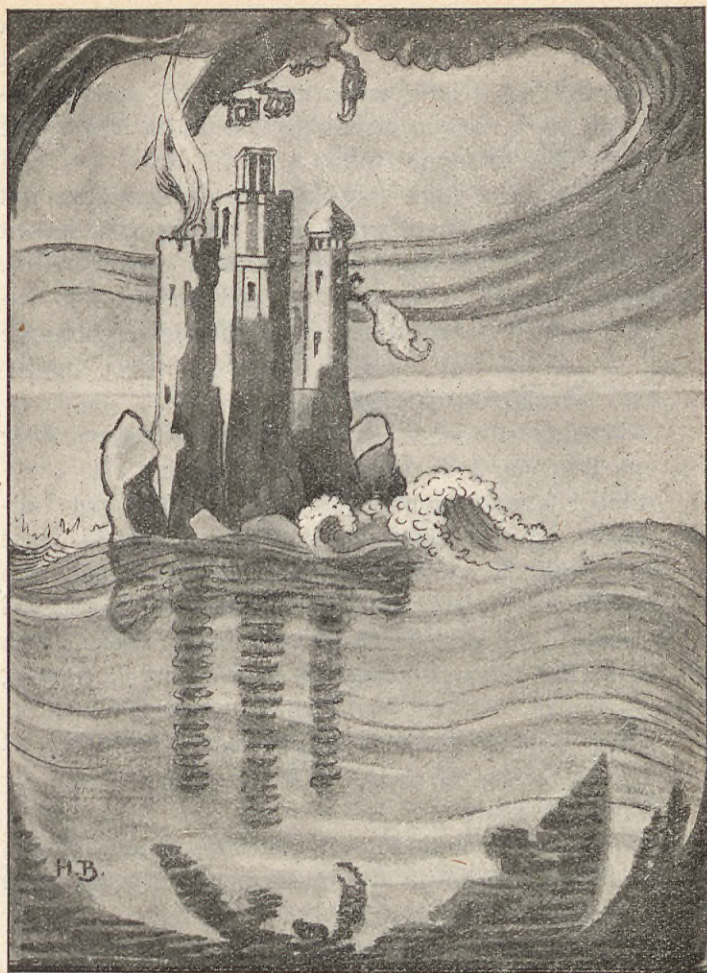
Ni skola nämligen veta, att i vår heliga bok, Koranen, säges om ängeln Israfel, att han har den skönaste stämman av alla Guds skapade varelser, att hans hjärta är likt en lyra, vilken klingar, så snart en vind berör dess strängar, och att hans sång är så ljuvlig, att stjärnorna stundom glömma sig och stanna i sin gång för att lyssna.

— Jag måste ro närmare och höra bättre, tänkte Ahmed. Och glömsk av sin faders varningar rodde han allt närmare infö till de tre tornen. Nu tystnade sången för ett ögonblick, Ahmed hörde intet annat än det svaga plasket av sina egna åror, då de doppades i vattnet.

Så ljöd åter sången. Och nu urskilde den unge fiskären tydligt dessa ord, ehuru de sjöngos med en låg och liksom bävande stämma:

Kommer du i dunkla natten?
Kommer du å vida vatten,
du, som skall rädda mig?

Så blev det åter tyst. Ahmed sjöng med dämpad röst sitt svar:

Jag kommer i dunkla natten,
jag kommer över vida vatten,
jag kommer att rädda dig.

Ty i denna stund hade han, — förtrollad av en
stämma, skönare än allt skönt, — beslutit att våga allt

för att hjälpa den olyckliga fånge, som tycktes försmäkta i detta torn.

Han rodde tätt intill muren och höll där stilla i avvaktan på att få någon anvisning om huru han borde göra för att komma upp i tornet.

Efter en liten stund såg han vid månens sken ett vitt ansikte glimma fram uppe i en glugg och en vit hand sträckas ut. Någoting ljust sjönk genom luften, någoting föll ned i hans båt — det var en sten vilken var inknuten i ena ändan av en lång silverglittrande slöja.

En röst viskade däruppifrån:

— Denna silkesslöja är så stark som det starkaste rep, och dess ena ända är fastgjord häruppe.

Ahmed fattade ögonblickligen tag i slöjan och började klättra uppåt här och där sättande fötterna mot murens ojämnheter. Efter en stund hade han nått upp till gluggen. Han svingade sig in — och där såg han i månlyuset en späd gestalt och ett underskönt ansikte. Och han hörde den ljuva stämman, som redan hänryckt honom, viska:

— Är det då verkligen någon, som dristat sig hit till sorgernas torn, till fasornas ö?

Ahmed svarade:

— Jag har kommit för att rädda dig från sorgerna, jag har kommit att befria dig från fasorna. Säg mig, vem är det, som håller dig fången?

Hon suckade och svarade:

— Den grymme trollkarlen Dhiakar, vilken bor i det norra tornet, rövade bort mig och min moder, drottning Zaira, medan jag ännu var ett spätt barn. Min fader, sultan Mahmud av Ghasna, hade tillkallat Dhiakar, som var en ryktbar trollkarl, för att råda bot för min moder, som var sjuk. Dhiakar blev strax förälskad i

min moder, och sedan han botat henne genom en dryck, beredd av hemliga örter, rövade han bort henne en dag, då hon var ute med mig i trädgården och lustvandrade. Han kom i gestalt av en jättelik gam, grep oss i sina klor och förde bort oss till ett praktfullt slott, som han låtit uppbygga i en undangömd dal. Där tvang han min moder att bliva hans maka. Men en dag, då jag satt inne hos min moder, började hon bitterligen gråta och säga: »Ve mig, olyckliga, sultan Mahmud, den härligaste av män, har varit min make, och nu måste jag tillhöra en ful och elak trollkarl, som har en stor vårta på näsan. Och dag och natt tänker jag på, huru jag skall kunna fly ifrån honom.» Men när min moder sade dessa ord, visste hon icke, att den elake Dhiakar lyssnade på henne. Nu var det intet, som så uppretade trollkarlen, som när någon häntydde på hans vårta på näsan; därför greps han i detta ögonblick av en vrede, som utsläckte all hans kärlek till min moder och förvandlade den till hat. Han kom rusande in i det gemak, där vi sutto, och ropade: »Eländiga, det skall komma en tid, då du skall prisa lycklig den tid du levat tillsammans med mig i detta slott, där jag i överflöd givit dig allt, vad du önskade.» Samma afton förde han oss bort till denna dystra ö. I det västra tornet ligger min moder fången, och där pinas och plågas hon nu på tusende olika sätt. Han unnar icke mig att vara hos henne och vårda henne; jag är instängd här i mitt torn, vaktad av hans tjänarinna, en elak häxa, och jag hör gråtande min moders klagorop. Så länge hon klagar, måste jag gråta av medömkan och sorg, men när hennes klagan tystnat, sjunger jag för att bringa henne någon tröst i hennes elände.

Och som hon sade detta, började hon häftigt gråta.
Ahmed utbrast:

— Gråt icke, sköna prinsessa, ty jag skall rädda dig och din moder från eder plågåre.

Prinsessan sade:

— Men huru skall du ens kunna komma in till honom? I den gång, som finnes emellan detta torn och hans, äro sju järnportar med de starkaste lås, och till alla de sju låsen har han själv nycklarna. Ahmed sade:

— Var vid gott mod! jag skall finna vägen till trollkarlen. Blott ett ber jag jag dig säga mig: Finns det något vapen i den sal, där jätten sover?

— Ja, svarade prinsessan, hans svärd brukar hänga på väggen bredvid honom. Och jag vet, att han sover tungt i denna natt; i de nätter, då månen är i sitt fülle, kommer det alltid en tung sömn över honom liksom ock över den häxa, vilken bevakar mig; det är därför jag nu ostörd kunnat tala med dig.

— Nåväl, sade Ahmed, du skall snart vara fri, prinsessa. I detsamma mumlade han hastigt:

— Ack, ack, ack, en myra!

Prinsessan såg sig förvånad omkring, ty i ett nu hade den unge fiskaren försvunnit.

Ahmed hade blivit en myra och kröp nu snabbt genom en springa under den stora järndörren, som ledde från tornrummet ut i en lång gång. Där såg han en häxa ligga sovande, det var tydligen prinsessans vakterska. Han kröp förbi henne, kom till en ny port, som han också lyckades komma under, och nådde så till sist efter att ha kommit igenom alla de sju portarna in i den sal, där trollkarlen sov. Då sade han:

— Icke myra mer! Icke myra mer!

Och i samma ögonblick var han åter förvandlad till människa.

Han grep det svärd, som hängde på väggen, och stötte det i trollkarlens bröst.

Denne vaknade upp med ett rytande, och, ehuru han var svårt sårad, hade han ännu makt att förvandla sig till en gam, vilken med utspärrade klor och vilt blickande ögon flög rakt emot Ahmed.

— Ack, ack, ack, en örn! ropade Ahmed hastigt. Och med ens var han förvandlad till en örn och flög ut genom fönstergluggen. Den svarta gamen följde efter, och úppe i luften kämpade nu båda fåglarna med näbbar och klor en vild kamp. Men gamen blödde svårt ur det stora såret i bröstet, och efter en stund dukade han under och sjönk död ned i sjön, vars vågor slogo igen om hans kropp.

Örnen flög åter in i tornkammaren. Där förvandlade han sig åter till människa. Och så letade han reda på trollkarlens alla nycklar och öppnade alla dörrar i den gång, som ledde till prinsessans torn. När han kom till den plats, där den gamla häxan låg, fann han henne ännu sovande; han dödade henne med jättens svärd och inträdde därpå i prinsessans tornkammare.

Prinsessan gav till ett rop av förundran och glädje, när hon såg Ahmed återkomma som segrare med jättens svärd i sin hand. Och hon bad honom ivrigt, att de nu strax måtte skynda till hennes moder.

Med jättens nycklar öppnade Ahmed alla lås, och snart voro de hos den olyckliga drottningen, vilken nu blev befriad från sina bojor.

Morgonen därpå begåvo sig alla tre på väg till sultan Mahmud av Ghasna. Och då denne nu till sin stora glädje återfick sin maka och sin dotter, skänkte han den senares hand till hennes befriare. Och när sultanen dog, blev Ahmed, fiskarens son, sultan över ghasnavidernas mäktiga folk.

* * *

*

Sedan Bachir slutat sin saga, sjöngo han och Ali några arabiska sånger tillsammans.

— Tack så mycket för vad vi fått höra, sade fru Vendel. Nu ska mina små flickor få sjunga en visa för er i stället.

Och så sjöngo barnen en visa, som Tananna lärt dem och som gick på melodien: »Kom, sköna maj, och blicka».

- Å säg, när kommer våren?
- När solen vackert ler.
- Och säg, när blomma snären?
- När solen riktigt ber.
- Och när ska fåglar sjunga?
- När vårsol lyser klar.
- Och granna fjärlar gunga?
- I vårens glada dar.

— Så kom då, sol du blida,
lys klar från himlens höjd!
Låt oss ej länge bida
uppå vår hjärtefröjd!
O, lys och locka våren
att komma till vår kust
med blommors flock i spåren
och ljuflig lek och lust.

Är vår'n blott här, då sjunga,
då dansa vi i ring
och andas luft i lunga
och le åt ingenting;
vi gå att vårlök plocka
och vackra sippor blå
och höra göken locka
och höra trasten slå.

— Det var mycket vackert, sade de båda araberna. Och när de togo avsked, bådo de att få komma tillbaka och se på hur fotografierna lyckats.

10. Sköldpaddan.

Saadi, den sköldpadda Gathi fått på sin födelsedag, var, såsom snart upptäcktes ett av de listigaste djur, som någonsin skådats.

Han kunde förefalla helt tålig och undergiven i sin fångenskap. Han lät t. ex. inte förmärka några invändningar, när Gathi knöt omkring honom ett stycke vitt tyg och ställde till bröllop emellan honom och Ningas docka. Det blev ett ganska vackert och festligt bröllop — alla gästerna trakterades med dadlar, och Tananny spelade en marsch på pianot, och Tananna höll tal på vers, och Tanedda hade målat ett stort program, där man såg det lyckliga brudparets bilder — ja, det var verkligen trevligt och stämningsfullt. Men rätt som det var, befanns brudgummen vara försvunnen. Han hade rymt från hela stäten. Det blev ett letande över hela terrassen. Var hade rymlingen tagit vägen? Jo, nu hördes ett rop av triumf från Gathi, hon hade upptäckt honom i färd med att kravla sig utför trappan. Han blev återförd i skötet av sin familj, och han såg lika oberörd ut som vanligt — som om det inte gjorde honom det minsta, att han blivit ertappad mitt i sina brottsliga planer.

För det mesta vistades Saadi om dagarna i en stor, öppen porlinsinskål, där det fanns lite grönt och som stod på ett bord ute på terrassen. Emellanåt sågs han resa sig upp på bakbenen och spējande sträcka ut sin hals för att få en överblick av världen utanför sitt fängelse. Märkte han då, att någon satt i närheten eller låg i den hängmatta, som var bunden emellan palmerna strax bredvid, så låtsades han, som om han tittat sig omkring bara av ett lugnt intresse för världens gång och kröp snart nog

ner igen. Men om ingen fanns i närheten — då kunde det hända hemlighetsfulla saker.

En dag, då Tananna kom hem från en promenad, varnade hon, att Saadis skål, som stod å sin vanliga plats på terrassen, var tom. Hon frågade Gathi, som i det samma syntes i dörren till barnkammaren:

— Var har du Saadi?

— Är han inte i skålen? utbrast Gathi förskräckt. Han var där alldeles nyss.

De andra barnen kommo nu skyndande, och det blev ett letande på alla håll. Nej, Saadi fanns ingenstans på terrassen och ingenstans i de rum, som vette åt det samma.

— Han har krupit utför trappan och rymt, sade Gathi gråtfärdig.

— Det är omöjligt, sade Tananna. Jag kom ju nyss i trappan och då skulle jag ha mött honom.

Ja, Saadi var emellertid försvunnen, fastän ingen kunde begripa, hur han kunnat komma undan. Man frågade alla på hotellet, om de ej sett en sköldpadda, men ingen hade sett till någon. Kunde någon ha stulit Saadi? Man började med en viss misstro betrakta en tjock herre i grön rock, som kommit resande samma dag och gått över terrassen, strax innan Saadi försvann. Tananny gick fram till honom och frågade, om han händelsevis sett någon sköldpadda. Han log välvilligt och beklagande och sade, att han inte sett någon. Han såg verkligen oskyldig ut, när han sade det.

Det tycktes inte finnas något hopp mer, och när kvällen kom, var Gathi mycket bedrövad över att inte ha Saadi att gå och taga godnatt av i den stora hattask, som brukade vara hans nattkvarter.

Följande förmiddag, när man som vanligt satt på terrassen under palmerna, kom emellertid en ung engelsk

herre, som några dar bott på hotellet, uppför trappan, bärande något, som var grönt och levande.

— Är det här er sköldpadda? frågade han.

Ett jubelrop från alla barnen svarade honom.

— Var har ni funnit den? frågade fru Wendel.

— Under min säng, svarade mr Williams. Jag bor i ett rum på nedra botten, han måtte ha varit där sedan i går, ehuru jag ej märkt honom, men då Henriette höll på att städa, upptäckte hon honom under sängen och drog fram honom.

Att Saadi från gårdens solsken sökt sig in i ett rum, som var mörkt och svalt — det var ej att undra på, då han tydligt visat, att han ej tyckte om mycket solhätta. Men hur han lyckats komma ner på gården, utan att någon sett honom, det var fortfarande gåtligt. I synnerhet som han ju var så långsam i sina rörelser.

Nu lades Saadi åter i sin skål, försågs med vatten och grönt och såg ånyo sömnigt likgiltig ut för alltihop. Han inte en gång åt, när man såg på honom.

Ett par dagar därefter mötte Tananny Saadi promenerande i arkaderna till den gata, som löpte utanför hotellet. Han fann sig resignerat i att bli upplyft och återburen. Men det var också denna gång oförklarligt, hur han så snabbt och oförmärkt kunnat komma utför trappan. Det var någonting trolskt och underligt med Saadi, det kommo alla överens om.

En dag stod Ninga borta i bersån och pratade med köksaraberna, som sutto där och torkade diskar.

— Se! sade plötsligt Gaga och pekade bort emot terrassen. Ninga tittade dit.

Där höll Saadi på att krypa under järnbalustraden. Och nu — duns! — lät han sig falla ned på gården. I nästa ögonblick började han, så fort han förmådde, kravla

bort emot porten. Men nu rusade Ninga fram och hejdade honom och bar upp honom igen.

Och så visste man då äntligen hemligheten. Saadi hade hittat på att i stället för att gå trappan, vilket var både långsamt och farligt för en frihetsälskande sköldpadda, kasta sig ned från terrassen. Hans hårda skal gjorde, att han lugnt kunde utsätta sig för den stöten.

Ja, Saadi var verkligen den klokaste och listigaste sköldpadda, som någon sett eller hört talas om.

II. Gazellungarna.

Barnen kommo störtande upp på terrassen, där mamma och tanterna sutto.

— Mamma, mamma, skreko de, det är fullt med små gazellungar i inhägnaden! Kom och titta!

Alla reste sig och skyndade ned för att titta.

Där lågo de båda fruarna Gazell och hade var sin liten unge bredvid sig, de allra sötaste små ungar så små, att de sågo ut som leksaksdjur. En av ungarna reste på sig och gick ett par vacklande steg, men de späda benen förmådde knappt bära honom, han gick snart tillbaka till sin mamma. Och mammorna sågo med mörka, milda ögon på sina ungar och slickade dem ibland ett tag över ryggen. Men i en inhägnad för sig gick herr Gazell; han fick inte vara tillsammans med sina fruar nu på en tid, ty han var så stött över att fruarna brydde sig mera om ungarna än om honom, att han skulle bitit ihjäl sina egna barn, ifall han bara kommit åt.

Barnen hade bröd med sig och räckte det åt gazellmammorna, som stucko ut de fina nosarna genom gallret och togo brödet ur deras händer.

— Men pappa Gazell får ingenting, sade barnen, för han är stygg.

Efter en liten stund veknade dock deras hjärtan, och de gävo litet också åt honom.

— Jaså, det här är, vad ni kalla »fullt med gazellungar», anmärkte fru Wendel leende.

— Ni uttrycka er nästan som Minna om katterna, tillade Tananna.

— Vem var Minna? frågade barnen.

— Det var en liten flicka, som jag kände. Hon kom en dag rusande in till sin pappa och skrek: »Pappa, det är hundra katter på gården!» — »Ånej, kära barn,» sade hennes pappa, »inte är det hundra katter, inte!» »Ja, men tjugu katter är det åtminstone!» »Ånej, mitt barn, det är nog inte tjugu.» »Nå, åtminstone så är det vår katt och en till, och de slåss!»

— Ja, men de här små gazellerna slåss inte, anmärkte Ninga.

* * *

Samma kväll var det, som Ninga blev sjuk.

Det var inte så ovanligt, att barnen blevo lite sjuka här i Biskra; de fingo ibland feber och måste ligga till sängs en dag. Det var ingenting farligt, sade doktorn, det berodde bara på att de voro ovana vid klimatet. Men denna gång kom sjukdomen lite häftigare än vanligt.

Tananna kom in på aftonen och satte sig vid lilla Ningas säng.

— Tananna, berätta något för Ninga! bad lilla Ninga med svag röst.

— Det är nog inte värt, sade mamma, det skulle kanske trötta Ninga för mycket. Om Tananna ville sjunga

en vaggvisa för Ninga, så vore det bättre. För nu behöves Ninga så väl sova.

— Ja, det syns verkligen, sade Tananna och strök över lilla Ningas feberheta kind.

Och så sjöng hon med sakta röst:

Nu somna alla små fåglar
uti sitt lugna bo;
med näbben under vingen
de sova sött i ro.
Sov, sov, lilla Ninga, sov!
Ingen skall göra dig illa,
här är så tryggt som i kungens hov.
Sov, min fågel lilla!

Nu sluta alla små blommor
sin lek med kvällens vind,
nu luta de så trötta
sin dagbestänkta kind.
Sov, sov, lilla rosenkind!
Slut dina ögon fromma,
tryggt och stilla du somne in.
Sov, du fagra blomma!

Nu flyga Guds små änglar
fram under himmelens tält,
alla små klara stjärnor
de tända där så snällt.
Slut, lilla Ninga, de ögon blå,
de stjärneögon blida!
Dröm, att du leker med änglar små
på himmelens slätter de vida.

När Tananna slutat visan, hade Ninga somnat, och nästa morgon var hon mycket bättre och låg och lekte med sin docka Karin.

— Nej, lilla Karin, du får inga dadlar i dag, för du var sjuk i går. Men i morgon får du nog. I mor-

gon är vi nog bra, och då ska vi springa och leka med Mabrouk igen i parken.

Och morgonen därpå voro också både Ninga och dockan Karin fullt återställda, såsom Mabrouk, vilken stod väntande vid hotellporten, med glädje märkte.

13. Ute i öknen.

Gathi, Ninga och Ia sutto i en rad på trappan upp till stora terrassen och överlade om vad de skulle företaga sig.

— Vi ska leka skola, föreslog Gathi.

— Nej, vi ska leka hök och duva, röstade Ninga.

— Vi ska leka pappa, mamma och barn, och Ia ska vara pappa, yttrade Ia med sitt bestämda tonfall.

Var och en höll på sin mening.

— Jag tror, det går med er som med de tre gummorna, som skulle till Nora, sade Tananna, som — jämte mamma — satt under palmerna.

— Hur var det med de gummorna? frågade barnen och skockadē sig kring Tananna.

— Jo, om dem finns det en visa, och den ska ni nu få höra, sade Tananna:

Tre små gummor skulle gå en gång
till marknaden i Nora,
som räcker hela dagen lång
och fröjdar små och stora.

— Ja, vi ska ha roligt, sa gummorna små,
vi ska ha roligt, det kan ni förstå,
och åka karusell
och äta karamell
och fröjdas hela dagen i Nora!

— Men vad ska vi ha för matsäck med?
sa gummorna till varandra.

Ty maten i Nora är dyr med besked,
och pengarna ska sparas till det andra.
För vi ska ha roligt, sa gummorna små,
vi ska ha roligt, det kan ni förstå,
och åka karusell
och äta karamell
och fröjdas hela dagen i Nora!

— Jo, vi ska ta paltbröd, mor Stina sa,
för paltbröd är gott att äta.

— Nej, ägg, sa Bri'a. — Nej, sill ska vi ta,
sa Kari. Och så blev det träta.

— Se, vi ska ha roligt, sa gummorna små,
vi ska ha roligt, det kan ni förstå,
och åka karusell
och äta karamell
och fröjdas hela dagen i Nora!

De trätte i timmar, de trätte i tre:

— Vi tar palt! — Vi tar sill! — Ägg vi taga.

De trätte, tills solen i väster gick ned...

För sent nu till marknaden draga!

— För sent att gå till Nora nu, sa gummorna små,
för sent att gå till Nora nu, det kan ni förstå!

Att åka karusell
och äta karamell —

det blir väl nästa år det i Nora!

— Om nu jag skulle avgöra frågan om vad de
här tre små gummorna just nu skola företaga sig, sade
fru Vendel. Jag föreslår, att ni först gå ned till köket till
gamla frun och be henne göra i ordning en korg med
saft och vatten och cakes och apelsiner och så gå med
Tananny ut och skaffa ett åkdon. Jag har tänkt, att vi,
så snart Sara kommer hem från skolan, skulle åka ut i
öknen i dag och ha en liten pick-nick.

Ett samfällt jubelrop besvarade förslaget, och barnen skyndade strax ned till köket.

En stund därefter sutto stora och små inpackade i en wurst och rullade i väg, snart följda av en skara arab- och negerbarn, som hoppade omkring vagnen och ivrigt tiggde om slantar.

De åkte till en plats, som kallas »Sandhavet».

I allmänhet är öknen närmast omkring Biskra ej alldeles kal. Där växa tuvor av strävt gräs och allehanda ökenväxter, men den plats, som kallas Sandhavet, består av några långsluttande kullar av fin sand, och från dessa kullar ser man ut över den stora, vida öknen, som längst bort förtonar till något blått, som ser alldeles ut som ett hav.

Man hade inte lång stund legat där i den mjuka sanden, förrän man fick se en ensam arab komma vandrande, drivande framför sig en kamel.

— Om vi skulle be att få rida på den kamelen, föreslog Tanedda.

Man gick fram till araben och frågade, om han ville hyra ut sin kamel för en stund.

Det befanns, att mannen ej förstod ett ord franska; det var tydligen en ökenarab, som varit till Biskra för att sälja något — antagligen dadlar — och nu var på väg hemåt till den oas, där han bodde. Tananna, som lärt sig lite arabiska, lyckades emellertid få honom att förstå, vad de ville, och araben gick in på att de skulle få rida en stund var.

Och så tillsade han sin kamel att lägga sig ned på knä. Det gick i två knyckar: först lade sig kamelen på frambenen, och sedan sänkte sig också bakbenen. Så satte man sig upp i sadeln, och därpå kommenderade araben sitt djur att resa sig igen; det gick också i två knyck-

kar, och det var inte så lätt att under tiden sitta kvar i sadeln.

Så red var och en i tur och ordning en stund — d. v. s. de små fingo rida med de stora, annars hade de nog känt det lite ängsligt. När araben tyckte, att någon ridit länge nog, ropade han: »Astanna!» Det betyder: Stanna!, och småflickorna tyckte, det var mycket lustigt, att det ordet är nästan alldeles lika på svenska och på arabiska.

En stund efter det araben fått betalning och försvunnit bakom kullarna med sin kamel, fick man se en annan arab komma vandrande, en som drev framför sig en åsna. Åsnan bar på sin rygg två korgar, i vilka lågo torra trädgrenar och rötter, och araben gick hela tiden sökande i sanden; var han såg en rot sticka upp om än så liten, böjde han sig ned, ryckte upp den och lade den i en av korgarna. Bränsle är nämligen något så sällsynt och dyrbart i dessa ökentrakter, att man väl tar vara på även den minsta pinne.

— Där går han och plockar i sin korg liksom jätten Mumburra i sin, anmärkte Tananna.

— Är det en saga? frågade barnen.

— Ja, det är en saga.

Och så berättade Tananna:

Sagan om Mumburras slott.

Det var en gång en jätte, som hette Mumburra. Han var stor och tjock och ful och dum, som jättar brukar vara. Men han var inte egentligen elak.

Alltid när jätten Mumburra gick ut, bar han på armen en stor korg, alldeles som en gumma som går ut för att plocka svamp. Det var i alla fall inte svampar, som Mumburra plockade. Men när han under sina vandringar

»Och så böjde han sig ner och tog upp från vägen en liten flicka...»

fick se ett litet barn, brukade han böja sig ner och plocka upp det och stoppa ner det i korgen. För jätten Mumburra tyckte så orimligt mycket om barn. Inte för att äta upp dem — nej, visst inte, det gjorde Mumburra aldrig. Han ville bara ta hem dem till sig och titta på dem och leka med dem, därför att han tyckte, att de voro lustiga och rara.

— Nej, sicken en med en röd luva! sade jätten en dag, då han gick ute på vägen i solskenet. Den måste jag ha!

Och så böjde han sig ner och tog upp från vägen en liten flicka, som gick och bar en stor knippa smörblommor i handen. Flickan till att gråta och skrika.

— Jag vill hem till min mamma! pep hon.

— Var inte ledsen du, lilla tös! sade jätten, du ska få det så bra, du ska få så mycket smultron och så mycket annat gott, så det kan du aldrig tro.

— Och se på den lilla tjocka pysen med linvitt hår och klarblå ögon! — nej, den måste jag verkligen ha, sade jätten en liten stund därefter.

Och så tog han pysen. Men pysen skrek:

— Du får inte ta mig, du fula jätte! Jag vill inte komma till dig.

— Du ska få det så trevligt hos mig, så det kan du aldrig tänka dig, sa jätten. Du ska få en tam ekorre att leka med!

Och så stoppade han ned honom i sin korg.

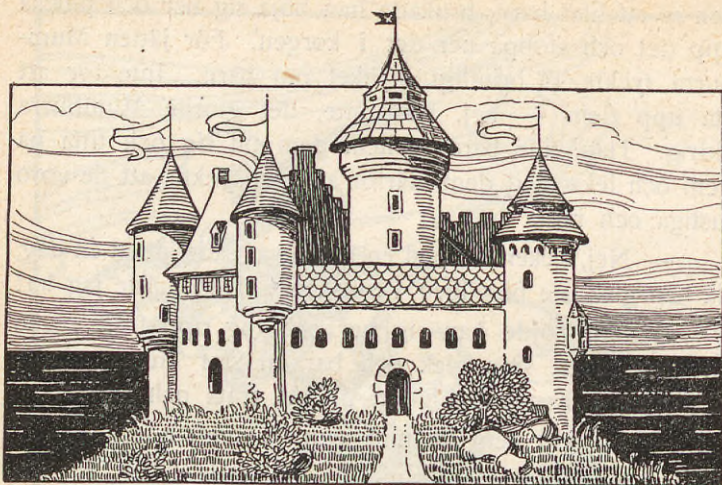
Och så begav sig jätten hemåt, för nu började det bli bra hett, tyckte han.

Den lilla pysen och den lilla flickan sutto i botten på korgen och tittade på varann.

— Vad heter du? frågade pojken.

— Jag heter Lisa, sa flickan. Vad heter du?

— Jag heter Ivar, sa pojken. Och jag tänker slå

ihjäl den här stora otäcka jätten, som vill ta mig ifrån min pappa och mamma.

— Ho ho, skrattade jätten, — han hade hört, vad Ivar sade —, det blir kanske inte så lätt för dig, du lilleputt!

Jätten gick med förfärligt långa steg, som ni nog kan tänka er, och efter en liten stund var han framme vid sitt slott.

Det slottet var byggt av dvärgen Trullirutt.

Se, det var så, att jätten Mumburra hade till tjänare en dvärg, som hette Trullirutt. Han var liten och gulbrun i ansiktet med många små lustiga rynkor, men han var klok och kunde många trollkonster, så att jätten hade mycken nytta av honom. Och en dag, då jätten kommit hem från en vandring, hade han sagt till Trullirutt:

— Du ska bygga mig ett slott! För jag har märkt, att kungar och mäktiga herrar alltid bo i slott, och då behöver väl inte jag bo i en grotta längre. Skynda dig

och bygg mig ett slott! Men det ska vara sådant som de allra finaste slotten, där ska stå människor över porten och i små gropar i väggen.

Se, det var så, att Mumburra hade sett slott med bildstoder i nischer, och han begrep inte bättre, än att det var levande människor, som stodo där.

— Ja, gör du bara groparna, sade Mumburra till dvärgen, så ska jag nog skaffa människorna. Men jag ska inte ta stora människor, jag ska ta små barn, dem tycker jag mycket bättre om. Jag har ju redan några därinne i grottan, och jag ska nog skaffa flera.

— Men jag tror inte, att små barn skulle stå ut med det: att hela dagarna stå i ett hål på väggen, sade Trullirutt. Jag tror de skulle snart falla omkull och dö.

— Säger du det? sade jätten och såg fundersam ut. Det vore ju förargligt. Nog skulle man ju lätt kunna skaffa nya i stället, men jag vill i alla fall inte, att de ska dö. Hitta på något sätt, Trullirutt! Jag måste i alla fall ha små människor utanpå mitt slott, såsom andra förnäma herrar ha.

Jo, dvärgen hittade verkligen på ett sätt. Han byggde ett slott, där det överst under taket gick en lång gång, och i den gången fanns en rad små avlånga gluggar. När nu jätten väntades hem, måste alla barnen springa var till sin glugg och sticka ut huvudet. Och så kom jätten lunkande uppför backen och grinade så förnöjt, när han fick se hela raden med små huvud, och sade:

— Det finns då ingen, som har ett så fint slott som jag med så många små fina människor utanpå!

När han nu kom med Ivar och Lisa, ropade han högt nere i backen med dånande stämma:

— Nu, Trullirutt, nu har jag tjoget fullt. Här ä' de två, som fattades.

Ty det var jämt tjugu gluggar i Mumburras slott.

Men när jätten var inomhus eller när han var borta på vandring, behövde inte de små barnen stå där i gluggarna, utan då fingo de springa och leka i gången eller i en stor sal därinnanför, där de också sovo om natten.

God mat fingo barnen, och jätten hade ofta hem med sig åt dem både namnam och leksaker. Men i alla fall så längtade de ju mycket hem, förstås, och talade ofta om, huru de skulle kunna komma ifrån jätten. Det var dock inte så lätt, för dvärgen Trullirutt höll noggrann vakt över dem och låste alltid till porten så väl.

En dag då jätten var ute på långvandring, sutto barnen skockade i ett hörn inne i den stora salen och rådslogo ivrigt, om det ändå inte skulle kunna finnas något sätt för dem att fly.

— Jag har märkt, sade Ivar, att Trullirutt alltid slumrar till ett litet tag efter det att han ätit middag. Det är ingen lång stund, men vi skulle i alla fall hinna sticka ihjäl honom. Jag vet, var vi kan få knivar, det hänger flera stycken i köket. Och se'n kan vi ta nyckeln ifrån honom och ge oss i väg.

— O, nej, sade Lisa, inte ska vi döda Trullirutt. Han är ju aldrig elak mot oss, jag tycker han är ganska snäll, och han rår ju inte för, att jätten har befallt honom att vakta oss.

Nej, det erkände de alla, att det skulle inte vara rätt att sticka ihjäl Trullirutt.

— Kanske, om vi riktigt ber jätten allihop någon gång, då han är vid gott humör, sade en liten flicka, som hette Dora, kanske att han då släpper oss.

— O, nej, det gör han inte, sade Ivar, han kan inte begripa, att vi längta hem, han säger, att vi ha det ju så bra här och att hans mamma alltid brukade kasta rovor i ansiktet på honom, så han kan inte förstå, att vi längta efter våra mammor.

— Och så säger han, inföll en gosse, som hette Åke, att han måste ha människor på slottsmurarna, för det ha alla andra fina herrar.

— Då kunde han väl ha människor av sten och marmor, som andra ha, sade Ivar. Min pappa är bildhuggare, och han gör jämt bilder, och för inte länge sedan gjorde han flera, som stå utanpå kungens slott. Och när själva kungen kan ha bilder av sten, så kan väl jätten Mumburra också ha det.

— Ack, om vi vore hemma! mumlade lilla Dora. Hon hade gråten i halsen.

Då började Lisa sjunga en liten visa.

Hemma — där doftar det klöver,
hemma, där blommar syren,
hemma, där tvättar vår kisse
sin tass uti solens sken.

Hemma — ack, vore vi hemma!
Hemma är fagert och gott,
hemma, där är det långt bättre
än i det grannaste slott.

Hon hade en så förunderlig klar stämma, den lilla Lisa, och hon sjöng så vackert. Alla de små barnen började gråta och snyfta av hemlängtan.

Men nu var det så, att dvärgen Trullirutt hade hela tiden suttit i ett rum bredvid salen och hört vart ord, som barnen sagt. Och när Ivar talat om att döda honom, hade han rynkat ögonbrynen förskräckligt och sett riktigt elak ut. Men när så Lisa sade, att han var snäll, och alla barnen kommo överens om, att de ville ändå inte göra honom något ont, mildrades hans ansikte. Och när han hörde Lisa sjunga sin lilla visa och hörde barnen snyfta och gråta och började förstå, hur sorgligt det var för dem att vara i fångenskap, då sade Trullirutt till sig själv:

— Om jag skulle ta och hjälpa dem!

Nå, efter en stund kom jätten hem och tutade i sitt stora horn, som han alltid gjorde, när han kom nere i backen, för att barnen skulle springa till sina platser. Och när han kommit uppför backen, sade han som vanligt till dvärgen Trullirutt, som skyndat emot honom:

— Är det inte ett fint slott jag har?

— Å, jag kan just inte tycka det, svarade dvärgen.

Jätten stirrade förvånad på honom.

— Vad menar du? frågade Mumburra.

— Jo, jag menar det, svarade dvärgen, att du har bara vanliga levande människor till att pryda ditt slott med, men kungen och de allra förnämsta herrarna ha människor av marmorsten.

Jätten Mumburra såg mycket bekymrad ut. Ty han

hade börjat bli förfärligt noga med att ha allting så, som annat fint folk har det.

— Men då är ju också jag tvungen att skaffa mig människor av marmorsten, sade han.

— Ja, det tycker jag allt, att du är, sade dvärgen.

— Men hur ska jag få sådana? sade jätten. Kan du göra sådana?

Nej, det kunde inte Trullirutt. Sådana kunde endast människor göra, sade han.

— Men vi kan ju fråga barnen, om det är någon av dem, som vet, till vem man skall vända sig för att få sådana där marmorbilder, föreslog dvärgen.

Ja, det tyckte jätten var ett gott råd.

Han kallade ihop barnen och frågade dem om saken.

Lille Ivar viftade med handen och skrek:

— Det vet jag! Det vet jag! Min pappa gör just sådana bilder.

— Då ska vi bege oss till honom i morgon dag, sade jätten Mumburra.

Dagen därpå stoppade han ner Ivar i korgen och begav sig nedåt bygden. Ivar visade honom till faderns hus.

— Det är bäst du knackar på, sade jätten, när de kommo fram. Om jag knackade, skulle det lätt kunna hända, att huset ramlade omkull.

Ja, Ivar knackade. Och hans pappa, bildhuggaren, kom ut och gav till ett rop av glädje, när han fick se sin lille gosse.

Men Mumburra stoppade hastigt pojken tillbaka i korgen.

— Det var jag, som ville tala med dig, sade han. Vill du göra mig en människa av marmorsten att pryda mitt slott med? Det skall vara ett barn.

— Vad ger du mig för det? frågade bildhuggaren.

— Vad begär du? frågade Mumburra.

— Jag begär att få igen mitt eget barn, sade bildhuggaren.

Mumburra såg missnöjd ut.

— Jag skulle hellre velat, att du begärt en skäppa

guld, sade han. Men du ska väl få honom. Om en månad kommer jag tillbaka, och om du då har en vacker stenbild färdig, så ska du få din gosse, och sen kanske vi beställa flera.

En månad därefter var Mumburra tillbaka.

— Var har du bilden? frågade han.

Bildhuggaren visade en vacker vit marmorbild. Den var alldeles lik lille Ivar.

Mumburra blev mycket belåten. Han plockade upp Ivar ur korgen och sade:

— Här har du honom. Nu tar jag bilden i stället.

Men när Ivar omfamnades av sin far och mor, började han gråta.

— Vad nu då? sade de. Är du inte glad att vara hemma igen?

— Jo, det är jag nog, snyftade Ivar. Men jag tänker på stackars lilla Lisa, som är kvar hos jätten och inte får komma hem?

— Nå nå, sade jätten, lipa inte! Lisa får bli på köpet för den här bilden, eftersom jag är så nöjd med den. Och så ska du göra nitton bilder till, och allihop ska de vara små rara barn.

När folket i bygden fick höra, på vad sätt Ivars och Lisas föräldrar fått igen sina barn, kommo de till bildhuggaren och sade:

— Ack, begär våra barn i lön för ditt arbete! Vi skola nog löna dig för det.

Och bildhuggaren begärde av jätten alla de aderton barn, som vore kvar, i lön för aderton bilder, som han gjort, och när han skulle ha lön för den nittonde, begärde han, att jätten skulle lova att aldrig mera ta små barn från deras föräldrar. Och jätten lovade det.

Men när jätten den dagen kom hem till sitt slott, sade han med dyster min till dvärgen Trullirutt:

— Ja, nog är mitt slott fint, men fasligt tomt blir det efter de små bytingarna. Och nu här jag gått och lovat att aldrig röva några mera! Vad ska jag nu få för roligt?

— Du kan ställa till barnbjudningar, rådde dvärgen. En gång i veckan till exempel.

— Ja, det var ingen dum idé, utbrast jätten med ljusnande min.

Och så begav sig Mumburra en gång i veckan ner till bygden med sin stora korg på armen och ropade med dånande stämma:

— Är det några barn, som vill komma på kallas till Mumburra? Och snart samlade sig en flock omkring honom, och så plockade han korgen full och tog dem med till slottet. Och barnen tyckte det var riktigt festligt att leka däruppe och äta godsaker, när de visste, att de innan kvällen skulle bli nedburna igen i den stora korgen.

Och jätten tyckte det var roligt att se dem leka och skrattade ibland »ha ha ha», så det dånade i salarna. Och ibland, när lilla Lisa sjöng en visa med sin klara, spåda stämma, då hände det, att stora tårar trillade ned utför jättens kinder. Ty han var inte elak, jätten Mumburra, han var bara stor och tjock och ful och dum.

14. Påskafton.

Det var påskafton, och den firade man uppe i Taneddas rum. Det var mycket hemtrevligare att sitta där och äta sina ägg än att sitta nere i den stora matsalen. På några av äggen hade Tanedda ritat de lustigaste krumelurer, och på andra hade hon ritat några av de vackra arabiska bokstäverna, som Tanedda lärt sig därute, på andra åter hade hon ritat tavlor med kameler och rytare och palmer. På några av äggen funnos verser, skrivna av de fyra stora och av Sara.

En av de verser, som lästes upp, var adresserad till fru Wendel, och den lydde sålunda:

Detta ägg är mera värt än tjugo:
tag det som en hälsning ifrån Hugo!

Den versen var av Tanedda, och den väckte mycket jubel. Hugo — det var ju pappa.

Sedan man ätit äggen och Henriette varit uppe och dukat av, började man ge varann gåtor att lösa.

— Kan ni gissa den här gåtan, barn, frågade Tananna:

Två klara källor,
en ås emellan;
flödar vatten i kallan,
glad är ägaren sällan.

Barnen funderade hit och dit men kunde inte hitta rätt. Så böjde sig Tananna ned emot lilla Ia, som satt i hennes knä, blinkade och pekade först på sina ögon och så på sin näsa.

Ia gav till ett rop av segerfröjd.

— Ia vet! Ia vet! skrek hon. De ä' ödona och näsan.

Och hon var mycket stolt över att hon gissat rätt. Så hade Tananna en gåta till:

Ensam i en grotta
bor jungfru Lotta;
mörkt har hon oftast,
ljus emellanåt;
fast det inte regnar,
blir hon ändå våt.

— Vem är det, tror ni, barn?

Ja, det gick inte heller att gissa.

Tananna böjde sig åter ner till Ia, öppnade munnen och pekade på sin tunga.

Nu märkte emellertid de andra också, vad Tananna hade för sig, och de ropade alla på en gång:

— Det är tungan!

Men Ia ropade med iver: — Ia gissade först!

— Det är egentligen spanska gåtor, det där, anmärkte Tananna.

Ninga såg fundersam ut. Så sade hon allvarligt:

— Då var det inte underligt, att Ninga inte kunde gissa, för Ninga har aldrig lärt sig spanska.

Det skrattade man mycket åt, fast Ninga inte kunde förstå varför.

Men nu ville lilla Ia också hitta på gåtor.

— Vad är det, som ä — — som ä styggare än en örn? ropade hon.

Ingen visste, vad som var lösningen på den gåtan.

— Vad är det, Ia? frågade man.

Då såg Ia helt förlägen ut. Ty att man måste själv ha lösningen till en gåta som man hittade på, det hade hon inte tänkt på.

— Du kan ju säga: en drake, föreslog Tananna viskande.

— En drake, ropade Ia; en drake ä' det!

Ninga hade med sig sin docka Karin, som hon emellanåt matade med ägg. Den var allt ganska ful och illa medfaren nu, men Ninga älskade den ömt.

— Den där dockan, sade Sara kritiskt, är verkligen så trasig, så den tycker jag Ninga skulle kasta bort, när vi resa ifrån Biskra.

Ninga blev helt upprörd.

— Neej, Ninga kastar aldrig bort Karin, bedyrade hon.

— Nej, det är nog bäst, att Ninga inte gör det,

sade Tananna; Ninga kanske skulle bli lika ledsen efteråt som lille To, när han miste Röd-Maja.

— Är det en saga? frågade Ninga.

— Ja, det är en saga, sade Tananna, men en saga som är sann, och jag skall berätta den för er.

Och så berättade hon om:

Röd-Maja och Gul-Maja.

Lilla To tultade omkring i julmarknaden på sina små treåriga ben, han gick emellan syster Titti och barnjungfrun Mimmi. Där var fullt med härligheter att skåda: leksaker av alla slag, bleckkärl, pappersljusstakar och granna karameller. Så kommo de till ett stånd, där det på disken låg en hel rad av svarvade trädockor. I mitten låg en, som var målad i lysande rött med en rad svarta knappar från halsen och ända ned till fötterna.

— Den vill To ha till julklapp, skrek lille To, i det hans ögon strålade av hänryckning vid denna scharlakansröda prakt.

Titti, som var hela tre år äldre än To, närmade sig frun i ståndet och viskade:

— Vad kostar en så'n där docka?

— Tjugofem öre, svarade frun och log uppmuntrande.

— Blunda, To! sade Titti.

To lydde. Han blundade av alla krafter, under det han log av förtjusning, ty han anade, vad som skulle ske.

— Ser Mimmi, viskade Titti, jag har inte köpt nå-

gon julklapp åt To än, och tjugofem öre är inte dyrt? Säg, Mimmi!

Hon tog upp en tjugofemöring ur sin lilla portmonnä, räckte den till frun i ståndet och fick i stället den röda

trädockan, inlagd i ett brunt papper.

— Nu får To öppna ögonen igen, sade Titti.

Och To öppnade ögonen och sneglade hjärteglad på det nya paketet, som Titti bar under armen.

Julaftonen kom. I julgranen brunno ljusen så glimmande klara, och kring det stora bordet i salen sutto alla barnen och sågo med tindrande blickar emot pappa och mamma, som hade emellan sig en stor klädkorg, ur vilken

de togo upp julklapparna.

Nu tog pappa upp ett paket, som var adresserat till Otto. Otto var Tos riktiga namn.

— Det är Titti, som har ritat det namnet, det ser jag, sade äldste bror, i det han i förbifarten kastade en blick på utanskriften.

To slet upp papperen med förväntansfull glädje skimrande ur de stora, blå ögonen. Jo, mycket riktigt: där lyste hon emot honom, den röda dockan i all sin glans.

— Titta, mamma, ropade lille To förtjust, titta, vad To har fått av Titti!

Och både mamma och pappa och syskon beundrade vederbörligen Tos röda skatt.

— Och så bra, att den inte lätt går sönder, sade mamma.

— Säg, To, vad ska din docka heta? frågade Titti intresserad.

— Hon ska heta Maja, förklarade To ögonblickligen med stor bestämdhet.

Maja blev lille Tos käraste leksak. Han hade henne med sig i sängen, när han sov, han släpade henne med sig, när han var ute och gick, och han kunde sitta och prata med henne långa stunder. Snart nog började Maja se rätt illa medfaren ut, den röda färgen var borta fläckvis, och några av hennes små, runda, svarta knappar voro till hälften utplånade. Men To älskade henne inte mindre för det.

När nästa jul nalkades, frågade mamma en dag sin lille pys:

— Nå, lille To, vad vill du allra helst ha till julklapp?

— En ny Maja, svarade To strax.

— Jaså, börjar du tycka, att din gamla Maja är bra ful nu?

— Nej, sade To, Maja är vacker, men Maja vill ha sällskap.

Så kom julaftonen, och To fick en ny trädocka från julmarknaden, en, som var gul för omväxlings skull.

— Vad ska hon heta? frågade syster Titti.

— Hon ska heta Maja, svarade lille To med sin trygga stämma.

— Men din gamla docka heter ju också Maja! Man ska väl kunna skilja dem åt.

— Den nya ska också heta Maja, vidhöll lille To med orubblig en-
vishet.

Och så fick man skilja på de båda Majorna genom att kalla den ena för Röd-Maja och den andra för Gul-Maja.

Röd-Maja och Gul-Maja kommo väl överens. De vore ju också alldeles lika med sina små svarta ögon, som sågo ut som pepparkorn, och med raka svarvade armar, som hängde stelt ned utmed sidan.

Många gånger

dansade Titti och To med dem i barnkammaren, hållande dem i de styva armarna, vilka aldrig släppte sitt tag i kjolen.

Men om kvällarna var det alltid Röd-Maja, som To ville ha med sig i sängen. För hans trofasta lilla hjärta

var gamla Röd-Maja alltid den käraste, hur urblekt och ful hon än måtte bli.

En dag under sensommaren, medan man bodde ute vid Alvik, höllo Titti och To på att leka med dockorna ute i gröngräset. Då kommo Erik och Karl, de båda större bröderna, som voro hela tio och elva år gamla, och Erik sade:

— Hör på, småttingar, nu ska ni få se på ett ändå mera livat sätt att dansa om med Majorna.

Han tog en segelgarnståt, trädde den i hålet emellan Röd-Majas ena styva arm och den svarvade kroppen och trädde så upp Gul-Maja på samma sätt.

— Nu ta vi i ring allihop! ropade han.

Och så höll han i ena ändan av segelgarnståten, och To höll i andra ändan, och så togo alla barnen i ring och dansade. Och Erik och To svängde med tåten, så att Majorna snurrade omkring och slog emot varandra. Det såg mycket lustigt ut, och barnen skrattade högt.

— Nu ha de livat, må ni tro, de små Majorna, skrek Erik och svängde ännu häftigare med tåten.

Men i nästa ögonblick damp Röd-Maja i backen.

Dansen avstannade tvärt. Vad hade hänt?

Jo, Röd-Maja hade brutit armen av sig. Hon hade inte tålt vid de häftiga stötarna, gamla Röd-Maja, hon hade slagits sönder mot Gul-Maja.

Ett ögonblick stodo alla bestörta. Så utropade Erik:

— Vi ska begrava Röd-Maja! Det ska bli livat!

— O, nej, ropade Titti förfärad, Röd-Maja är inte död, hon har bara brutit armen! Man dör inte av att man bryter armen.

Men nu var det så, att barnen några dagar förut hade begraft en liten fågel, som de hittat död i skogen. Det hade varit mycket vackert och högtidligt, de hade tågat i procession, bärande fågeln, som var nedlagd i

en cigarrlåda, under det de sjöngo: »Glad såsom fågeln»; den sången passade så bra för tillfället, tyckte de. De stora gossarna kände sig helt tilltalade av tanken på att åter få vara med om en sådan högtidlighet, och även lille To blev hågad för saken, i synnerhet som han kände sig helt smickrad, när äldste bror bad honom om tillåtelse att få ställa till en storartad begravning för hans docka. Tittis protester hjälpte inte, saken blev beslutad.

Man tågade av i gåsmarsch, främst To bärande Röd-Maja, så äldste bror bärande en spade, så Karl, som av alla krafter bearbetade en liten leksakstrumma, och sist Titti, som bar en blomsterkrans men in i det längsta hoppades, att Röd-Maja dock skulle kunna räddas. Men ack — hennes hopp sveks. Uppe i tallbacken, där man gjorde halt, grävde Erik en grav, To stoppade ned Röd-Maja, så sköttades jorden igen, och man sjöng åter »Glad såsom fågeln», fast den inte passade så riktigt bra nu.

Men några dagar senare greps lille To av ånger över vad han gjort och av saknad efter sin Röd-Maja. Titti, som fick del av hans samvetskval, utropade genast glad:

— Då går vi och gräver upp Maja igen!

Och så begåvo sig Titti och To till tallbacken och begynte gräva. De trodde, att de visste precis, var Röd-Maja blivit begravnen, men det befanns, att det icke var så lätt att få tag på just den rätta platsen. De grävde och grävde, men ingen Maja hittade de. Så kommo några regniga dagar, då man ej kunde gräva, och så kom september, och man flyttade åter in till staden.

En dag längre fram på hösten, då snön föll i stora flingor, stod lille To vid fönstret och grät.

— Jag tänker på stackars Röd-Maja, snyftade han. Tänk, så kallt hon har det nere i jorden, och så snöar det på henne också.

Och Titti började också gråta. —

Några dagar före jul kom Anders upp på besök. Anders var son till trädgårdsmästaren, som bodde ute vid Alvik. Alla gossarne voro ute, det var bara Titti, som var hemma, när Anders kom. Hon stod ute i köket, där Anders bjöds på mjölk och smörgås, och hörde Anders berätta allehanda nyheter från Alvik.

— Och tänk, sade Anders, att i förra månaden, när vi skulle börja gräva i tallbacken, där det ska bli en ny potatiskällare, så hittade vi en trädocka, det var allt den, som lille To brukade leka med.

— O, var det Röd-Maja! utropade Titti, strålände av fröjd. Varför tog inte Anders den med sig?

— Hå, den var ju så gammal och ful, vet jag, så inte tänkte jag ni brydde er om den.

Men Titti försäkrade, att To skulle bli hjärteglad över att återfå sin Maja, och hon lyckades få Anders att lova lämna upp den i nästa vecka, då han åter skulle in till staden med sin far för att sälja julgranar.

Titti talade inte om saken för To, när han kom hem, och inte för någon annan heller utom för mamma.

När To den julaftonen fick ett stort brunt paket med utanskrift från Titti, såg han förundrad på sin syster och sade:

— Men, Titti, jag har redan fått en julklapp av dig!

Titti log med ögonen glänsande av förväntansfull fröjd.

— Öppna du bara, To! sade hon.

To slet upp de många pappersomhöljerna. Och se: Vem fick han skåda om inte sin gamla Röd-Maja!

Med ett rop av förtjusning tryckte han henne till sitt bröst.

Hon var mycket urblekt, stackars Röd-Maja, där syntes blott några spår här och där av den förr så granna färgen, men de små svarta ögonen blickade trofast på To, och

han tyckte, att de sade: — Jag förlåter dig, att du stoppade ned mig i den svarta jorden.

Röd-Maja fick dansa med i den muntra ringdansen kring julgranen, och när hon sedan satt i lille Tos famn, medan mamma högt läste det sköna julevangeliet och därpå talade med sina barn om huru vi alla böra vara tacksamma för allt gott Gud givit oss, då tänkte lille To, att nog voro både han och Röd-Maja glada och tacksamma över att hon inte längre behövde ligga i sin kalla, våta grav.

— En saga till, bådo barnen.

— Nej, nu kommer jag inte ihåg någon saga mer i kväll, sade Tananna, men ni ska få höra en visa, som heter:

Den första bekantskapen.

Kalven kommer skuttande i flygande fläng
över grönan äng;
katten kommer tassande tyst på tå
bland det täta strå.

Kalven han stannar och säger: — Bu,
hvad heter du?
— Jag heter Kisse-Katt, och i stugan jag bor
hos Britta-mor.

Men vad heter du, som kommer i fläng
över grönan äng?
— Jag heter Kulle-Kalf, och i la'gårn jag bor,
och kon är min mor.

— Bu, du Kisse-Katt, vad äter du för mat?
— Jag lapar från fat
den skönaste mjölk, och ibland vid vårt hus
jag kniper en mus.

— Men säg, du Kulle-Kalv, du som bölar ditt 'bu',
vad äter då du?

— Än äter jag mjölk, som jag får av mor,
men när jag blir stor,

då betar jag gräset så friskt och skönt,
som nu gror grönt.

— Miau — det var knapert: att äta det strå
jag trampar på!

— Bu, du Kisse-Katt, ska vi leka ett tag,
vi, du och jag?

— Miau, nej jag tror, du är mig för stor. —
jag går in till mor!

— En visa till om djur, för det är det roligaste jag
vet, bad Gathi.

Tananna funderade ett tag.

— Nåväl, jag ska berätta för er om två kissar, som
voro ute i månskenet.

Kissarna på taket.

Stor och kolsvart en katt
vankar ute en natt
på de sluttande mossstupna taken.
Staden vilar så tyst,
ej förnimmes ett knyst;
bara månen på fästet är vaken.

— Miau — ett jamande ljud.
Det var kisse, som bjöd
upp sin fru att på takåsen vandra.

— Månen skiner så vit;
kom, min missa, kom hit,
så spatsera vi här med varandra.

— Miau — där tassar hon nu,
vit och näpen, hans fru,

kliver nätt mellan takglugg och skorsten.
— Miau — därnere en hund
gör i gränden sin rund —
det är därför jag rädd reser borsten.

— Vov. vov. vov! — — Hör, hur grov
nu han skäller, den bov,
skäller häftigt mot kissar och måne.
— Miau — den kolsvarta katt
jamar lugnt — miau, min skatt,
var ej rädd! Ty den där är en fåne!

Han må gärna gå på!
Så det ordnats ändå
— ganska vist! — att en hund ej kan klättra.
Därför trygga vi gå,
vi — och månen också!
Han må skälla: vov. vov. vov et ce'ra.

— Nej men nu ska allt barnen gå och lägga sig,
sade mamma.

— Ja, sade Tananna, det är nog bäst — annars kanske
det går er, som det gick lille Jesper.

— Hur gick det med Jesper?

— Jo, det ska ni få höra. Det finns en visa om

Lille Jesper.

Den lille Jesper sitter
i stugan bredvid mor;
och far han sitter och läser
ur en bok så tjock och stor.

Då börjar Jesper gäspa:
— O-ho-, en gäsp han drar.
— Men tyst då, Jesper lilla,
sa mor, — och hör på far!

Men Jesper bara gäspar,
— Oho — han gäspar i ett.
— Nej vet du, Jesper, sa mamma,
nu ta vi till reträtt.

Och så får Jesper krypa
i sköna sängen ner.
Och när han sött har somnat,
då gäspar han ej mer!

Just som Tananna slutat visan, gäspade lilla Ia till
en stor gäspning.

— Jo, där syns det, att det är hög tid på att ni
gå, sade mamma.

15. I majorens trädgård.

Mamma, få vi inte gå till majorens trädgård i dag,
bådo barnen en morgon. Han frågade oss i går,
om vi inte snart skulle komma och hälsa på honom igen.

— Jo, vi skulle ju kunna gå dit i dag, sade fru
Vendel. Det är rätt längesen vi voro där, och Tananna
och Tanedda ha ju inte sett den än.

Barnen hoppade av fröjd, då de gåvo sig i väg.
Majorens trädgård var full av blommor och orangeträd,
och han var alltid mycket benägen för att dela med sig
av vad han hade.

När man gick genom parken, sutto Ali och Bachir
där på en bänk. De reste sig, hälsade, och då de hörde,
vart de svenska damerna skulle begiva sig, frågade de,
om de fingo följa med.

— Vi känna också den gamle majoren, sade de, och
han har bett oss komma och hälsa på honom.

Jo, de fingo visst följa med.

Det var en rätt lång väg till majorens trädgård. Den låg borta i »Gamla Biskra», såsom en del av oasen kallas, vilken huvudsakligen är uppfylld av palmlunder och av infödingarnas lerhyddor. Man gick emellan gråa lermurar, över vilka höjde sig stolta palmer och knotliga fikonträd och granatträd med praktfullt högröda blommor. Här och där sågs en trädgård stå översvämmad av vatten, och Ali och Bachir förklarade, hurusom det är noggrannt bestämt, vilken dag i veckan var och en får bevattna sin trädgård genom att öppna sina fördämningar till de kanaler, som överallt genomkorsa Biskra. Alla ha noga reda på, vilka dagar var och en har rätt till, och om någon märker, att hans granne öppnat dammluckorna på olovlig dag, skyndar han sig att anmäla honom. Och den skyldige får straff såsom för stöld, ty det finnes intet överflöd på vatten, och om en slösar därmed, bli de andra lidande därpå.

De hade gått en stund på slingrande vägar, då de kommo till majorens port. De trädde in, och både Tannedda och Tananna måste brista ut i förtjusta utrop, då de för första gången sågo denna underbara trädgård.

Palmer och orangeträd var man ju van vid, och höga pisangträd med underliga jätteblommor, vilka äro så stora som ett barnhuvud, hade man ju också sett förut i Biskra. Men vilken mängd av rosor och kamelior här fanns och heliotroper, som växte som träd, och vilka massor av andra de härligaste blommor!

Den gamle majoren gick själv klädd i blus och grävde i jorden.

— Välkomna, sade han fryntligt, det var då roligt, att ni kommo! Nå, mina små vänner, tillade han, vänd till barnen, tror ni, att ni skulle kunna äta några apelsiner.

Och han började genast skära av blommor och ge

åt de vuxna, och åt barnen avbröt han hela grenar från orangeträden — grenar där det hängde fyra, fem gyllene apelsiner ibland de mörka glänsande löven.

Inne i trädgården fanns en hydda täckt med palmgrenar, och därinne hade majoren en liten spis.

— Nu måste jag koka kaffe åt er, sade majoren, jag kan koka riktigt äkta arabiskt kaffe, skall jag tala om.

Medan majoren sysslade med kaffet därinne, suto hans gäster på ett par bänkar och sågo sig omkring i den praktfulla trädgården, där en arab i vit burnus och en neger i gul gondora borta i ett hörn grävde i jorden.

— Det här är verkligen som en trädgård i en saga, sade Tananna.

Barnen lystrade strax till ordet saga.

— Berätta en saga, Tananna! bådo de.

— Det skulle verkligen vara bättre, om herr Bachir berättade en saga, sade Tananna. Här skulle det just passa med en riktig österländsk saga.

Bachir ben Djouad var genast villig. Och så berättade han

Sagan om prins Bureddin och Vizavara.

Det var en gång en konung i landet Persien, som hade en enda son. Denne, vilkens namn var Bureddin, hade sin största lust i att ströva ute i skogarna och jaga. Allrahelst gick han därvid allena, änskönt hans fader, som fruktade att något ont skulle hända hans son, bad honom att aldrig jaga utan att vara åtföljd av tjänare.

En dag, då prinsen helt allena länge strövat omkring i skogen utan att ha mött något viltbråd, varsnade han, just som solen höll på att gå ned, en stor vacker fågel med blåskimrande vingar och vitglänsande bröst, som satt

uppe i ett träd. Prinsen lyfte sin båge för att avsända en pil mot fågeln. Denna rörde sig icke från grenen, men till sin förvåning hörde prinsen, huru fågeln klagande ropade liksom med människoröst:

— Skjut mig inte! Skjut mig inte!

Detta tycktes prinsen i hög grad sällsamt, och ehuru han ogärna ville vända hem utan något jaktbyte, hade han dock ej hjärta att fälla denna fågel, som med människostämman bad för sitt liv.

Han sänkte bågen och tog pilen ifrån strängen.

I detsamma gick solen ned, och det skulle ha blivit helt mörkt, om icke halvmånen lyst på fästet. Vid dess ljus såg prinsen, huru fågeln hastigt lyfte på vingarna och flög inåt skogen. Men då prinsen gick hemåt i månljuset, medan schakalerna tjöto omkring honom, tänkte han hela tiden på den underliga fågeln.

Dagen därpå var han åter ute i skogen för att jaga. Medan han strövade omkring, fick han höra avlägsna ljud som av yxhugg. Han gick åt det håll, därifrån ljuden hördes, och såg en man, som med en yxa höll på att fälla en stor dadelpalm.

— Varför fäller du en palm, som bär frukt? frågade prinsen förundrad.

Mannen suckade tungt.

— Det är på befallning av Vizavara, svarade han. Och så fortsatte han ivrigt att hugga.

Prinsen undrade, vem denna Vizavara var, som mannen måste lyda, men då vedhuggaren såg ut som om han icke önskade frågor, sade prinsen intet mera utan fortsatte sin vandring genom skogen.

Efter en stund hörde han ett porlande av vatten, och då han var törstig av värmen, begav han sig ditåt. Han kom efter en stund till en bäck, som flöt fram emellan

klippor. Vid bäcken satt en man och metade, och just i detta ögonblick fick han upp en stor fisk.

Det förundrade prinsen att se, att mannen härvid alls icke såg glad ut, såsom annars var och en plägar göra, vilken just gjort en god fiskefångst.

Och han sade till mannen:

— Gläder du dig icke åt att ha en så skön fisk att bära hem?

Mannen suckade tungt och sade:

— Det är icke till mitt hem jag skall bära den utan till Vizavara.

Det föll prinsen underligt före att åter höra detta namn. Men fiskaren vände bort sitt huvud, som om han icke ville höra några vidare frågor, och prinsen begav sig vidare, sedan han släckt sin törst i bäckens vatten.

En stund därefter hörde han vinandet av en båge. Och undrande vilken annan skytt, som vore ute och jagade i denna skog, begav han sig åt det håll, varifrån ljudet kom.

Han varnade nu under en sykomor en jägare, som lyfte upp och kastade över sin skuldra en ung antilop, som han nyss fällt. Men jägarens panna var mulen och dyster, och prinsen kunde icke avhålla sig från att fråga:

— Gläder du dig icke åt ditt sköna byte?

Då suckade jägaren och sade:

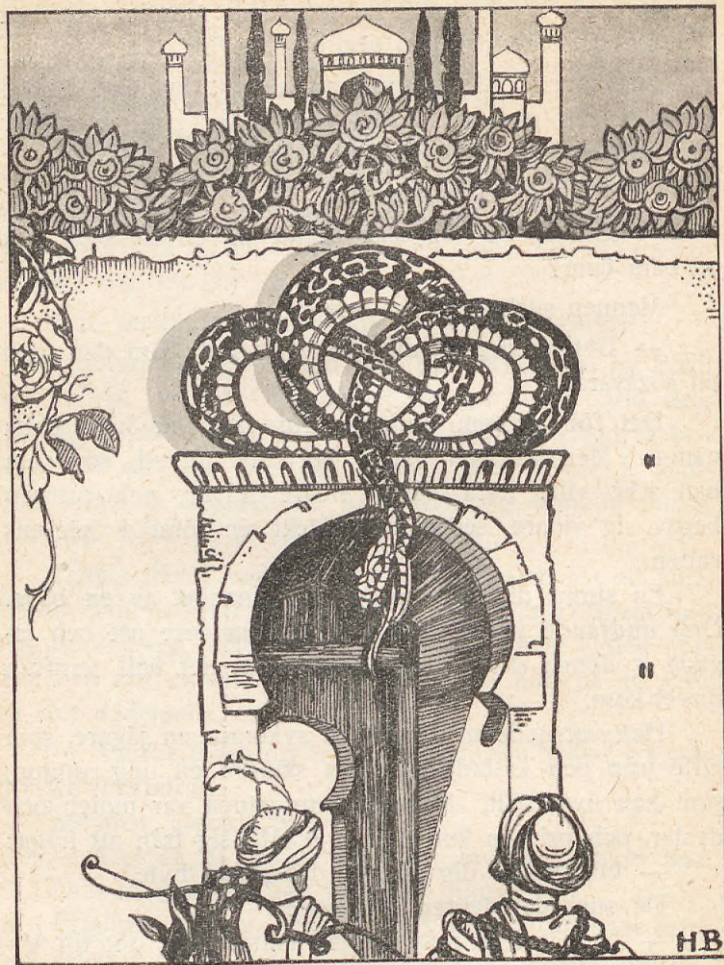
— Det är icke mitt, ty jag måste bära det till Vizavara.

Då kunde prinsen icke längre hålla sig utan utbrast:

— Men vem är då denna Vizavara?

— Det skulle du aldrig ha frågat, sade jägaren sorgset.

I detsamma drog han fram ur sin burnus en ränn-

snara och kastade den kring prinsens axlar och hals så hastigt och skickligt, att prins Bureddin ej hann draga sig undan. I nästa ögonblick voro prinsens armar bundna, och ränsnaran, som låg kring hans hals, tvang honom att följa jägaren, vilken nu med snabba steg begav sig

bort, bärande sitt jaktbyte på skuldran och ledande prinsen efter sig.

De gingo genom skogen och kommo till sist fram ur denna och ut på en vidsträckt slätt, som prinsen aldrig förr sett. Mitt på slätten låg en stor trädgård, inhägnad av höga murar, och ur trädgårdens lövverk uppstucko tornen av ett slott.

Mot denna trädgård styrde jägaren sina steg. När de kommo närmare densamma, varsnade prinsen att över porten, som ledde in till trädgården, låg en stor orm, vilken rullat ihop sig till en ring, med huvudet nedåt, så att man icke kunde gå in genom porten utan att den långa kluvna gadd, som hängde ut ur ormens mun, nästan vidrörde ens huvud. Ormen var betäckt med grönglänsande fjäll, och hans ögon gnistrade gula och hotande.

Prinsen trodde, att jägaren skulle hejda sig vid åsynen av ormen, men då han tycktes ännu lugnt fortsätta, utbrast prins Bureddin:

— Ser du då icke ormen, som lurar på oss?

— Han ligger där och vaktar trädgården, svarade jägaren, och han gör intet ont åt den, som tjänar Vizavara.

Men när prinsen trädde in under portvalvet och mötte ormens elaka ögon, som spejande och hotande sågo in i hans och kände hans vidriga andedräkt helt nära, ryste han till, änskönt han annars var en tapper man.

Då de kommit in i trädgården, måste han emellertid häpna över dess skönhet, ty aldrig hade han sett så höga träd, så många ljuvliga blommor och ett så härligt springvatten som det, vilket surlade i trädgårdens mitt.

Invid detta springvatten sågs en skön, ung prinsessa i praktfulla kläder vila på några guldbroderade sidendynor, medan runt omkring henne en flock slavinnor med stora palmlblad viftade svalka åt henne.

Den sköna prinsessan såg på jägaren och hans fånge

och log. Och prins Bureddin såg, att hennes leende var grymt och att hennes ögon voro hårda och kalla.

— En ny slav! utbrast hon. Det var bra — jag behöver ännu många slavar.

Hon räckte ut sin hand, doppade den i fontänens vatten och stänkte så några droppar mot prinsens panna, i det hon hastigt mumlade några ord.

I samma ögonblick som prinsen kände vattendroparna på sin panna, erfor han en underlig känsla, som om han på något sätt bleve förvandlad — han visste ej hur; som om han mist något — han visste ej vad.

Åter ljud prinsessans stämma klar och skarp och gäckande:

— Nu är du prinsessan Vizavaras slav, sade hon. Du måste lyda mig — vad helst jag befaller dig. Lös honom nu, tillade hon, vänd till jägaren. Han löper ändå icke bort.

Och då jägaren nu löste prinsen ur den rännsnara, i vilken han varit fångslad, märkte prinsen på vad sätt han blivit förvandlad, då vattnet från fontänen stänkte på hans panna: han hade mist sin vilja, han stod som under en förtrollning och måste i allt lyda prinsessan.

— Gå dit bort, sade prinsessan, pekande mot en inhägnad i trädgården, för ut de getter, som där äro instängda och låt dem beta ute på slätten! Detta skall bliva ditt arbete. Men varje kväll innan solnedgången skall du vara tillbaka med din hjord.

Prinsen gick bort till fållan, öppnade en grind och när de instängda getterna skyndade ut, drev han dem genom trädgårdens port ut på den stora heden.

Men när kvällen nalkades, drev han dem åter in i fållan. När han gjort detta, kom jägaren emot honom och sade i bedjande ton:

— Du vredgas väl icke på mig, därför att jag tog

dig till fånga? Jag måste ju lyda prinsessans bud: att vem helst, som uttalar hennes namn, måste göras till hennes slav.

— Nej, jag vredgas icke på dig, sade prinsen. Jag förstår, att du gjorde, vad du måste göra.

Jägaren visade honom nu till det hus, där alla prinsessans slavar bodde. Och sedan prinsen fått en enkel måltid, bestående av ris och dadlar, lade han sig till vila. Just som han skulle somna, hörde han en nyckel vridas till. Där fanns intet fönster utåt på byggnaden, där han låg, men nära hans huvud var en smal springa i väggen, och genom denna kunde han se ut. Och han märkte i den månljusa natten, huru prinsessan Vizavara själv låste till porten på den byggnad, där hennes slavar sovo — som om hon dock ej vore fullt viss om deras lydnad under nattens stillhet.

Som nu prinsessan låst porten och vände sig om för att vandra bort genom den allé av cypresser, vilken förde till slottet, där hon bodde, kom där plötsligt fram en gestalt ur dunklet, en jättehög gestalt, som med tysta, snabba steg följde efter prinsessan. Gestalten bar en vid, fladdrande kappa, som skimrade i grönt. Då han ett ögonblick såg sig spejande omkring, varnade prinsen, att hans ögon voro gnistrande gula med en lömsk och élak blick.

Prins Bureddin såg den grönklädde främlingen med några hastiga steg hinna upp prinsessan; hon spratt till och såg skrämnd ut, när han lade sin hand på hennes skuldra.

Men främlingen följde henne, så långt prinsen kunde se.

Följande morgon berättade prins Bureddin för jägaren, vad han sett, och sporde vem denne främling kunde vara. Jägaren ryste till, sig sig omkring med en ängslig blick och sade undvikande:

— Det är bättre att icke tala om detta.

Som nu prinsen en dag satt ute på slätten i skug-

gan av en hög, enslig palm, vaktande getterna, vilka betade omkring honom, kom han att tänka på, huru han haft det i sin faders palats, där hundra tjänare lydde hans befallningar, och han tänkte på huru hans fader, konungen, måste sörja över hans försvinnande. Och vid det att han tänkte på detta och på huru eländigt hans liv nu var, brast han i gråt.

I detsamma hörde han suset av vingslag uppöver sig. Han blickade upp och såg en stor fågel, vilken slagit sig ned i palmträdet över hans huvud; det var en skön fågel med silvervitt bröst och blåglänsande vingar. Och prinsen igenkände fågeln — det var densamma, som en gång bett honom om sitt liv och som han då skonat.

— Varför gråter du? frågade fågeln.

— Skulle jag icke gråta, svarade prinsen, jag som är en konungs son men nu är dömd till att vakta Vizavaras getter.

— Fatta mod! sade fågeln. Om du ock är en av den mäktiga Vizavaras slavar, skall du likväl bliva fri. Vet, o prins Bureddin, att jag är fågeln Araf, som är väl förfaren i mångahanda visdom, och emedan du en gång skonat mitt liv, då jag var värnlös — ty varje dag är jag en stund just vid själva solnedgången ur stånd att röra mig — så vill jag nu hjälpa dig.

Fågeln flög bort emot skogen; efter en stund kom han tillbaka bärande ett grönt blad i sina klor.

— Slut dina ögon och vänd ditt ansikte uppåt, sade fågeln.

Prins Bureddin gjorde så; fågeln släppte det gröna bladet, som fladdrade ned och föll på prinsens panna, medan fågeln Araf sjöng en sällsam sång. I detsamma kände prinsen, att hans förtrollning var hävd.

Han sprang upp från sin plats, skakade på sig och utbrast glad:

— Äntligen är jag fri!

— Nu är det bäst du strax begiver dig härifrån, sade fågeln Araf. Jag skall visa dig vägen till din faders rike.

Men prinsen sade:

— Nej, jag vill icke begiva mig härifrån utan att försöka hjälpa alla dem, som varit mina kamrater. Finns det icke någon möjlighet att rädda också dem ur Vizavaras våld?

— En möjlighet finnes visserligen, sade fågeln, men det blir både svårt och farligt.

— Jag vill i alla fall försöka, sade prinsen. Säg mig blott, hur jag skall göra!

— Du känner, sade fågeln, den orm, som vaktar porten till Vizavaras trädgård?

— Ja, sade prinsen, det är ingen dag jag går igenom denna port, utan att jag ryser vid att se dess elaka ögon.

— Varje dag vid middagstiden, fortfor fågeln, då prinsessan och alla hennes tjänare slumra in i den starka hettan, sover också ormen en stund. Och i morgon skall jag just vid den tiden sitta i ett träd ej långt ifrån honom och sjunga en troltsång, som söver honom djupare än vanligt. Du skall då begiva dig upp på muren — jag skall visa dig ett ställe, där du kan klättra upp. Gå sedan med varsamma steg uppe på murkrönet, tills du kommer till porten, grip hastigt ormen, som ligger där i sin dvala hopringlad och styv, och slunga honom ned mot prinsessan. Men sikta väl, så att han faller likt en ränsnara om hennes hals. Då är hennes trolldomsmakt bruten. Men i kväll, när du går in igenom porten, och i morgon bittida, när du går ut igenom densamma, kom då ihåg att sänka ditt huvud, så att ormen ej ser dig in i ögonen: gör han det, så märker han strax, att du

ej längre är en slav, och han skall då störta sig över dig och döda dig.

Prinsen följde fågelns råd, och följande dag kort före middagstiden lämnade han sina getter, som betade ute på heden, och begav sig åter till Vizavaras trädgård.

Han klättrade uppför ett träd, som stod utanför muren, svingade sig därifrån upp på murkrönet och smög sig varligt fram emot porten, där ormen låg. Han hörde huru fågeln Araf från en gren i närheten sjöng sin sövande sång, och han märkte, att ormen sov djupt och hårt. Innan han fattade i det grönskimrande odjuret, kastade han en blick nedåt på prinsessan, som låg vid fontänen och slumrade på sina silkeskuddar. Hon var mycket skön, och nu då hon sov, märktes det ej, att hennes uttryck var hårt och kallt.

— Det vore dock stor skada, om hon skulle bli dödad, tänkte prinsen. Kanske ormen kommer att bita ihjäl henne, då han så oförmodat blir slungad emot henne.

Ett par ögonblick stod han obeslutsam. Men så kom han ihåg, att det gällde att rädda många människor — det kunde inte hjälpas, om också prinsessan bleve dödad — hon hade ju väl förtjänt sitt straff.

Han grep med båda sina händer om den fjälliga, slemmiga kroppen och lyfte upp den. Det var tydligt, att ormen sov mycket hårt, ty han rörde sig icke — låg fortfarande i ring, så styv som om han varit av trä. Snabbt kastade prinsen odjuret mot Vizavara. Han hade måttat väl, ormen föll ned likt en tjock ring om prinsessans hals. Men prinsen hann ej mer än just märka detta, då plötsligt en eldstrimma sköt upp liksom ur jorden, marken bävade, ett skri av fasa förnams liksom från hundra strupar. Prinsen tog ett språng från muren ned i trädgården — han måste se, vad som var å färde. Men nu invärvdes hela trädgården i en tjock, svart rök, och han själv förlorade medvetandet.

När han en stund senare åter kom till sans, såg han prinsessan Vizavara stå böjd över honom och betrakta honom med oro. Med förundran mötte han prinsessans blick: hon var ju som förvandlad. Lika hård och grym

som hon förut sett ut, lika god och mild var nu hennes blick.

— Tack, prins Bureddin, sade hon med mjuk och blid stämma, tack för att du räddat mig ur förtrollningen! Men säg mig — är du sårad? Kan jag hjälpa dig?

Prinsen sprang upp.

— Nej, jag är alls icke sårad, sade han.

Han kastade en blick omkring sig. Ingenting i trädgården var förändrat, utom att en lång svart fåra hade gräfts ned i den gröna gräsmattan, liksom en blixtnär farit fram och svett hål i jorden.

— Det är spåret efter ormen, sade prinsessan med en rysning. Knappt hade han glidit ned från min hals, förrän det bröt flammor ut ur hans gap — flammor som förtärde honom själva. Han tycktes vilja gräva sig ned genom jorden, men inom blott några ögonblick var han förintad — blott kol och aska var kvar av den, som så länge pinat mig.

Prinsessan teg ett ögonblick; så fortsatte hon:

— Jag vill förtälja för dig, prins Bureddin, vem jag är och huru jag kommit hit. Vet, att jag är en dotter till sultanen av Samarkand; en mäktig trollkarl vid namn Hakem förälskade sig i mig, men då han begärde min hand och min fader, som älskade mig högt, sade mig, att jag själv skulle få bestämma, vilken man jag ville tillhöra, svarade jag genast nej. Hakem bjöd mig de härligaste skatter, han sade mig, att han skulle göra mig till drottning över det största rike jorden skådat, om jag blott ville bli hans, och då jag likväl nekade att bli hans maka, frågade han mig, vad det var hos honom, som misshagade mig. Jag svarade utan tvekan, att det var det, att jag kände han var en ond människa. Då blixtrade hans ögon till i ursinnig vrede, och han sade mig de förfärliga orden: »En gång skall du bli lika ond som jag, och då skall du älska mig.»

Kort därefter lyckades han röva bort mig ifrån min faders palats och förde mig så hit till detta slott och denna trädgård, som han ordnat åt mig. Här läste han besvärjelser över mig, tills jag blev som förvandlad. Jag visste icke själv, vad som skett med mig, men jag började finna nöje i att andra blint lydde mig, och jag såg utan medkänsla, huru andra människor ledo. Hakem var det, som lärde mig, huru jag skulle göra människorna till mina slavar, och jag njöt därav. Om dagarna låg den onde trollkarlen i skepnad av en orm över porten till min trädgård, vaktande på var och en, som trädde in eller ut, men om nätterna kom han till mig i sin egen gestalt. Då sökte han göra mig ännu mera ond, än jag redan blivit: han ville ägga mig till att pina mina slavar, till att piska och slå dem. »Det är en njutning, det försäkrar jag dig,» så sade han ibland, och jag ryste, när jag såg, huru hemskt hans ögon då glimmade. »När du lärt dig förstå den njutningen, då skall du älska mig,» sade han ofta. Men dit fick han mig dock aldrig. Och ofta, sedan han i morgongryningen lämnat mig för att begiva sig till sin post, låg jag och grät över att jag blivit förvandlad. Ty jag kom dunkelt ihåg, att det varit en tid, då jag varit god, och jag kom ihåg, att jag då varit lyckligare. I synnerhet sedan du, prins Bureddin, kom hit, har jag — jag vet icke varför — oftare än förr sörjt över att jag var förvandlad. Det tycktes mig, att du måste avsky mig, sådan som jag var, och likväl hade jag som en aning, att om jag varit som förr, skulle du kanske i stället ha tyckt om mig.

Då prinsessan sade detta, blev hon så röd som en ros. Och prins Bureddin sade eldigt:

— I sanning, prinsessa, även på den tid, då du gjorde mig olycklig, kunde jag icke hata dig, och nu, då jag ser, att du är lika god som skön, nu vet jag intet, som

skulle göra mig mera lycklig, än om du ville bliva min maka och följa mig hem till min faders rike.

Medan de så talades vid, fingo de se en hel skara av människor med leende läppar och glada ögon komma vandrando emot sig: det var alla de, som förut varit Vizavaras slavar men som i samma ögonblick, som trollkarlen blivit förtärd av sin inneboende onskas eld, blivit fria från sin förtrollning. Alla tackade de prins Bureddin för sin befrielse, och många bådo att få följa honom som hans livvakt.

Och så drogo prins Bureddin och prinsessan Vizavra hän till konungen av Persien, som med outhärlig glädje hälsade sin son välkommen åter och strax ställde till med en lysande bröllopfest, dit också sultanen av Samarkand inbjöds för att än en gång få återse den dotter, som så länge varit försvunnen.

* * *

När sagan var slut, kom just majoren ut ur hyddan, åtföljd av en neger, som bar en bricka med små kaffekoppar, fyllda av tjockt arabiskt kaffe — kokt tillsammans med socker.

En stund efter det kaffet var drucket, tog man avsked och gick — lastad med blommor och orangegrenar.

I parken skildes man från Ali och Bachir.

— Om ni någon gång skulle vilja komma och hälsa på i min faders hus, sade Ali, skulle det vara oss ett stort nöje.

Och man kom överens om att snart göra ett besök i Bordsj-Dipplah, det palats där Ali bodde med sina föräldrar.

Hemfärden.

Pappa skriver, att nu är det blått av blåsippor där hemma i backarna, sade fru Vendel en dag. Och sälgen blommar, och flyttfåglarna ha kommit.

— Tänk, så vackert det då ska vara hemma på Västra-bo! sade Sara med ett längtande tonfall.

— Då springer väl den lilla sädesärlan på gården nu igen och vippar och tittar efter om ingen ska kasta några brödsmulor åt henne, sade Gathi. Men då vi inte är hemma, så får hon inga smulor.

— Dadda längtar nog också efter Ia, sade lilla Ia med fundersam min.

— Mamma, få vi inte snart resa hem? frågade Ninga i bedjande ton.

— Jo, mina barn, sade fru Vendel, det är nu bestämt, att vi skola resa härifrån i nästa vecka, — och om fjorton dagar äro vi väl hemma.

Det blev ett stort jubel bland barnen, — ännu större än när de för några månader sen fått veta, att de skulle få resa till Afrika. Hemma var dock bäst!

Men nu skulle man genast göra ett par besök, som man länge talat om — först hos Ningas vän Mabrouk, som bett henne komma och hälsa på dem, och sedan hos Ali.

Det var inte svårt att få tag i Mabrouk; han satt — såsom vanligen om morgnarna — i parken nedhukad på sandgången och tittade mot hotellet i hopp att få se sina vänner komma ut. Han sken upp av glädje och stolthet, när han fick höra, att han skulle få besök av såväl de fyra barnen som deras mor och tanter, och han satte sig strax i spetsen för tåget för att visa vägen.

Hans hem låg i Gamla Biskra. Man hade gått en stund emellan dess låga, gråa lermurar och höga, vajande

palmer, då Mabrouk stannade vid en liten trädörr lika grå som muren, och sade: — Här är det!

Han öppnade dörren, gick själv först in och nickade så leende åt de andra till tecken, att de kunde stiga på. Först kom man in i en låg, halvmörk gång med gråa lerväggar och sedan i ett rum, vars ena sida var öppen mot en palmlund. Här satt en kvinna och rörde i en gryta, som stod på marken; i ett hörn var en vävstol uppsatt, där två kvinnor arbetade, och en halvvuxen flicka gick omkring och spann på en liten slända. Det var Mabrouks mor och systrar, och de sågo alla helt glada ut åt besöket, ehuru de icke kunde tala med främlingarna, enär de ej kunde något annat språk än arabiska. Lille Mabrouk fick tjäna som tolk, så gött han kunde.

De främmande voro mest intresserade av att se på vävningen. Vävstolen bestod blott av en ram, där varpen hängde lodrätt ned; ingen skyttel fanns, utan arbeterskorna måste träda väften emellan trådarna, varvid den ena började vid ena ändan av den breda väven och höll på till mitten, där den andra tog vid. Det var tyg till en burnus åt Mohammed, Mabrouks fader.

Mabrouks mor ville gärna bjuda på det hon hade i grytan — det var couscouss, arabernas nationalrätt, som består av vetegryn och fårflott; hon stack ner en slev i grytan och bjöd den — välvilligt leende — åt fru Vendel. Men de främmande damerna bådo om ursäkt för att de inte kunde äta något; de hade helt nyss ätit frukost. Då sprang Akhela, Mabrouks äldsta syster, efter en knippa torra dadlar och räckte fram dem; något måste ändå främlingarna ha. Och så togo de allä var sin dadel och bjödo i stället på karameller, som de hade med i strutar. Och det blev stor glädje i hela den arabiska familjen över de granna, söta karamellerna, och med många nickningar och leenden å ömse håll tog man avsked.

Dagen därpå var man på besök hos Alis föräldrar. De bodde i ett stort, vitt hus — ett palats kallades det i Biskra — omgivet av en stor palmlund; där funnos inne i huset flera kringbyggda gårdar, där en mängd tjänare sutto och nyfiket tittade på främlingarna. Men rummen voro kala och dystra, och Alis mor och systrar och svägerskor sågo sorgsna och bleka ut. Och då de — såsom Ali förut berättat — aldrig gjorde någonting, så var det ju icke så underligt.

— Nog måste det vara förskräckligt, utbrast Sara, då man gick hem ifrån detta besök, att vara en arabisk kvinna här i Biskra och inte få gå utom dörren mer än några få gånger på hela året, men vore jag arabkvinna, så ville jag då hellre vara fattig än rik, ty de fattiga ha åtminstone sitt arbete.

Ja, det höllo alla med om: att ständigt sitta och göra ingenting måste vara det värsta av allt. —

Nu måste man också tänka på hur man skulle göra med Aissa. Att taga henne med till Västrabo, såsom barnen föreslogo, skulle bliva alltför besvärligt, i synnerhet som hon nu hade ett föl — en lifen lustig, grå, långörad åsnefåle.

— Vi få lov att sälja Aissa, sade fru Vendel.

Och så begav hon sig en dag till torget, åtföljd av Sara, som ledde Aissa vid grimman, medan fölet skutade efter.

På torget träffade fru Vendel en arab hon kände, som strax erbjöd sig att hjälpa till med försäljningen. Och så blev det auktion, och en gammal grå arabgubbe köpte åsnan och hennes fåle. Fru Vendel och Sara klappade Aissa och fölet till farväl, och bådo gubben att vara snäll emot dem. Och det lovade han.

* * *

*

Dagen för avfärden kom. När de små flickorna gingo omkring på hotellet och togo avsked, sade alla: — Kom snart igen! Till och med köksaraberna bådo: — Kom snart igen till Biskra!

Och lilla Ia svarade med mycket allvar: — Ia vet inte säkert, men det kan hända, att Ia kommer tillbaka.

Nere vid tåget voro ganska många arabvänner för att taga avsked. Där voro Ali och Bachir — som lovade att snart komma och hälsa på i Sverige —, där var Mabrouk och ännu flera. Mabrouk såg helt bedrövad ut. Men Ninga gick fram till honom och sade:

— Här ska du få, Mabrouk!

Och så räckte hon honom sin trähäst, som hon haft med under hela resan och som näst dockan Karin var hennes käraste leksak. Ett av benen var ju avbrutet, och den vita färgen var rätt mycket avnött, men i Mabrouks ögon var det i alla fall en stor skatt, och han sken upp av glädje och sade:

— Tack, Ninga! Får jag den verkligen?

Och då tåget rullade ut från perrongen, stod Mabrouk där leende av förtjusning och viftade med sin trähäst. —

Åter fick man ligga en natt i Constantine. Och där skildes man från Tananna och Tanedda, vilka skulle resa en annan väg hem till Sverige — över Tunis och Italien.

— Vet ni, barn, sade Tananna, då hon tog farväl av sina fyra små vänner, kanhända kommer jag någon gång att skriva en bok om allt, vad ni haft för er i Biskra.

— O ja, gör det, Tananna! ropade barnen förtjusta.

— Och kom ihåg, att då måste Aissa och Ali och Bachir vara med, tillade Sara.

— Och min sköldpadda! sade Gathi.

— Och Mabrouk! skrek Ninga.

— Och de små gazellerna! sade lilla Ia.

— Och så ritar väl Tanedda några tavlor i boken, sade fru Vendel.

— Ja, det skall jag visst göra, sade Tanedda.

Och så stego Tanedda och Tananna upp på det tåget, som gick till Tunis, och viftade med saknad farväl åt sina kära vänner — stora och små.

En stund senare afreste fru Vendel med Tananny och barnen till Philippeville. Där tillbrakte de den sista liksom den första natten på Afrikas jord.

På morgonen, en liten stund innan man skulle begiva sig ned till ångbåten, ropade Gathi med förfärad stämma:

— Saadi är borta!

Hattasken, i vilken Saadi bodde, hade stått bredvid Gathis säng, men när hon på morgonen lyfte på locket för att säga god morgon åt honom, var han borta! Han måste ha lyft på locket själv och begivit sig ut.

Man letade över allt — under sängar och skåp; alla människor på hotellet hjälpte till att leta, men det var förgäves — rymlingen hittades icke.

Nu blåste ångbåten, och man måste gå, fast Gathi grät över sin älskade sköldpadda.

— Jag trodde, snyftade hon, att han skulle börja tycka om mig, så att han inte ville rymma ifrån mig mera.

— Gathi ska få en egen hundvalp, när vi komma hem, sade mamma tröstande. Pappa skrev sist, att Miran fått fyra valpar, som äro så söta, och en av dem ska Gathi få.

Gathi ljusnade. Det var verkligen en stor tröst.

— Vet mamma, sade hon efter en stund, jag tror, att Saadi tyckte, att han passade bäst i Afrika, och därför ville han stanna där.

— Det tror jag också, sade mamma.

Nu voro de så långt ute på havet, att Afrikas höga klippor började försvinna ur sikte.

— Nu få vi säga adjö åt Afrika, sade mamma. Och alla barnen togo upp sina näsdukar, viftade och ropade:

— Adjö, Afrika, adjö!

ILLUSTRATÖRER:

**De tre tornen i sjön Wan
Prins Bureddin och Wizavara
Prins Tahani och den vise Pramabatra**
ha illustrerats av HEDVIG BJÖRKMAN.

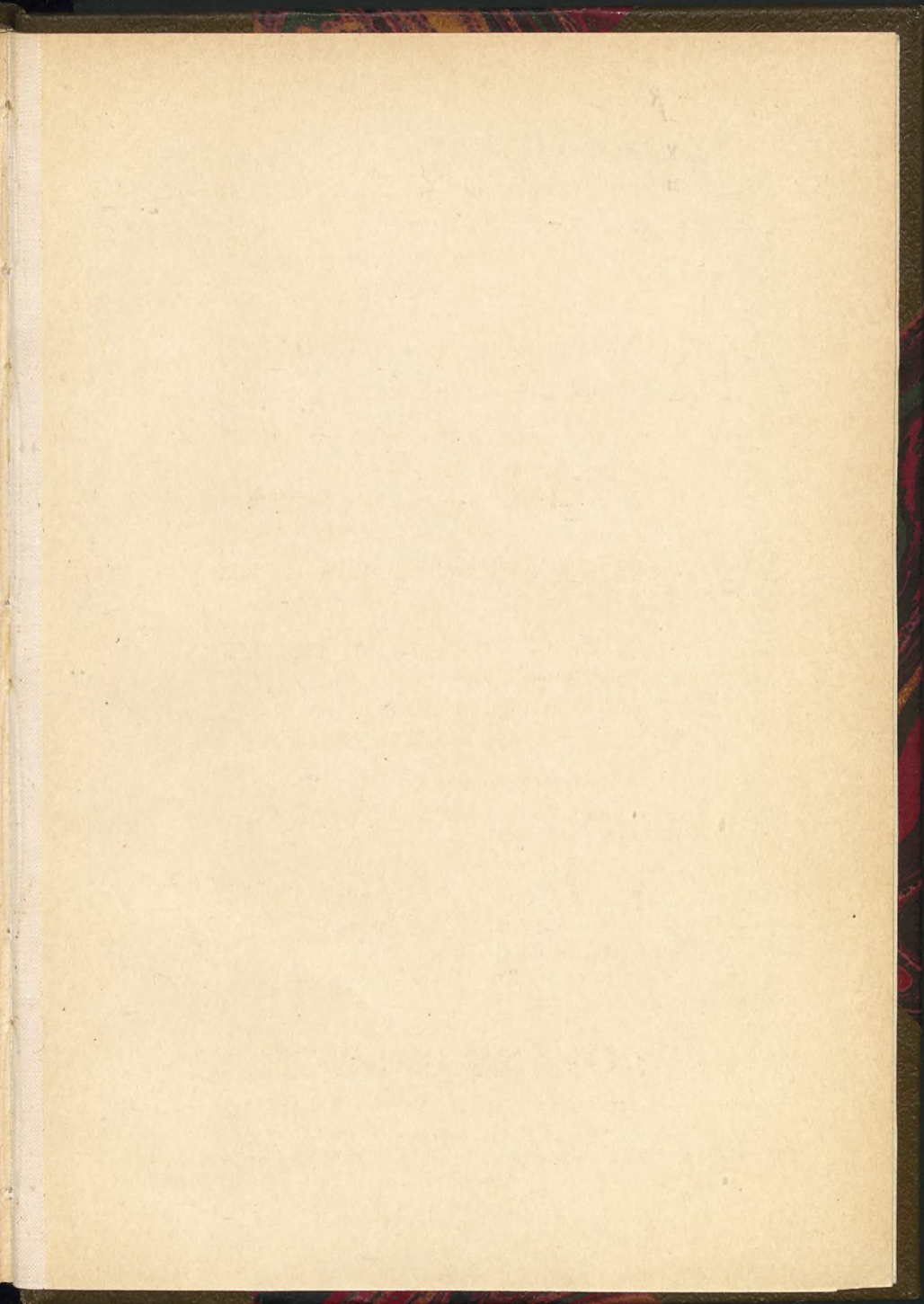
Kisse Måns och trollet Ambu-Wambu
har illustrerats av ELLEN JOLIN.

**Hei-Ho och Pei-Po och Tse-Tsu-Tsang
Mumburras slott
Röd-Maja och Gul-Maja**
ha illustrerats av GUNHILD FACKS.

Omslagsteckningen
har utförts av EDW. BERGGREN.

38 Klav
Cösa ams

På *FOLKSKOLANS BARNTIDNINGS FÖRLAG*, *Stockholm*, utgivas under medverkan av landets förnämsta förf. och illustratörer följande publikationer för barn och ungdom:

JULKLAPPEN

Sjuttonde årgången. Pris 25 öre.

GULDSLOTTET

Elfte årgången.
Pris kart. upplagan, 128 sid. 1:25.
Skolupplagan, 96 sid., 65 öre.

LILLEPUTT

Sjunde årgången. Pris 25 öre.

Svenska författare

av *Marie Louise Gagner*
Innehåller skildringar av *Selma Lagerlöf*, *Verner von Heidenstam*, *Erik A. Karlfeldt*, *Viktor Rydberg*, *Carl Snoilsky* och *Pontus Vikner*.
Pris, starkt inbunden, 1:25.

TRISSE

Tredje årgången. Pris 15 öre.

ROSENGULL

Andra årgången. Pris 25 öre.

MELI

Berättelse av *Selma Lagerlöf*.
Tillägghäfte till *Guldslottet* 1909.
Pris 25 öre.

Kejsarprinsen, som inte kunde leka

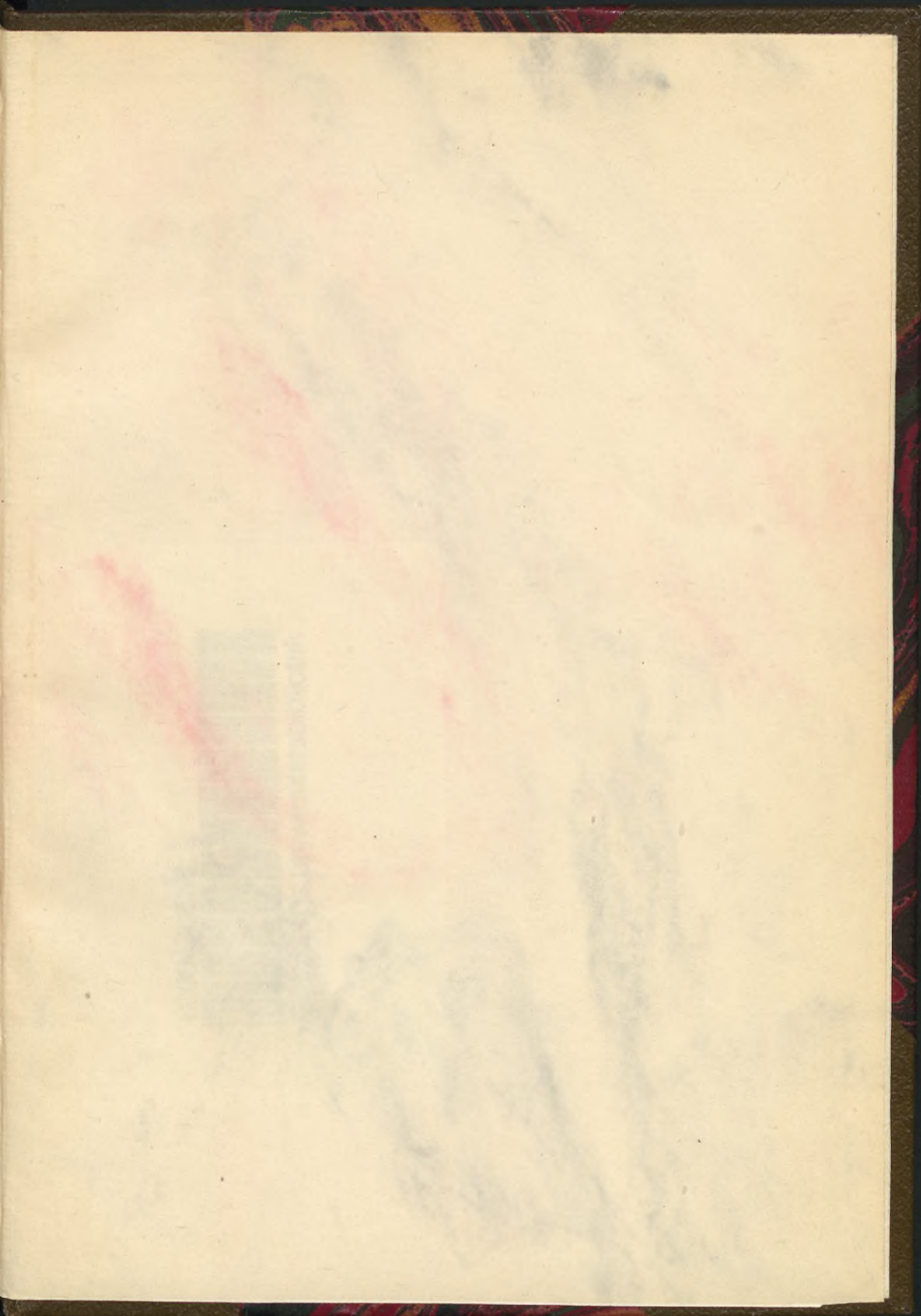
m. fl. sagor av *Julia Svedelius*
Pris 1 krona.

FOLKSKOLANS BARNTIDNING

Utkommer 1910 i sin nittonde årgång. Ett stort, 8-sidigt, rikt illustrerat nummer varje vecka under läsåret. Erhålles å postanstalterna för 1:65 pr årg. Stor prisnedsättning i skolorna, om minst 6 ex. rekvireras direkt från förlaget.

OMSL.T.R. HOS A. BÖRTZELLS TR. A. B. STILM.

Pris 1:25

TE FOLKSTYRELSENS HJEMMEVINDNINGER OG
1890-1891. HVER HJEMMEVINDNING ER HENDET PÅ EN
BESTEMT FOLKSTYRETS HJEMMEVINDNING OG ER
KØBT PÅ 10 ØRE.

JULKLAPPEN

Udgivet af den danske Folkestyre
1890-1891.

TRINE

Udgivet af den danske Folkestyre
1890-1891.

GULDSLOTTE

Udgivet af den danske Folkestyre
1890-1891.

ROSENGULL

Udgivet af den danske Folkestyre
1890-1891.

LILJEBLUET

Udgivet af den danske Folkestyre
1890-1891.

AMELIE

Udgivet af den danske Folkestyre
1890-1891.

Svenske Hjemmevindinger

Udgivet af den svenske Folkestyre
1890-1891.

Kristiansborg

Udgivet af den danske Folkestyre
1890-1891.

TE FOLKSTYRELSENS HJEMMEVINDNINGER

1890-1891. HVER HJEMMEVINDNING ER HENDET PÅ EN
BESTEMT FOLKSTYRETS HJEMMEVINDNING OG ER
KØBT PÅ 10 ØRE.

6000170858

Göteborgs universitetsbibliotek

